

**МАЛО ОСВЕЋЕЊЕ
ЦРКВЕ У
РАБЕНОВЦУ**

*Еви Папајоану
Игор Петровски
Небојша Ђокић
Јелена
Луковниковна*

Свети Лука Кримски

Сијање славе Очеве

***Освештана новоподигнута
црква Светог деспота Стефана
Лазаревића у селу Бабама***

фото репортажа

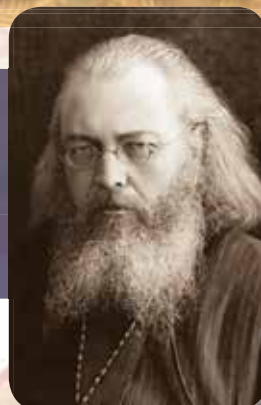
ИЗДАЊЕ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Каленик

238

Свети Лука Кримски Сијање славе Очеве

стр. 2

Ева Панајоану Душа и тело у Старом Завету

стр. 4

Игор Петровски “Confessio” Светог Патрика и ранохришћанска исповедна традиција

стр. 7

Освештана новоподигнута црква Светог Деспота Стефана у селу Бабама....	14
Мало освећење цркве у Рабеновцу.....	24
Округли сто Два века Старе цркве у Крагујевцу (1818-2018).....	27
Небојша Ђокић, Манастир Дивостин.....	29
Јелена Луковниковна, Символика старохришћанских представа.....	34
Излазак.....	38

Из летописа Епархије шумадијске Промене у Епархији шумадијској In memoriam

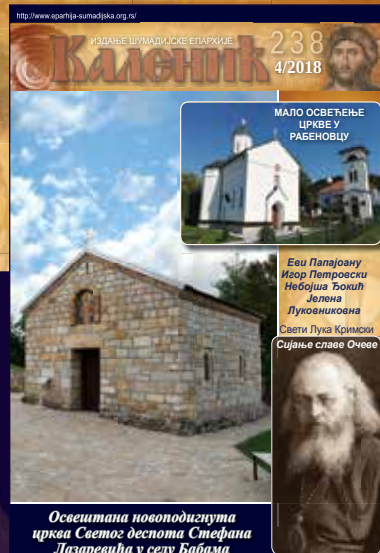
Служења, приједи и посете Епископа шумадијског Г. Јована
Дечија страна

Главни и одговорни уредник: Никола Миловић, протојереј
Заменик главног и одговорног уредника: Негослав Јованчевић
Редакција: Др Зоран Крстић, протојереј - ставрофор, Миљко Марковић, протојереј,
Марко Митић, протојереј, Рајко Стефановић, протојереј - ставрофор, Драган Икић, јереј,
Небојша Младеновић, протојереј, Владан Костадиновић, јереј, Гордана Јоцић

Уредништво и администрација: “Каленик”, Владимира Роловића број 1, 34000 Крагујевац,

e-mail : n.milovic2@gmail.com

Дизајн и прелом: Дејан Манделц

Излази са благословом
Његовог преосвештенства
епископа шумадијског
Господина Јована

Година XXXIX,
Број 4, (238), 2018.

Издавач:
Српска православна епархија
шумадијска

Излази:
шест пута годишње

Тираж: 2000 примерака

Штампа: ГРАФОСТИЛ,
Крагујевац

271.222(497.11)
ISSN 1820-6166 = Каленик
COBISS.SR - ID 50771212

9 771820 616009

Свети Лука Кримски (Војно-Јасенецки)

СИЈАЊЕ СЛАВЕ ОЧЕВЕ

Велики празник Преображења Господњег пружа нам повод да се сетимо речи Господа нашег Исуса Христа: „Ако не творим дела Оца својега не верујте ми. Ако ли творим, иако мени не верујете, делима верујте, да познате и верујете да је Отац у мени и ја у Њему” (Јн. 10, 37–39).

Велика су и небројена чуда Господа нашег Исуса Христа: једном речју васкрсао је умрлу кћи Јаира, старешине синагоге, сина наинске удовице и чак Лазара, који је четири дана лежао у гробу; једном речју својом заповедио је да утихну бурни ветар и високи таласи Генисаретског језера и настане велика тишина; са пет хлебова и две рибе наситио је – осим жена и деце – пет хиљада људи, и са седам хлебова – четири хиљаде. Свакодневно је исцељивао оболеле од различитих болести и изгонио зле духове из поседнутих; враћао је вид слепима и слух глувима једним додиром својим.

„Јер вам не објависмо силу и долазак Господа нашег Исуса Христа следећући измишљеним бајкама, него смо сами били очевидци величанства Његова” (2Пт. 1, 16), говори сведок Преображења, свети апостол Петар у Саборној посланици. Засијала је свету светлост Божанствена са горе Тавор, јер Он јесте Сијање Славе Очеве (в. Јевр. 1, 3).

Светли ли сада тако јасно светлост Христова, као што је светлела на гори Таворској? Авај, за многе она уопште не светли. Људи губе веру и признају са жаљењем да бледи у њиховим душама светлост Христова. Она бледи због тога што гасне светлост сунчева када црни облаци заклањају светлост сунца. Она бледи због оног ко је лишен вида или ко, иако није слеп, него заклања очи од светлости, не жели да је види. Бледи у душама многих који су упали у очајање, који су се погрузили у грехе. Она бледи зато што је сами људи заклањају тамом својих греха.

Крвава тама бездушности, насиља, убиства, тама мрачног безбожја страшним облацима заклонила је тиху светлост свете Славе Бесмртнога оца Небескога. Заклања светлост Христову тама духовна – онај црни дим грехова, мржње и непријатељстава, који се и сада подиже са земље.

Још је пророк Исаија изговорио речи које су стварне и у наше време и примењиве на све нас: „Ушима ћете чути и нећете разумети; и очима ћете гледати, и нећете видети! Јер је отворило срце овог народа, и ушима тешко чују, и очима својим зажмурише да како очима не виде, и ушима не чују, и срцем не разумеју, и не обрате се да их исцелим” (Мт. 13, 14–15; уп.: Ис. 6, 9–10).

Да би макар некако доспео до нас, људи упорних, наглувих и који лоше виде, на све оно што нам се чинило да је мало Господ Исус Христос је придодео велико чудо свог Преображења на гори Тавор. Њему, који је засијао заслепљујућом Божанственом светлошћу, јавили су се

древни пророци Мојсије и Илија и поклонили се пред Њим – Творцем Закона. У страху и трепету гледали су овај чудан приказ изабрани апостоли Петар, Јаков и Јован. Из облака који их је покривао разлегао се глас Божији: „Ово је Син мој љубљени, који је по мојој вољи, Њега слушајте” (Мт. 17, 5). Свети апостоли су проповедали целом свету да Господ наш Исус Христос заиста јесте Очево Сијање.

Чувши ово, рекли бисмо да би цео свет морао пасти ничице пред Господом Исусом Христом и поклонити му се као истинитом Сину Божијем. Али огрубела људска срца са тешкоћом слушају, јер су затиснули уши, не желећи да опазе славу Христову. И ако чак неко пожели да саслуша, тада страшна бука околине – грохот непријатеља и мржња – не дају му да разабере тихе и умирујуће речи Христове. Њих не чују, њих не слушају исто као што се за време ваздушног бомбардовања нико не би наслађивао дивном мелодијом Моцартовог „Реквијема”.

Рекло би се да је коленопреклоно стајање двојице највећих старозаветних пророка Мојсија и Илије пред Господом Исусом преображеним на Тавору заувек затворило безбожна уста књижевника и фарисеја, који га омрзоше, тобоже што је нарушавао Мојсијев закон. Али и до сада Јудејци не верују у Њега као свог Месију. Они су склопили своје очи и неће да виде светлост. Не слушају ушима, не желе да уразуме срце правдом Христовом и обрате се да би их Христос исцелио.

И не само да не верују Јевреји. За мноштво хришћана све више и више тамни Божанствена таворска светлост.

Све мање и мање постаје мало стадо Христово, за које ова светлост сија таквом силом са каквом никада није сијала за апостоле Петра, Јакова и Јована на гори Тавор. Ко је крив? Нису ли сами људи? Чија је кривица? Није ли оних који сеју непријатељство и мржњу међу људима? До узнемирујућих размера умножило се неповерење међу народима и светлост Христова заклоњена је тамним облацима безбожја. Све чешће и чешће спомињемо страшне речи Христове: „Син Човечији када дође, хоће ли наћи веру на земљи?” (Лк. 18, 8).

Али не очајавајмо, јер Он је рекао: „А када се почне ово збивати, усправите се и подигните главе, јер се приближава избављење ваше” (Лк. 21, 28). Хајде да живимо тако да бисмо у страшни дан Суда имали право да подигнемо главе, а не да их ниско спустимо у дубоком очајању. И схватићемо овакве речи Христове: „Не бој се, мало стадо, јер би воља Оца нашега да вам даде Царство” (Лк. 12, 32). Светлост Христова сија и сада као што је сијала и тада. Сунце увек сија блиставо, али га облаци заклањају. Тако и светлост Христова не бледи никада: њу само заклањају греси човечанства.

Светлост Христова не гасне у срцима оног ко је заволео Христа, ко иде за Њим, ко живи по заповестима Његовим, ко највишом истином сматра Јеванђеље Хри-

Ентони М. Кониарис

ПРЕОБРАЖЕНИ СА ЊИМ

Ако се Исус Христос, глава Тела Цркве, преобразио, онда ћемо се, са Њим, преобразити и ми који смо делови Његовог Тела. Сјајна светлост која је засијала кроз Христа на планини Тавор није тек нешто што се догодило у прошлости. То је прозор кроз који можемо видети стварност Царства Божијег не само у Христу, већ и у нама. Као што смо део тела Христовог кроз веру и свете тајне, тако постепено постајемо и налик Њему. То је наше лично преображење у Христа. Ми нисмо само глинене посуде подложне универзалном закону смрти и пропадања. Ти земљани судови носе „велико благо“, како Свети апостол Павле каже.

Они не само да постају носиоци духа, већ и Бога, прожети Божијим присуством. Они су позвани да учествују у вечној слави Божијој. Наша људска природа била је та која се испунила Божанском славом на Преображење. Наша људска природа је постала налик Богу и узела учешће у Божијој слави. Помислите на то када чујете људе који тврде да је живот бесмислен.

стово. Она светли за све оне о којима је речено: „Благо вашим очима што виде и ушима вашим што чују” (Мт. 13, 16).

Ми видимо Његова чуда, чујемо Његову свету проповед. Блажене су очи оног ко их неодступно усмерава тамо где сија правда Христова, очи које често бивају окренуте Светом Писму, житијима светих, списима Светих Отаца. Отуда се непрестано излива у њих Божанствена светлост.

Будите светли и ничим не потамњујте светлост Христову. Нека ваше уши увек буду окренуте светим речима Господа Исуса, Његовим светим апостолима, речима Светих Отаца, речима божанствених песама. Блажене су очи које увек са трепетом гледају Крст Господа нашег Исуса Христа и без суза не могу гледати таму и грехе света! Амин.

Превео са руског Горан Дабетић

Божанска светлост није само засијала око Христа, већ је и Његово тело било њоме захваћено. Лик Божији у нама, који је био затамњен Адамовим грехом, још једном је засијао у људској природи Исусовој. Преображено и освећено милошћу Божијом, ово наше људско тело може заиста постати икона обоженог човека, која је преображена и сија светлошћу Пресвете Тројице. Зато многи православни теолози сматрају празник Преображења Господњег за прославу обожења људске природе у Христу.

Еви Панајоану

ДУША И ТЕЛО У СТАРОМ ЗАВЕТУ

Чланак који се налази пред читаоцима Каленића је део из обимније студије. Извор: <https://www.pemptousia.gr/2014/11/i-schesi-tis-psichis-me-ti-sarka-ta-osta-ke-to-kefali-stin-p-diathiki/> и <https://www.pemptousia.gr/2014/12/i-psichi-ke-ta-meli-tou-somatos-stin-palea-diathiki/>

Веза душе са телом, костима и главом у
Старом Завету*

3.2.3 Душа и тело

За тему којом се бавимо нарочито је занимљиво смењивање појмова тело и душа када се и један и други односе на сличне ствари. У овом одељку не настојимо да расветлимо повезаност душе са људским телом, што би с разлогом могло погрешно да се закључи из наслова, а која се иначе везује за целокупно ово поглавље. Једноставно, циљ нам је да утврдимо када се душа и тело употребљавају као значењски подударни појмови, као и да испитамо да ли такво њихово наизменично појављивање доводи до каквог корисног закључка за наше истраживање.

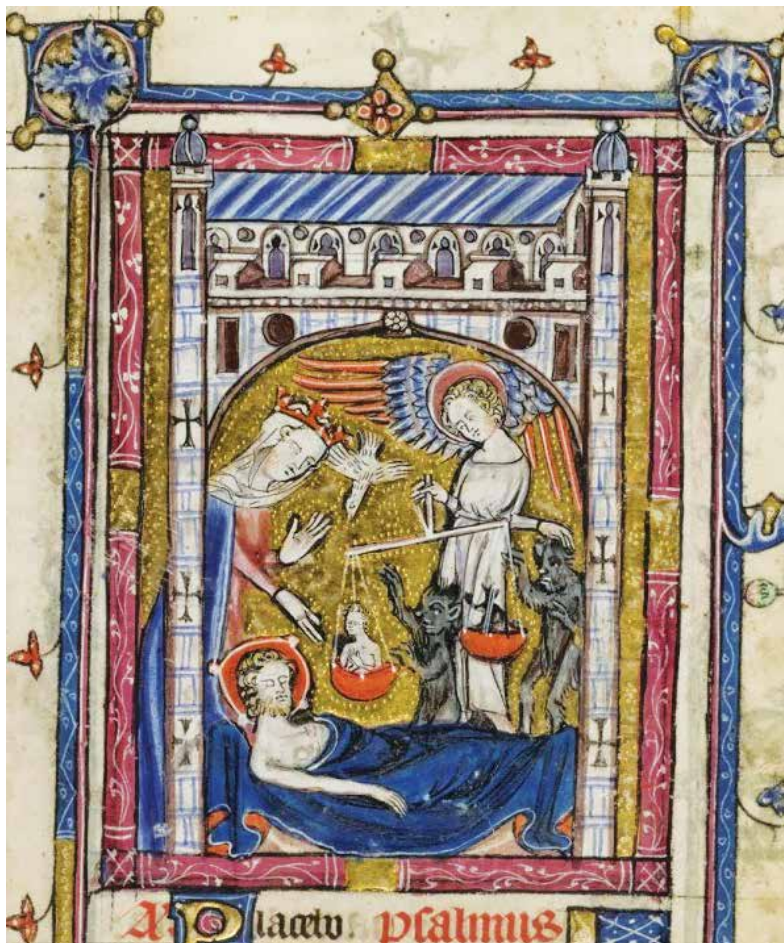
Термин тело/месо (басар у Мојсијевом Петокњижју) и поред свог значења као таквог, често означава целог човека. Овакво његово значење чини га значењски блиским са појмом душа с једном малом али значајном разликом: тело је сваки живи организам, док је душа свако живо биће посебно. Наиме, појам душа више крије у себи значење појединачног постојања. Када се оба појма употребљавају искључиво за човека, имају синонимно значење, што се дешава у овим деловима: Пс 84, 2, 119, 120, Јов 4, 15, 21, 6 и Пр 4, 22¹.

Међутим, треба споменути и квалитативну различитост између њих. Када се појам тело појављује независно од појма душа, односи се на човека понајвише у смислу његовог стања трулежности и слабости (Ис 40, 6). Све дотле док се тело не противи Богу, Бог га напаја животом, што значи да је оно пријемчиво за дух и благодат Божију². Нигде се не поткрада некаква прикривена дуалистичка супротстављеност између тела и душе, а и тако нешто би разорило темеље старозаветне антропологије. Чак се и код Ис 10, 18 они пре користе као два појма која се узајамно допуњују и посматрају као јединствена целина него што се користе као антоними. Ситуације где се они сукобљавају на дуалистичкој основи, као у примерима Прем 8, 19-20 „А био сам младић обдарен, душу стекох добру, боље рећи као добар дођох у тијело чисто.“ и 9, 15 „трулежно тијело притиска душу“, происходе искључиво из грчке филозофске мисли.

3.2.4 Душа и кости

Људско тело, о коме је изнад било речи, након смрти се потпуно распада. Сама ова чињеница ствара, чак и прећутно, предуслов за веровање да душа наставља да постоји засебно од тела. Ипак, традиционална старозаветна антропологија, будући у основи антидуалистичка, не може лако да прихвати независност душе и њено потпуно, ако бисмо могли да употребимо овај неуобичајен термин, „растеловљавање“. Према томе,

велики значај се придаје оним деловима људског тела који опстају дужи временски период у гробу, наиме, после смрти. Ти делови су управо кости, које би могле представљати „полазни материјал“ за потенцијално поновно успостављање човечијег бића у будућности.

Животна сила које кости могу носити у себи види се на основу карактеристичног примера као што је 2Цар 13, 20-21. Некакав мртав Израјлац услед журбе и страха од најезде разбојника бива бачен на кости пророка Јелисеја у отвореном гробу и враћа се у живот.

Исто тако важна, ако не и више него важна, за ову нашу тему јесу и навођења костију као „првобитне материје“ за човечије васкрсење. Такве јасне наводе, где ће кости праведника избити на површину земље, срећемо у завршном делу књиге пророка Исаије (Ис 66, 14) и у књизи премудрости Исуса сина Сирахова (Сир 46, 12 и 49, 10). И код пророка Данила (Дн 12, 2) несумњиво се, мада на један посредан начин, говори о „много онијех који спавају у праху земаљском“.

Најпознатији старозаветни одломак у коме кости сачињавају људске остатке с којима отпочиње васкрсење односи се на речи пророка Језекиља у глави 37, 1 - 37, 14. У поменутом тексту, кроз опис пун набоја, оживљавање костију постаје и више него очигледно³.

У претходно поменути деловима писац текстова се не осврће изричито на везу између костију и душе. И поред тога, моћ која се приписује костима у антропологији Старог Завета долази до изражаја. Сходно томе, разумљива је њихова употреба као појма значењски сродног нефешу. У завршном делу књиге пророка Исаије (Ис 58, 11) кости уживају у свему оном у чему може да ужива и душа захваљујући Божијем старању за човека. На другим местима исто ово значењско поређење користи се далеко више онда када се људски живот налази

Душа и делови тела у Старом Завету

3.2.6 Душа и изглед лица

Јеврејска мисао придаје велики значај човечијем лицу следећи начело према којем је израз важнији од самог облика. Разноликост израза које је лице у стању да прими, придају му „метафизичка“, ако тако можемо да кажемо, својства до те мере да оно означава сам живот. Оваква употреба појма лице је нарочито омиљена у де-

лима пророка као што се види из ових делова: Ис 13, 8, Јл 2, 6 и Нм 2, 11.

Испољавње осећања је поље на коме су појмови душа и лице повезани више него ишта друго (в. Пнз 28, 50, ИНав 50, 7). Као што смо видели, једна од најбитнијих улога душе у Старом Завету јесте улога простора у коме искрсавају човекова осећања. Лице као примарно средство изражавања тих осећања позајмљује у многим случајевима бивствене садржај душе означавајући не само људски већ и Божији начин постојања (в. Пнз 5, 7). Од делова лица најизражајнији део су очи које управо сведоче о унутрашњој чистоти (Ав 1, 13), зависти (Пр 23, 6), гордости (Пс 18, 28) и сили (Језд 9, 8). Очи не одају само особености душе, него се ко-

у великој опасности. Примера ради, у другом и трећем стиху шестог псалма осетна је човечија узнемиреност како у души, тако и у његовим костима⁴.

3.2.5 Душа и глава

Иако у Старом Завету не постоји неко место где се појмови глава и душа спомињу у истом смислу, запажена је, пак, распрострањена употреба првог као органа примања свих оних енергија које прима и душа.

Првенствено својство душе, као што је већ подробно изложено, јесте њена животна сила. На исти начин се у многим деловима помињу случајеви када души прети опасност од смрти. Слична употреба се примећује и за појам глава. Глава прима клетву која следи за смртне грехе а поготово за убиство. Места која подржавају овакво виђење су следећа: 2 Сам 1, 16⁵, 3, 29, 1 Цар 2, 44 и Јез 33, 4.

Једна друга, битна функција душе, коју смо већ учили, тиче се ње као основног примаоца Божијег благослова. Ово својство се на многим местима у Старом Завету приписује глави. Тако се полагањем руку на главу преноси сваки благослов, као у случају када Јефрем и Манасија примају благослов од свог деде Јакова (Пост 48, 14-16). Уосталом, Божији благослов се преноси на главу сваког праведника (Пр 10, 6, 11, 26).

ристе и као синоним за њу као код Јова 24, 15. Целини лице – изглед лица може се придодати, чак и ако је тако нешто неубичајено, и грло које се у Старом Завету употребљава као показатељ окорелости срца. (Исл 33, 3-5).

3.2.7 Душа и удови

Руке и њени делови (дланови и прсти) чине извориште снаге. И ноге такође представљају средство испољавња силе (ИНав 10, 24) и душевне чврстине (Пс 94, 18), али се међутим као појам не употребљавају толико распрострањено као што је случај с рукама. Изгледа да је десна рука увек надмоћнија у односу на леву, како за дела духовно-метафизичке садржине, као што је Јаковљево благосиљање Јосифове деце (Пост 48, 13), тако и иначе служећи као израз снаге (Проп 10, 2). Рука је, уосталом, значајан извршни орган људске воље, а учвршћивање нечије целокупне снаге се у Старом Завету исказује јачањем снаге руку (Суд 9, 24, 2 Језд 6, 22, ИНав 35, 3). Изузетно је важно то што слика руку као извршног органа воље не важи само за човека, већ и за самог Бога.

Уопште узевши, можемо приметити да душа и руке стоје у малтене опречном односу. Душа се ретко појављује као прималац снаге и моћи и оне је веома често напуштају, нешто што се углавном не дешава када су у питању руке⁶.

Најзначајнија, пак, веза душе са рукама, која се уздиже до тачке поистовећивања, потиче од схватања руку као органа за молитву, једног од својстава које превасходно припада души (Мих 2,1). Слично тумачење забележено је и на основу пружања руку ка заповестима Божјим које човек љуби (Пс 119,48). Као што смо већ видели у претходном поглављу, међу најзначајнијим својствима душе издвајају се испитивање, љубав и усвајање Божијих заповести.

3.2.8 Душа и утроба

Утроба се у својој метафоричној димензији поистовећује са функцијом душе као поља деловања људских осећања. Утроба нема некакав устаљен облик, већ се наизменично конкретизује у виду јетре, бубрега и слично томе или се наводи као нутрина. У њој се доживљавају како велика радост и одушевљење, тако и најгора узрујаност (1 Мак 2, 24, Пс 16, 7, 73, 21). На одређеним местима Бог испитује утробу човечију не би ли сазнао његове скривене намере (Пс 7, 10, Јер 11, 20, 17, 10). Из утробе такође може да избије и људска неправда (Пс 73, 7).

3.2.9 Душа и срце

Истоветном разматрању односа између душе и утробе подлеже и срце. Ипак, срце поседује далеко битније место у старозаветној антропологији до таквог степена да представља кључни појам за њено разумевање, а који је по значају једнак појму душа. Премда опширан осврт на појам срце излази ван граница овог рада, чији је циљ представљање појма душа, његов сажети опис сматра се неопходним како ради потпунијег схватања теме коју обрађујемо, тако и ради разликовања ова два антрополошка термина. Иако они показују велику значењску блискост, међусобно се доста разликују.

Срце је, према проучаваоцима, заједно са појмом нефеш најопштији и најбитнији антрополошки појам у Старом Завету зато што означава живот у његовој пуноћи. Веза срца са нефешом састоји се у следећем: нефеш означава пуноћу живота у погледу његовог испољавања, а срце у погледу његове унутрашње вредности. Иако су Израилјци веома добро познавали природну функцију срца, ретко где се овај термин користи у његовом чисто физиолошком значењу (1Сам 25, 37) или се срцу придаје значење животне снаге којој је потребна физичка храна

да би оно одржало своју крепост (Суд 19, 5). Изузетно важно за ову нашу тему је и разликовање појма срце код животиња и код човека. Онде где се помиње срце код животиња, мисли се искључиво на његову физичку димензију без икаквог накнадног трага метафизичности (2Сам 17, 10). Насупрот томе, колико смо видели, првобитно значење појма нефеш као животне енергије живих организама у широкој је употреби и за човека и за животиње.

У Старом Завету преовлађује уверење о срцу као органу који има доследну и истовремено двоструку улогу: улогу телесног и духовног (органа). С друге стране, његова дубина је недокучива људском разуму (Суд 8, 13). Оно на неки начин представља дом душе⁷. Срце обавља две улоге: 1. улогу примаоца спољашњих надражаја и 2. улогу онога из чега потиче свака освешћена људска радња, што би значило да је његова улога више активна него пасивна⁸. У срцу се сви спољашњи надражаји, који допиру до унутрашњег човека путем чула „преводе“ у бол или радост. У њему се такође чувају урезане Божије заповести. Из једноставног срца произлазе побожност и свака врлина. (1Дн 29, 17). А исто тако оно може представљати извор сваког зла (Пост 6, 5).

Напомене:

* Грчка реч која стоји у оригиналу *сάρκα* (*sarka*), заправо означава мишићно ткиво, односно месо као део тела који је насупрот костима, било код животиња, било код људи (напомена преводиоца).

¹ TWzNT, стр. 623

² Библијски садржај појма „*sarks*“ (*сарξ*) и његову значењску ширину в. код Ј. Каравидопулоса, „Библијско богословље и античка грчка философија“ (*Βιβλική θεολογία και αρχαία ελληνική φιλοσοφία*), Григорије Палама 46 (1963), стр. 82-88.

³ Тумачење овог одломка као и претходног Дн. 12, 2-3, 13 в. према: Д. Каимакис, *Васкрсење мртвих у Старом Завету* (*Η ανάστασις των νεκρών στην Παλαιά Διαθήκη*), стр. 53 и 122.

⁴ „Исцијели ме, Господе, јер су кости моје устрептале, и душа се моја врло уздрхтала. А ти, Господе, докле ћеш?“

⁵ „И рече му Давид: крв твоја на твоју главу; јер твоја уста свједочише на те говорећи: ја сам убио помазаника Господњег.“

⁶ Пример Пнз 28, 32 је један од ређих случајева у којем су руке лишене снаге.

⁷ TWzNT, стр. 627, фн. 76.

⁸ Ibid., стр. 627, фн. 80.

Превела са грчког Ивана Ђукановић

Игор Петровски

„CONFESSIO“ СВЕТОГ ПАТРИКА И РАНОХРИШЋАНСКА ИСПОВЕДНА ТРАДИЦИЈА

Исповест у књижевној интерпретацији је превасходно хришћански жанр. Исповедна лирика својствена је и прехришћанским аутобиографским текстовима, који се, у складу са класификацијом М. М. Бахтина, односе на такозвани „трећи тип античког романа”. Међутим, за разлику од античких биографија, у којима исповедни мотиви служе драматуршким циљевима, хришћанска традиција поседује особеност која допушта да је сматрамо родоначелником исповедног жанра, уз сву сложеност у одређивању овог термина¹.

Хришћанска исповест не представља ни чињенице животне, ни чињенице књижевне, она такође није чиста ретроспектива ауторовог живота. За њу је важан један једини мотив – оцена сопствених поступака изложених пред лицем Вечности.

Најпознатије исповедне композиције саставили су хришћански аутори од II до V века. Композиционо оне су грађене као „стајање јунака пред Богом”. Сва каснија дела исповедног жанра овако или онако носе на себи печат „отаца оснивача”. Иако се са вековима исповест све више потчињавала „обамирању”, хришћански траг, који се једанпут појавио, више никада није ишчезао. Гене-за жанра очито сведочи о томе. Наставши на укрштању традиција које описују свакодневни живот, користећи

поступке позноантичке аутобиографије, развијајући се у оквирима животног поретка који је захтевао званичне белешке службене каријере, исповедни жанр остаје веран хришћанском искуству „ишчекивања”. Он се фокусира на описе унутрашњег света, а не на спољашњи попис животних догађаја, што ће остати његов основни знак до наших дана. У том смислу, као што је успешно формулисао филолог и преводилац древних текстова Михаил Иванович Стеблин-Каменски, „постајање жанра и јесте историја жанра”.

„Пут философа” Светог Јустина

Историјски прво искуство хришћанске исповести изнедриће текст Светог мученика Јустина Философа (око 100–165. године). Хришћански мислилац с почетка II века најпре је ставио грчку философију у службу богословљу. Јустин веома смело оперише цитатима из многобожачких аутора, полазећи од тога да су се

древни философи показали као претече новозаветног Откровења. При том су Јустину стране олимпијске митологеме. Он строго следи научну слику света, што је била централна тема ранохришћанских апологија.

Око 160. године Јустин Философ саставља свој чувени трактат „Дијалог са Трифоном Јудејцем”. Ова апологија садржи у себи искуство црквене дискусије и усмерена је на оправдавање основних погледа на свет и постулата хришћанства. „Дијалог” почиње од потпуног

књижевног увода, у којем аутор подробно казује околности расправе:

„Једног јутра, за време моје шетње по алејама Кси-ста, са мном се сусрео неко у пратњи других и рекао ми: „Добар дан, философе!“ После ових речи он се истога часа окренуо ка мени и стао да шета са мном: то су учили и његови пријатељи. Ја сам га са своје стране поздравео и упитао шта му је потребно од мене?” [Јустин, гл. 1].

Даље Јустину постављач питања излаже своју жељу да поразговара с њим о философији, и Философ почиње занимљив дијалог, који се уз то лако и неусиљено чита, захваљујући ауторовом изабраном жанру приче. Пре него што изложи богословске погледе, Јустин приповеда о свом путу ка вери. Јустин се од детињства бавио философијом. Разочаран у стоицизам, прелази у школу питагорејаца и платоничара. У Сирији сусреће загонетног старца који га убеђује у истинитост хришћанства.

Исповедни елементи у првих осам глава „Дијалога” завршавају се благодарношћу Богу за сложени пут вере, који је прошао аутор, док није пронашао „једину чврсту и корисну философију”.

„Видовитост” Светог Кипријана

Као хронолошки следећи пример биографске исповести служи „Писмо Донату о благодати Божијој” Светог Кипријана Картагинског (†258. године). За разлику од Јустина, Кипријан је писао на латинском. У III веку ос-

новна брига црквених апологија били су расколи и одступништва у периоду гоњења. Приликом „обнављања многобожачких светиња”, унутрашња државна политика императора Деција (249–251. године) била је усмерена на строгу религиозну контролу. Император је са енергијом религиозног фанатика обнављао по читавој империји статуе Нептуна и светилишта Афродите, рођене из морске пене. Империја као да је предосећала свој блиски крај и у име

„продужења живота” строго испуњавала концепцију „рах деогум” – Римљани исправно приносе боговима жртве, богови као одговор чувају Рим. У овој слици света свако ко се осмелио да откаже поштовање „отачким боговима” аутоматски навлачи њихов гнев на сав римски народ. Највећу опасност за „божији свет” представљали су хришћани. Због откривања „неверујућих” био је издат указ, по којем је сваки становник империје био дужан да баци комад меса на жртвеник богова, а затим да проба месо жртвовано идолима. У замену је примао libellus,

знаменити папирус, у којем се говорило о лојалности и побожности датог грађанина². После обнародовања указа, потпуно неочекивано за хришћане, почеле су репресије. Покренуло се питање не само о физичком преживљавању, него и о религиозној доследности. Не изненађује да Кипријан тако много беседа посвећује монолитности хришћана око Цркви. Он је аутор златне изреке: „Кома Црква није мати, томе ни Бог није Отац”. Нема тежег греха, сагласно Кипријану, него „шизме” или „апостасије”, то јест раскола или одступање од вере. Због своје чврсте позиције Кипријан је први од афричких епископа био кажњен за време Валеријана I (253–260. године).

У „Писму Донату” Кипријан описује пороке свог времена, жестину римских нарави, ужасе гладијаторских боришта и корупцију службених лица.

„После опасних стаза, после много различитих битака, расејаних по читавом свету, после крвавих и гнусних призора, после мрзости сладострашћа, вршених јавно у одвратним домовима или скривених унутар зидова кућа, где обично бивају необузданија што су неприметнија – трг ће ти се, може бити, показати невиним, слободним од наглих увреда, неприступним за саблажњиви изглед. Добро обрати овамо свој поглед. И овде ћеш сусрести мноштво истих мрзости, достојних гнушања, и тим пре пожурити да окренеш отуда своје погледе”, пише Кипријан.

Аутори првих хришћанских исповести прихватили су своје покајање, окретање ка новим вредностима као друго рођење. „Примивши Духа Небеског, направиће по другом рођењу новог човека”, закључује Кипријан. После крштења он већ новим погледом посматра своју прошлост и исповеда свој живот пријатељу Донату.

„Узлазећа кривуља” Иларија Пиктавијског

Још један древни светоотачки текст који садржи исповедне мотиве припада чувеном епископу и учитељу Цркве, Светом Иларију Пиктавијском (315–367. године). Он је био на челу хришћанске заједнице у савременом француском крају Поатјеу (лат. Pictavium). Иларијево главно богословско дело „De Trinitate” („О Тројици”) излаже хришћанску догму о божанственој суштини Исуса Христа. Иларије је примио сјајно латинско образовање.

Његова аристократска породица није жалила средства за обучавање сина. У трагањима за смислом живота, Иларије пролази класичан пут многих мислилаца, обучавајући се у философским школама, посећујући мудраце.

„Ја сам се прихватио да тражим смисао живота. Пре свега, људе привлаче богатство и доколица... Међутим,

већина људи, подстицана самом природом, открила је да за човека треба наћи боље занимање, него што је одавање прождрљивости и убијање времена. Ако то не би било тако, на какав начин бисмо могли сматрати даром Божијим овај живот с његовом разједајућом тугом и мноштвом преокрета, почевши од тепања у колевци па све до старачког гунђања? Покушао сам да боље упознам Бога... Неке религије признају постојање божанских породица. Оне измишљају мушке и женске богове и воде њихов родослов, јер се богови рађају један од другог. Други тврда да постоје виша и нижа божанства са различитим својствима. Неки сматрају да уопште нема Бога, и поштују природу, која, по њиховом мишљењу, своје постојање дугује игри случаја. Већина, међутим, признаје постојање Бога, али сматрају га равнодушним према људима...”

На крају, стаза философа доводи Иларија Јеванђељу, и он стиче духовну проишљивост. Читајући Јеванђеље од Јована, он осећа како га нека сила, слична огњу, осењује изнутра, и страствени философ препорађа се у новог човека. У експресивном и искреном предговору трактата „De Trinitate”, чији је фрагмент наведен горе, Иларије приказује свој пут као криву која се све време подиже. Он доводи духовну рефлексију до стања апофатичке немоћи. Умукнувши пред тајном Божанственог провиђења, Иларије исповеда: „Чак сам непознат самом себи; и што мање знам о себи, тим се више усхићујем Тобом. Користим се недокучивим устројством свога разума и духовног живота; и свим овим обавезан сам Теби, недоступном за схватање и по милости својој додељујеш природу, нама на радост, са дубоко скривеним смислом. И ево, ја знам о Теби, не знајући о себи самом, и знање моје испуњено је страхопоштовањем”.

Интересантно је да своју најбољу исповест Иларије саставља за дело у целини посвећено исповедању вере. За њега је хришћанска догматика такође реалност, као сопствени живот. Confessio се промишља и као покајање и као исповедање вере. Рани оци Цркве нису подизали питања на високе академске полице. Догма није била професионално питање. Аутор доживљава Откровење као сопствено духовно искуство. Символ вере постаће део биографије, а биографија – израз вере. У том смислу ранохришћанска исповест је веома блиска „пророчкој” књижевности, у којој се главни јунак, пролазећи тежак животни пут, одазива Богу на исповести као највишој Истини. Често можемо видети ову схему у описима биографије старозаветних пророка, где пут човека од греха према Богу постаје предмет религиозног осмишљавања.

Овај мотив, једнако као и схема „узлазеће кривуље”, биће основа најпознатијој од свих хришћанских исповести – „Confessiones” блаженог Августина, епископа Хипонског.

*„Богословље живота” Светог Григорија
Назијанзина*

Осим класичних западних отаца Цркве, исповедни мотиви сусрећу се и у делима грчких богослова. Међу најблиставијим примерима су биографски стихови великог хришћанског мислиоца, Светог Григорија Назијанзина (329–389. године), названог Богослов. За разлику од својих западних „колега”, Григорије Богослов је од детињства васпитаван у дубоко верујућој

православној средини. Сви чланови његове породице, укључујући оца, мајку, сестру и брата, прибројани су лику светих.

Поставши архиепископ престоног града Константинопоља, Свети Григорије је уложио много труда у борби са јереси аријанаца, сазвао је Други Васељенски Сабор, саставио фундаменталне догматске текстове. После многих животних перипетија, Григорије је добио могућност „заслужене пензије”. Удаљио се у свој родни Назијанз, на очево имање, и предао се успоменама.

Једно од најинтересантнијих дела Григорија Богослова је 1949 јамбских стихова „Pro vita sua” („О самом себи”). У свом живопису свети следи већ утврђену хришћанску традицију, у складу с којом су богословље и биографија повезани недокучивим промислом Творца. Богословље није толико у знању, колико у животу. По речима Григорија, „није бољи богослов онај ко је све нашао [...], већ онај ко је образовао у себи пуније подобије истини”.

Вероватно ниједна хришћанска исповест пре светог Григорија не показује такво биографско огољавање.

Његова искреност је толико отворена да се у њој не појављују традиционалне црте за уобичајени хагиографски облик. Григорије не скрива своју гордост, увређеност, злопамћење и друге слабости људске природе. Пред нама није икона, већ живи човек. То је једна од најоригиналнијих исповести ране Цркве. Осим тога, то је један од најнеобичнијих примера позноантичке лирике, у којој аутор открива читаоцу најскривеније кутке свога срца.

„Увече, сломљен својим слабостима, седео сам далеко од људи, у сеновитом шумарку, мучен својим срцем. У страдањима волим овакво лечење и радо беседим насамо са својим срцем. Ветрић чарлија и заједно са птицама које певају са грана дрвећа шаљу добар сан чак и сувише изнемоглима духом. А у крошњама су љубимци сунца, слаткозвучни цврчци, из мелодичних грла разгаљују целу шуму својим цврчањем. Недалеко је била прохладна вода и, тихо жуборећи кроз влажни шумарак, умивала је моје ноге. Али мноме је тако снажно, као и пре, владала туга. Ништа из окружења није ме привлачило; зато што мисао, када се обремени жалостима, нигде неће да сретне утеху. И ја сам, привучен кружним једрењем ума, водио у себи такву борбу супротстављених помисли”.

Свој живот аутор дели на две половине – пре почетка црквеног служења и после. Ако је први део непрестани ланац победа и успеха, онда је други доба невоља и разочарања. Григоријев црквени период био је пун недаћа: рукополажу га на непостојећу катедру, принуђен је да служи у туђој епархији, чак је постао и патријарх Константинопоља, али га зловници убрзо смењују са патријаршијског престола. Међутим, Григорије са достојанством и смирењем прихвата све епизоде своје бурне биографије. За њега је најважније – без обзира на околности – сачувати живу молитвену везу са Богом.

„Пенео и прах” Блаженог Августина

На крају, као најпознатији образац хришћанске исповесне лирике неантичког типа појављује се тринаест аутобиографских дела Аврелија Августина (354–430. године). Заједнички назив ових књига „Confessiones” насловио је читав књижевни жанр³.

Сам Августин одређује циљ своје књиге веома оригинално. За њега су „Исповести” – жртва: „Приносим Ти на жртву ову моју исповест”.

У одређеном смислу, Августину је успело да створи први хришћански трилер. Његова биографија је садашњи духовни догађај, у којем постоји место за све: и за породичну драму, и за страсни доживљај, и за аскетске крајности, и за дубоки скептицизам, и, на крају, проницање у предстојеће покајање.

Ниједан аутор није толико утицао на каснију хришћанску литературу, као Августин. У западној Цркви то је први пуновредни аутобиографски текст, прва европска исповест. Међутим, следећи већ утврђену хришћанску традицију, Блажени Августин после дуготрајног хронолошког описивања свог живота прелази на богословске рефлексије. У складу са већ утврђеном исповедном схемом пре Августина, приповедање о „догађајима” нема посебан дидактички значај. Важан је управо богословски смисао свега што се догађа са аутором. Августин почиње од биографије, прелази на антропологију, наставља као философ и завр-

шава тумачењем Светог Писма, то јест као богослов. Он одбацује свој пут греха, али га истражује као нешто што је потребно увек памтити, у чему Господ показује своју силу. У својим „Исповестима” Августин опонаша биографско исповедање апостола Павла: „Сила Божија се у немоћи показује” (2Кор. 12, 9). Око ове мисли изграђена је читава структура Августинових „Исповести”.

Главни адресат за Августина је Господ. Управо Он је главни читалац и слушалац текста:

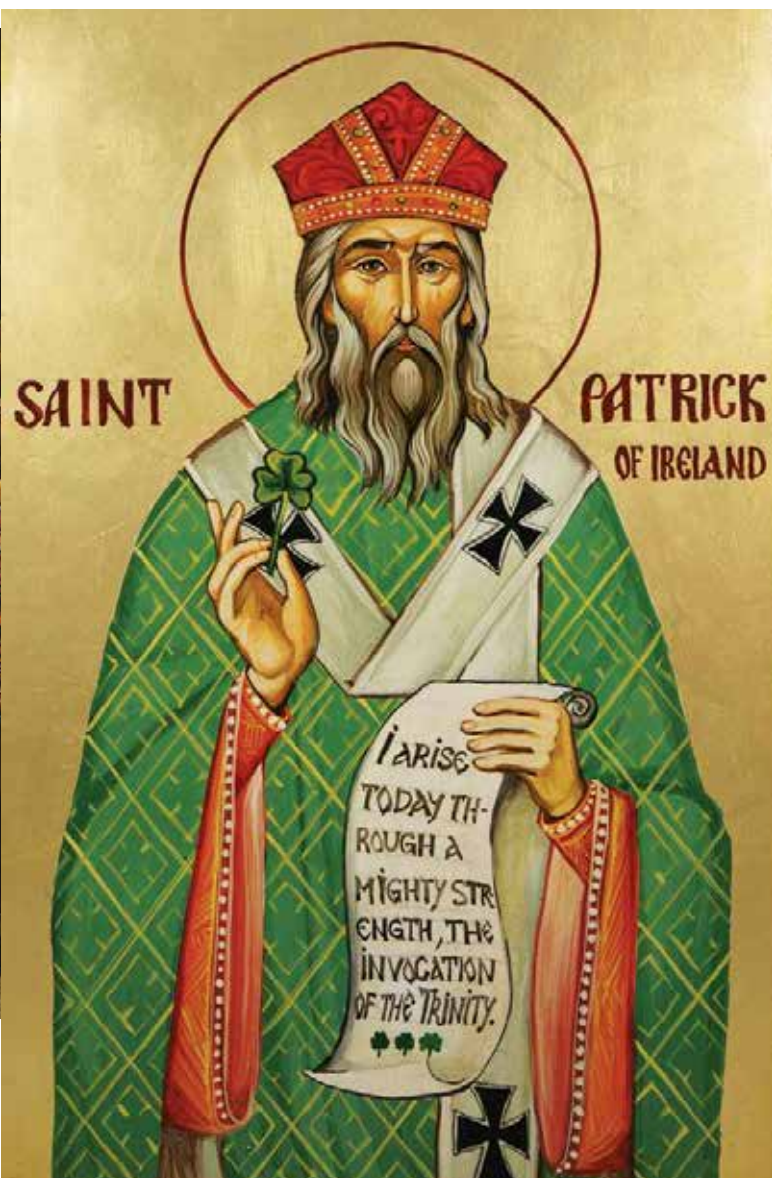
„Дозволи ми да говорим пред Тобом, Милосрдни, мени, *праху и пепелу*. Дозволи да, упркос томе, говорим: обраћам се милосрђу Твоме, не човеку који ме исмева. Може бити да се и Ти исмеваш нада мноме, али, окренувши се ка мени, пожали ме. Шта хоћу да кажем, Господе, Боже мој? – само што ја не знам одакле сам дошао овде, у овај – да тако кажем – мртви живот или живу смрт? Не знам”.

Исповедајући се пред Богом, Августин приказује ток свог унутрашњег развоја од саме младости до оне промене која се догодила с њим 400. године. „Узлазећа кривуља” Иларија Пиктавијског води Августина од стања „праха и пепела” ка увиђању спасоносног смисла свега што се догодило с њим.

„Дар” Светог Патрика

Крећући се рубом империје, хришћански исповедни жанр до средине V века достиже своје географске границе. Један од најпознатијих примера ранохришћанске исповести био је створен на Британским острвима – рубу Римске империје. Његов аутор је Свети равноапостолни Патрик, просветитељ Ирске (371–493. године).

Практично све што знамо о животу светог и о християнизацији Ирске потиче из овог живог и незграпног, с тачке гледишта класичног латинског, текста [R.P.C. Hanson: 104]. Међутим, управо граматичка незграпност „Исповести”, премда је то парадоксално, показује се као прави знак њене аутентичности⁴.

Британија је у Патриково време била типична римска провинција, која живи по римским правилима и користи се свим добрима римске инфраструктуре. Овоме су претходила четири века културне, административне и војне експанзије.

Први поход на Британију у римској историји предузео је још Јулије Цезар у августу 55. године пре Христовог рођења. Међутим, империји је требало готово сто година да би темељно запосела ове територије. Више-мање снажна римска тврђава подигла је своје заставе на британским јарболима тек за време четвртог императора Рима, Тиберија Клаудија, 43. године. Почела је историја Римске Британије. До 47. године цео јужни део острва већ је био под влашћу империје. Полуобнажени Келти са ишараним телима, уз сву храброст духа и свирепост изгледа, нису могли ништа да супротставе легендарном Агриколи и његовој прекаљеној Десетој легији. Гвоздена дисциплина војника у оклопима, математичка тачност војних операција и тактика спорог наступања, непрекорно су доносили Римљанима једну победу за другом.

Међутим, коначна победа над келтском Британијом није извојевана захваљујући оружју, већ политици. То је био стрпљив и дуг процес, који је доносио своје плодове практично у свим провинцијама империје. Као и увек на освојеним територијама, Рим је приближио себи локалну „аристократију”, настојао је да се што мање меша у унутрашња посла Брита и свим снагама је уводио у свакодневни живот грчко-римске обичаје. Непокорни Келти су били задивљени величином античке културе. Лучни аквадукти и мозаичка купатила, табуларији и базилике, Еуклидова механика и Диоскоридова медицина, сеоско домаћинство и златарско умеће – сва ова несумњива достигнућа римске цивилизације чинила су римски начин живота веома популарним међу локалним становништвом. Келтска елита узимала је себи латинска имена, на острву су се градили градови по римском обрасцу, у моду су улазиле римске фризуре, одећа, језик, традиција. Без обзира што се север земље, такозвана Каледонија (савремена Шкотска), упорно противио сваком продору римских легија у дубину земље, на јужној територији која је била под влашћу Рима, добра цивилизација, комфор и безбедност доносили су плодове. Јужни Британци више нису помишљали на изгубљену слободу, наслађујући се стеченом стабилношћу и спокојем.

Проблем са северним Пиктима био је решен тако што су према њима применили тактику одвајања. За време императора Хадријана 122. године било је изграђено 117 километара зида, који се протезао преко целог острва: од источног до западног приобаља. Камени бедем са мноштвом утврђења и кулама осматрачницама дуго времена одсецао је непокорне Пикте од њихових јужних саплеменика. У историјској перспективи, Хадријанов бедем постао је онај природни насип, код чијих зидина су се годину за годином нагомилавали таласи северног гнева, који ће два века касније потопити римску идилу, али док се устава држала, јужни део острва уживао је у „Pax Romana” – развијали су се урбанистички центри, градиле виле, школе, библиотеке. У историји јужног дела острва, III и IV век можемо назвати периодом мира и процвата, што се повољно одразило на културни живот народа, а такође на ширење за Британију нове религије – хришћанства, коју су овде донели легионари.

Од самог почетка хришћанство и античка култура су за становнике Британије били сапутници. У свести новообращених Брита сматрани су најприроднијим начином живота. Локални хришћани нису имали унутрашњи отпор према античкој цивилизацији, који је био својствен њиховој браћи по вери – Грцима и Римљанима, представницима ове културе. Довољно је споменути Тертулијана (III век), Арнобија Старијег (IV век), и Арнобијевог ученика, Лактанција, који, благо речено, није поштовао многобожачке мислиоце.

Не треба умањивати значај овог фактора: антагонизам и непријатељство према многобожачком Риму раних хришћанских аутора преносио се наследно. Чак је и код континенталних Келта (древна Галија) обраћених у хришћанство неко време постојала ова црта. Галски писац и хроничар с почетка V века, Сулпиције Север, није признавао никакву литературу, уз изузетак Библије и списа светих отаца. За његовог савременика Јеронима разлика између многобожачких и хришћанских аутора слична је разлици између таме и светлости. У његовим представама многобожачки философи ширили су лаж и опасност, многобожачки песници распаљују страсти,

а многобожачко образовање и литература показале су празним местом. Сви они су талентовани само у једном: „у софистици, у обмањивачким манипулацијама говорника и изопаченим фантазијама барда” [Magaval: 140]. Овакав ригоризам можемо објаснити чињеницом да су у Јеронимово време античку митологију у римским школама изучавали као основу погледа на свет. Ипак,

чак је и Јероним сматрао да хришћани нису дужни да избегавају образовање као такво, јер „незнање и светост не иду обавезно руку под руку”.

Старијем покољењу хришћанских аутора својствена је садржајнија позиција у оценама многобожачке прошлости. У овом правцу развијала се и мисао Блаженог Августина, заштитног принципа, како је говорио, „египатских трофеја”⁵. Све што је добро у многобожачком образовању и књижевности, треба да буде искоришћено од стране Цркве. Сличног мишљења на почетку V века придржавао се и свети Павлин Нолански, а такође хришћански песник Пруденције. Као што је писао у својој знаменитој „Пасхалној поеми” ирски песник и свештеник Седулије, „божанствене истине изгледају још привлачније, ако су представљене у трајним формама”.

За разлику од Грка и Римљана, келтски хришћани у Британији никада нису имали додира са интелектуалном античком опозицијом. Грчка философија и митологија не супротстављају се хришћанству. Они су се на природан начин демитологизовали. Ако су за блаженог Августина, који се борио са многобожачким предрасудама, Зевс и Херакле били реални представници непријатељског табора, то су за Келте били само јунаци древних казивања. Зато је једна од особености британског хришћанства био исонски трпељиви однос према античкој култури него код „римских једновераца”. Та култура је дозволила да у Британији буде изграђено острвце стабилности, од кога је дошло хришћанство.

Међутим, „римски рај” на острву трајао је не више од три века. Године 383. Максим Магн одвео је са острва велики део римског војничког контингента, оголивши самим тим границе севера и запада земље. Управо отуда, у сусрет римским вилама и раскошним термама, кренуле су хорде ирских пирата и Пикта, дочекавши час расплата.

Приближно у исто време када је нови узурпатор римског престола (Максим Магн) пребацивао острвске легије на континент ради остваривања својих честољубивих замисли, у породици британског чиновника Калпурнија родио се малишан, којем су дали име Мајвин. Патриком ће постати знатно касније и за време жалосних околности.

Будући Келт, који је живео почетком V века, Патрик је видео и римску величину и крвави одсјај римског краја. Мајвинови родитељи били су етнички Келти, који су се налазили у служби у Римској Британији. Осим тога, већ два покољења су његови сродници служили као клирици у локалној цркви. Отац је био ђакон, а деда свештеник⁶. Латински за Патрика није био матерњи језик. Он је био, пре свега, посредник у црквеној молитви и залог добре каријере. Син британског аристократе, Патрик је посећивао римску школу, али то је чинио, по сопственим речима, веома немарно⁷. Ово признање светог дозволило је истраживачима „Исповести” да прихвате дати текст за оригинални. Ствар је у томе што је сва ирска традиција после Патрика говорила и писала по латинском образцу. У епохи „Велике сеобе народа” на континенту се класични латински све више упрошћавао под утицајем вулгарног латинског (сам Григорије Велики намерно је упроштио говорне обрте, како би били јаснији простом народу). За Ирце који су изучавали римски језик у школама, колоквијални латински није постојао. Речник новог језика искључиво су сачињавали наводи из Библије, отаца цркве и античке философије. Дата чињеница ослобађала је латински од жаргонизама, карактеристичних за народни говор на континенту, што је гарантовало очување у келтско-хришћанској средини „високог” латинског, погодног за стварање песама и научних трактата. Ако би „Исповест” сачињавао било који компилатор или апокрифист следећег покољења, високи латински неприметно би „продро” у најважнији споменик за ирску патрологију. Текст „Исповести” Светог Патрика толико је аутентичан, колико је неидеалан.

Најранија варијанта „Исповести” дошла је до нас у препису из IX века. Без обзира на то што аутор врло оригинално гради свој документ, описује историјске реалије краја IV и почетка V века, размишља над судбином света, над својим личним животом, обилно се користи методом библијских реминисценција и веома искрено признаје своје интелектуалне и духовне недостатке, он не ствара нови епистоларни жанр. Патрик „ради” у оквирима већ

постојеће исповедне традиције, уносећи у њу сопствене богословске интенције, веома оригиналне по садржају.

За разлику од претходних исповести, у Патриковом спису одсуствује богословски део. Ипак, схема „узлазеће кривуље”, наслеђена од исповедне лирике још од времена Иларија Пиктавијског, код Патрика се веома јасно уочава. Он дубоко проживљава свој грешни животни пут и, следећи жанр „пророчке књижевности, оправдава Божијим откровењем свој нови црквени статус – апостола и епископа целог народа.

Нешто слично карактеристично је и за Светог апостола Павла. У својим посланицама Павле је такође принуђен да се оправдава за прошлост (гонитељ хришћана) и учвршћује своје ново својство (апостол многобожаца). Број позивања на апостола Павла у Патриковој „Исповести” необично је велики⁸. Како код Павла, тако и код Патрика не сусрећемо континуирано излагање његовог живота. Поједине епизоде наводе се с мером услед неопходности да се илуструју „тајне Божије”. Као што смо видели раније, у основи практично свих хришћанских аутобиографија лежи сличан сиже – дуг, трновит пут јунака ка новом знању (философији, смислу живота). Главни циљ сличне „схеме” је предаја стеченог знања читаоцима. Сви аутори су грешници, али сви они су облагодарењем Богом.

„Ево, ја изнова и изнова укратко понављам речи моје исповести. Сведочим у истини и радости срца пред Богом и Његовим светим анђелима да никада нисам имао другог разлога, осим Јеванђеља и његових обећања, да се вратим народу, од којег сам пре бежао са таквим трудом”.

Недокучива милост Творца сачињава главни занос у „Исповести” Патрика. Бивши грешник позива људе да следе његовом искуству, видећи у њему силу Божију и своју потпуну немоћ. Дар Божији изменио је Патриков живот. Стекао је силу, способну да га подржи у најтежим тренуцима. То је ојачало његов дух и морална својства. Али, најглавније, то му је дало харизму да проповеда Јеванђеље. Патрик не износи нарочито појединости своје мисије. Он само сведочи о хиљадама обраћених⁹. Сви ови аргументи служе тези веома важној за Патрика: без обзира на неразумевање, греховност и неукост, он је испунио оно што му је предодредио Господ.

Патрик гради своје приповедање по већ утврђеном књижевном канону. Све Патрикове мисли о улози Творца у животу људи, о њиховим узајамним односима – то је својеврсно „исецање” из правих цитата апостола Павла и текстова који претходе исповести, о којима можемо само нагађати. Нека фразеолошка слагања, приповедни начини, стилистички модели, синтаксичке патерне, дидактика „ноћних виђења” сведоче о томе да је Патрик, овако или онако, упознат са обрасцима хришћанске исповести, састављаних пре њега. По свој прилици, он је читао Августина. Сасвим је вероватно да је био упознат са Кирпијаном. Према се „читалачки круг” Светог Патрика до овог часа показује као предмет ватрених научних дискусија, у његовој „Исповести” појављују се многе схеме датог жанра¹⁰.

Као и за претходне ауторе, за Патрика се аутобиографско приповедање показује као помоћни елемент главне поруке – заснивања свог новог статуса и права да проповеда Истину, коју је свети примио кроз откровење Божије. За разлику од Јустина, Григорија и Августина, биографија и богословље не занимају Патрика у „Исповести” као посебни делови. Код њега су ови фрагменти

помешани, испреплетени у једну потпуну повест. И ако се код претходника опис живота излаже ради потоње проповеди Истине, чему служе догматски делови исповести, онда код Патрика Истина служи као оправдање његовог сопственог живота. У овоме је била специфичност ситуације ирског светитеља. Он је био дужан да докаже своје право на проповед пред лицем сабраће, која не схвата како је тако неуким грешнику Бог поверио толико важно дело. Међутим, управо Патриков мотив „немоћи и силе” показује се најважнијим за све текстове хришћанског исповедног циклуса. Њиме Патрик завршава своју повест:

„Али ја молим све верујуће у Бога и који Га се боје, да се удостоје да приме и изуче списе, које је саставио у Ирској грешни неук Патрик, како нико не би приписивао мојој неукости никакве ситнице, угодне Богу, које сам ја савршио или објаснио – али нека сви знају и чврсто верују да се ово сачинило само по дару Божијем. И ја то исповедам, пре него умрем”.

Превео са руског Горан Дабетић

Напомене:

¹ У књижевној критици жанр исповести често не подлеже самосталном одређењу. То прећуткује „Кратка књижевна енциклопедија” (гл. ред. А. А. Сурков. М. 1966. Т. 3. С. 226), и чак ове чувене „Исповести” Русоа и Толстоја смешта у жанр посебне врсте „успомена”, на „мемоарску књижевност”. Овако или онако, у светској традицији овај термин није потпуно одређен, иако има јасне параметре у хришћанској патристичи, одакле је и прешао у светску књижевност („Энциклопедия читателя” под общей редакцией Ф. А. Еремеева. Т. 2. Екатеринбург. 2002. С. 354).

² Савремени папирологисти пронашли су сличне либеле. Њихов садржај демонстрира сву сложеност религиозног компромиса за хришћанску савест: „Ја сам увек и непрестано приносио жртве боговима, и сада у вашем присуству у складу са словима указа извршио сам проливање вина, и принео жртву и одвојио део од жртвованог (животињског меса), што вас молим да сада посведочите”.

³ Брајан Сток прати историју утицаја Августинове исповести, укључујући Петрарку, Монтења и Паскала, све до Русоа.

⁴ Исповест почиње од смиреног Патриковог признавања своје крајње неукости и грешности: „Ја, Патрик, веома неук човек, последњи међу свим вернима, потпуно презрен од многих” (Исповест, § 1).

⁵ За основу је узета историја изласка Јевреја из египатског ропства. По Мојсијевом наређењу, Јевреји су изнели из Египта у својству трофеја различите драгоцености: „И када пођете (из Египта), онда пођите не са празним рукама: свака жена да измоли од сусетке своје и код оних који живе у дому њеном сребрних и златних ствари, и одеће, и окитите њима и синове ваше и кћери ваше, и опленићете Египат” (Изл. 3, 21).

⁶ „Мој отац био је Калпурније, ђакон, син свештеника Потита, из насеља Бонавем Табернијски” (Исповест, § 1).

⁷ „Окренули смо се од Бога, нисмо испуњавали Његове заповести и нисмо били послушни нашим свештеницима, који су нас непрестано подсећали на спасење” (Исто).

⁸ Истраживање Елизабет Маклуан посвећено је питању самопоистовећивања Патрика са апостолом Павлом.

⁹ „Ја сам крстио толике хиљаде” (Исповедь, § 50).

¹⁰ Питер Дронки, истраживач стила Светог Патрика, практично је убеђен у то да је Патрик читао Кипријана Картагинског. У својој књизи „Круг читања Светог Патрика” он пише: „Патрик је знао неке од Кипријанових списа, у то, мислим, можемо бити уверени”. Види: См.: Dronke, Peter, „St. Patrick's reading”, Cambridge Medieval Celtic Studies, vol. 1. 1981. P. 26.

Нова богомоља космајске Свете горе

ОСВЕШТАНА НОВОПОДИГНУТА ЦРКВА СВЕТОГ ДЕСПОТА СТЕФАНА ЛАЗАРЕВИЋА У СЕЛУ БАБАМА

„Опет да се сакупимо, опет да се видимо,
опет с љубављу да се сјединимо
у том самом Христу Богу нашем,
коме слава са Оцем и са Светим Духом
у бесконачне векове, амин.“

Слово љубве

Његово преосвештенство Господин Јован, Епископ шумадијски, освештао је уз саслужење свештенства Шумадијске епархије, 29. јула 2018. године у селу Бабама, на Космају, новоподигнуту цркву посвећену Светом деспоту Стефану Лазаревићу. Њена градња почела је 2010. године када је Владика шумадијски 25. априла освештао темеље и то на месту где је постојала средњовековна црква, претпоставља се из XV века, у доба када је Србијом владао деспот Стефан Лазаревић. Предање о постојању црквине „близу извора званог Точак“ забележио је између два светска рата Боривоје Дробњаковић, док су археолози темеље некадашње цркве открили 1962. године. Тако се подизање ове нове цркве може сматрати и обновом некадашње.

Након постављања честица моштију Светог великомученика кнеза Лазара Косовског, оца деспота Стефана, у Свету трпезу новоизграђене цркве, Његово преосвештенство Господин Јован, Епископ шумадијски, окупљеним верницима је рекао:

„Видели сте да смо током свештања овог храма његов најсветији део, олтар и Часни престо, припремили за уградњу делова светитељских моштију, јер се у Православљу још од најранијих времена у Свету трпезу постављају делови моштију светих мученика. Данас у Престо ове цркве, која је посвећена Светом деспоту Стефану, полажем део часних моштију његовог оца Све-

тог великомученика Косовског кнеза Лазара. Од данас сте, браћо и сестре, под молитвеном заштитом и Светог деспота Стефана и Светог великомученика Косовског Лазара. Молите се, долазите у храм, исповедајте се невидљивом Богу који зна и наше помисли, а не само наше речи и наша дела. Тражите утеху од Бога, тражите молитвену заштиту Светог Лазара и Светог Стефана. И она ће доћи у зависности од ваше вере, колика је и каква је ваша вера...

Нека би Господ и ваши свети заштитници чували ово место, ову светињу, чували све вас. А неопходна нам је молитвена заштита, помоћ и заштита Божија. И када сте у невољама, али и када сте у радости, а то је све својствено човеку, дођите у ову цркву, клекните, замолите, јер ће у овом храму вечно пребивати Бог. А ми у нашој Епархији, као у древним временима, поред светих моштију стављамо и ваша имена да она вечно буду пред Богом, јер ће се на овој Часној трпези и када нас не буде савршавати Света Литургија, тако да ће се ваша имена вечно помињати.“

Међу многобројним верницима космајског краја, у чину свештања ове цркве и служењу Литургије у њој, учествовали су и многи који су лично допринели да се она заврши, међу којима су били и др Милета Радојевић, директор републичке Канцеларије за односе са црквама и верским заједницама и Живорад Милосављевић, председник Градске општине Сопот.

Током Свете архијерејске Литургије Његово преосвештенство Господин Јован, Епископ шумадијски, изговорио је следећу беседу:

„Нека нам буду, браћо и сестре, на здравље данашње молитве и Свето причешће. Нека и освећење овог храма, кога осветисмо
б л а г о д а ћ у
С в е -

тог Духа, буде на освећење наше, на просвећење наше, за наше заједништво у Христу Господу. Данас се не радују само наша Епархија и наша Црква, већ се радује свеукупна Православна Црква. Уверен сам да се радује на небу и Свети деспот Стефан, коме је ова црква посвећена, јер ево, после толико векова, овај храм је пропевао. У овом храму почиње поново да се служи Свете Литургија, да се приноси бескрвна жртва за све и за свја. Зар то није радост, браћо и сестре! За нас је радост и када неки болесник оздрави, али још је већа радост када је овај храм, који је био порушен, такође

оздравио, јер је обновљен, односно изнова саграђен.

Улажући себе у изградњу овог храма, ми уграђујемо себе у храм Божији. Зато се у Светом Писму каже: *И ви сами као живо камење зидајте се у дом духовни...* Човек се узиђује тако што помаже своју цркву, што се моли у храму, што долази у њега и што учествује у Светој Литургији и Светом причешћу. То је наше узиђивање у храм Божији.

У данашњем Јеванђељу смо чули како је Господ ишао по мору и како су се Петар и остали апостоли уплашили: *А Петар одговарајући рече му: Господе,*

ако си ти, реци ми да дођем теби по води. А он рече: Ходи! И изашавши из лађе, Петар иђаше по води да дође Исусу... Петар је ходао по води као по сувом, све до оног момента док се није уплашио. Помислио је како ће га таласи морски однети. У том тренутку је заборавио веру. А док је веровао и док је гледао Христа као свој циљ, није се плашио. Али када је скренуо веру на страх, или када је страх обузео његову веру, завапио је: *Господе, спаси ме!* Господ му одговара: *МалOVERНИ, зашто посумња?* Није му рекао неверни, већ малOVERНИ, што си посумњао.

Овако је све у нашем животу, браћо и сестре. Све зависи од наше вере: каква је наша вера, колика је наша вера, да ли је она ватрена вера, да ли је јеванђељска, да ли је она вера за коју Господ каже да може и горе да премешта: *Јер заиста вам кажем: Ако имате вере колико зрно горушичино, рећи ћете гори овој: пређи одавде тамо, и пређи ће, ништа вам неће бити немогуће* (Матеј 17, 20).

Ми хришћани треба да будемо радосни што смо се у Христу крстили, што смо се у Христа обукли, и што смо кроз крштење ушли у Цркву Божију као тело Његово и тако се уградили у Цркву тела Господњег. Овај и сваки други храм јесте праслика Тела Господњег. Треба да будемо радосни што нам је Господ дао себе кроз Цркву своју. Он кроз Цркву обитава онако како је апостолима обећао када се вазнео на небо: *Нећу вас оставити сироте; доћи ћу к вама.* Док буде Цркве Божије на земљи, до тада ће бити Бог са нама и на небу и на земљи.

Наша је обавеза да као апостол Петар завапимо: *Господе, спаси нас!* Сваки човек гине када греши, а неће да се покаје. Сваки човек гине када не призива име Господње, јер све док призивамо име Божије, док живимо именом Божијим, имамо наду на спасење. Имамо наду да ће нам Господ опростити грехе и да ће нас примити у Царство небеско.

Храмови се и подижу да се у њима сабирамо, да се у њима исповедамо и кажемо Богу оно што не можемо да кажемо ни оцу ни мајци. Знамо да је Бог за нас

најповерљивији. Богу морамо да отворимо наше душе, наше срце, ум наш, да се Господ усели у нас. Ако Господа не уселимо у себе, уселиће се начастиви, па ће нас хушкати и нагонити да мрзимо и да се свађамо, да

разарамо... А Бог је љубав. Бог гради и позива нас да будемо градитељи а не рушитељи, па се зато у данашњем апостолу и каже: *Не знате ли да сте храм Божији и да Дух Божији обитава у вама? Ако неко разара храм Божији, разориће њега Бог; јер је храм Божији свет, а то сте ви* (Прва Коринћанима 3, 16-17). Казана је тешка, али и опрезна реч: чим говориш против Цркве и човека који је у Цркви, говориш и против Цркве, устајеш на заједницу Божију, устајеш на Бога. Они који мисле да су против Цркве не утичу на Цркву, јер ће она трајати док је света и века: *и врата пакла неће је надвладати*. Неће је надвладати ни они који руже и који гоне Цркву.

Од данас ће у овој цркви бити вечно спомињани ктитори и приложници и они који улазе у њу. Има ли веће радости за човека? Човек може да сагради куле и градове који ће трајати једно време, али црква, ако се и физички сруши, знајте да се духовна Црква не руши никада. То сведочи и васкрсење ове давно изграђене цркве. Вековима су ови темељи били под земљом. Али је сачувано свето предање које је старије од свега овоземаљског, па је зато народ и долазио јер није заборављено да је ово место било свето. Важно је шта ми преносимо нашим млађима, како их учимо. Не треба други да нам је крив, видимо најпре какви смо ми.

Ево, пропојала је ова црква. Тиме се показало да је Црква Божија неурушива. Па и овај земаљски храм није разрушив, јесте, рушен је, али када дође време, Бог благослови то време. Благословио је и наше време. У име Цркве Божије у Шумадији захваљујем свима који су и најмање допринели да се овај храм сагради. Хвала на помоћи господину Милети Радојевићу из Канцеларије за односе са црквама и верским заједницама, хвала председнику соптском господину Живораду Милосављевићу, хвала проти Љубиши Смиљковићу који се заиста од почетне идеје за обнову запалио љубављу Божијом и који је себе и своју породицу узидео у ово дело. Хвала свима. Ми који зидамо ове храмове од камена, треба да знамо да тамо горе градимо духовни храм. Градећи ове земаљске храмове изграђујемо душу своју, изграђујемо тело да буде храм Духа Божијег, изграђујемо народ свој,

подстичемо и друге. Сви сте се ви данас сврстали међу наше богоугодне Немањиће, Лазаревиће који су градили храмове... Бог је овако хтео, не владика или неко други... Бог је хтео да ова црква буде посвећена Светом деспоту Стефану.

Нека сте сви срећни, Богом благословени што сте ову цркву градили. Али, њена права градња биће окончана када се заврши овај свет, она ће се градити све док је ви не будете заборавили. Не дозволите да запусте као што је било. Све док долазите у цркву ви је изграђујете, бољи рећи надограђујете. Нека је од Бога све благословено, нека Свети деспот Стефан, велики градитељ, нека Свети великомученик Косовски Лазар, који је знао шта је вредније од вреднијег, па се определио за Царство небеско, буду наши заштитници и молитвеници пред Господом. Нека сте срећни и Богом благословени.“

Високим црквеним ореденом Светог Симеона Мироточивог одликован је протојереј ставрофор Љубиша Смиљковић, архијерејски намесник космајски, за несебично старање о обнови, односно подизању цркве у селу Бабама, док је протојереј Радослав Јоцић, парох стојнички, заслужио архијерејску грамату признања. Ореденом Војда Карађорђа награђен је Милош Ђорђевић из Баба. Архијерејским граматама признања одликовани су и Ненад Белинчевић из Београда, Стеван Јевтић из Београда, Александар Ранковић из Баба и Зоран Пусар из Београда.

Привилегију да буде славски колачар цркве Светог деспота Стефана Лазаревића у години када је она освештана имао је Милош Ђурић из Баба, док ће следеће године домаћин храмовне славе бити Радослав Смиљковић.

Учесници културно-уметничког програма који је изведен након свештања новоподигнуте цркве и служења Свете Литургије били су глумац Александар Дунић и чланови Културно-уметничког друштва *Космај* из Сопота.

Бојан Миленовић, вероучитељ

ИЗ ЛЕТОПИСА ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

ЦРКВЕНА СЛАВА У СЕЛУ ОПАРИЋУ

У недељу, 3. јуна, када Црква слави Светог цара Константина и Свету царицу Јелену, прослављена је храмовна слава у селу Опарић, свечано и скромно како и доликује једној цркви, која има како духовну тако и историјску важност. Светом Литургијом начелствовао је протојереј Огњен Гребих. Певницу храма испунио је хор из Врњачке бање предвођен Дејаном Ђорђевићем.

Црква је била испуњена верним народом, а свечаности је присуствовао велики број деце из овдашње основне школе „Душан Поповић“. Они су били обучени у народне ношње подсећајући нас на нашу традицију и обичаје. Светој Литургији је испред локалне самоуправе присуствовао председник општине Рековац др Александар Ђорђевић. Присутнима се беседом обратио старешина храма, јереј Бојан Стојадиновић. Након тога, верни народ, међу којим је био велики број деце, приступио је Светој чаши. Старешина храма уручио је захвалнице Емилији Смиљковић, Драгану Глишићу и Милану Стевановићу који су помогли на украшавању и улепшавању храма. После Светог Причешћа учињен је опход око храма и пререзан славски колач, који су ове године принели Милан и Ружица Брашић, домаћини славе. Након отпуста, у порти храма приређено је послужење за најмлађе, а затим су домаћини позвали све присутне да приступе трпези љубави.

Јелена Стојадиновић

ПРОСЛАВЉЕНА ЦРКВЕНА СЛАВА У НАТАЛИНЦИМА

У недељу, 3. јуна, када наша Црква прославља Светог цара Константина и Свету царицу Јелену, молитвено је прослављена храмовна слава у Наталинцима крај Тополе. Светом Литургијом начелствовао је Архијерејски намесник опленачки протојереј ставрофор Миладин Михаиловић. Верном народу беседом се обратио отац Дејан Динић указавши на витешки дух који је красио Светог цара Константина, како у светским тако и у духовним борбама које је водио. Проналажење Часног крста од стране царице Јелене подсетник је хришћанима да хришћанства нема без крста. Једино нам Црква Божија и крстоносни живот у њој дају имунитет и отварају врата вечности кроз која су прошли многи верни поставши тако наследници Царства Небеског.

Након Свете Литургије вршен је опход око цркве и пререзан славски колач, а заједничарење је настављено трпезом љубави приређеној од стране домаћина славе Гране Ђуровић и Ружице Радојевић.

Урош Костић, ђакон

СЛАВА ЦРКВЕ СВИХ СВЕТИХ НА СВЕТИЊИ

На празник Светих цара Константина и царице Јелене, у недељу када наша Света Црква слави и празник Свих Светих, сабрали смо се на освештаним темељима храма, на брду Светиња изнад Чумића, који је посвећен управо Свим Светима. Благословом Његовог Пресвештенства Епископа шумадијског Г. Јована, по први пут је на темељима овог храма служена Света Литургија. Вођење радова на изградњи овог храма поверено је протојереју Милану Томићу, пароху чумићском.

Сабрањем је начелствовао протонамесник Слободан Радивојевић. На крају Литургије пререзан је славски колач и приређено је послужење за присутне вернике, а затим се прешло у просторије црквене сале у Чумићу где је домаћин славе, протојереј Милан Томић са својом породицом, приредио славски ручак за све присутне. Следеће године домаћин славе ће бити Небојша Гачић, уз жељу и наду да ће храм до следеће славе бити озидан и засвођен.

Милан Томић, протојереј

ФЕСТИВАЛ ХОРОВА У СЕЛЕВЦУ

У недељу Свих Светих када наша Света Црква молитвено прославља и Светог цара Константина и царицу Јелену, у Селевцу, шумадијском селу, на половини пута Смедеревска Паланка – Смедерево, одиграо се низ значајних догађаја.

У раним јутарњим сатима верни народ Селевца и околине окупио се у порти цркве Светог Атанасија Великог, на Ладним водама, и дочекао свог пастира, Епископа шумадијског Г. Јована. Епископ је стигао око осам и тридесет и одмах се приступило првом великом догађају, освештењу новог живописа, после чега је уследила Света Архијерејска Литургија, на којој је Епископу саслуживало осам свештеника, три ђакона и мноштво народа.

Епископ Јован је у својој беседи објаснио зашто се Недеља Свих Светих прославља баш после Свете Тројице и истакао да је ова недеља врхунац домостроја и остварење плана

Из летописа са

Божијег још од пре постанка света. Владика је окупљени народ подсетио да је сваки крштени хришћанин позван да буде светитељ и објаснио да нико није рођен савршен, већ да има задатак да се усавршава. Још је нагласио да испуњавање две највеће заповести о љубави доводи човека у светост. На крају је Владика рекао да онај ко има Бога има све, а онај ко нема Бога нема ништа. Човек са Богом испуњен је свим врлинама.

После Свете Литургије уследило је додела ордена и признања за несебичан труд и залагање у овом богоугодном делу. Више мештана Селевца награђено је Архијерејском граматом, а Новица Јевтић је одликован од стране Светог Архијерејског Синода орденом Светог краља Милутина. Старешина храма Ненад Петровић одликован је чином про-тонамесника.

После послужења уследила је смотра хорова. На смотри је учествовало осам хорова из шумадијске епархије после чега је уследила додела захвалница, а потом је уприличена трпе-за љубави у локалном ресторану.

Владимир Степановић, ђакон

ОКОНЧАНИ МАТУРСКИ ИСПИТИ У КРАГУЈЕВАЧКОЈ БОГОСЛОВИЈИ СВЕТОГ ЈОВАНА ЗЛАТОУСТА

Ученици крагујевачке Богословије „Светог Јована Златоуста“, који су ове школске године завршили пети разред ове просветне установе наше Цркве, у периоду од 30. маја до 9. јуна полагали су завршни испит зрелости.

Сви ученици, њих четрнаест, успешно су, полагањем свих матурских испита окончали средњошколско образовање. Изасланик Светог архијерејског синода СПЦ на овогодишњим матурским испитима у био је ђакон др Здравко Јовановић, доцент Православног богословског факултета Универзитета у Београду. Током матуре били су ангажовани и сви професори ове Богословије на челу са ректором др Зораном Крстићем. Већини матурских испита присуствовао је и Његово преосвештенство Господин Јован, Епископ шумадијски.

Најбољи ученици ове генерације матураната крагујевачке Богословије „Светог Јована Златоуста“ су Стефан Марић и Милош Спасојевић које је школа наградила посебним признањима. Иначе, сви одлични ученици награђени су књигама које су им на свечаности у школској капели уручили ђакон др Здравко Јовановић и разредни старешина јереј Владан Костадиновић, професор.

Пре доделе диплома и награда, ученицима који су окончали школовање у овом училишту, обратио се протојереј ставрофор др Зоран Крстић, ректор крагујевачке Богословије. Уз истицање да је реч о врло доброј генерацији, ректор је изразио и наду да ће стицање темељних представа о вери, одно-

сно основних богословских знања током средњошколског васпитно-образовног процеса бити прави темељ за духовно и теолошко усавршавање које им предстоји. Од ученика се такође очекује, без обзира на службу коју ће вршити, да остану аутентични чланови Цркве.

Изасланик Светог архијерејског синода ђакон др Здравко Јовановић, децент Православног богословског факултета Универзитета у Београду, након честитки свима који су успешно завршили средњошколско богословско образовање, као и наставницима који су се трудили да Црква добије нове делатнике, нагласио је како је током овогодишњих матурских испита уочио да се у овој Богословији односи уређују по међусобној љубави.

ХРАМОВНА СЛАВА У ЗАВОДУ ЗА ЗБРИЊАВАЊЕ ОДРАСЛИХ ЛИЦА У КРАГУЈЕВЦУ

У понедељак, 11. јуна, прославили смо Светог Луку Кримског у храму који се налази у кругу Завода за смештај одраслих лица у крагујевачком насељу Мале Пчелице.

Прослава је отпочела дочеком Епископа шумадијског Г. Јована који је служио Свету Архијерејску Литургију, уз саслуживљење сештенства Епархије шумадијске. На литургији су појали „Србски православни појци“.

После прочитаног Светог Јеванђеља чули смо надахнуту беседу преосвећеног Епископа који је поучио народ.

Велики број присутних радника и корисника је узео учешће у евхаристијском сабрању причестивши се на служби. При крају Литургије после опхода око цркве, Преосвећени Владика је пререзао славски колач и још једном честитао славу. Владика је дао инструкције иконописцу Петру Давидовићу који тренутно завршава осликавање олтарског дела храма. Света Литургија у храму се служи суботом и другим приликама, капије завода су отворене и за све вернике који желе да узму учешћа на служби.

Зоран Митровић, протојереј ставрофор

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА И РУКОПОЛОЖЕЊЕ У КРУШЕВИЦИ

У суботу 16. јуна, када наша Црква прославља Светог мученика Лукилијана, Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију у храму Светог Саве на Липару у Крушевици. Епископу су саслуживали свештеници Епархије шумадијске. Литургијску радост својим појањем увеличали су Србски православни појци.

Пре почетка Литургије Владика Јован освештао је новоизграђену палионицу свећа у порти цркве.

У току Службе, верници, који су се окупили у великом броју, поучени су надахнутим речима Владике Јована да дом своје личности морају зидаати на јаком и чврстом темељу. Тај темељ за нас хришћане је Богочовек Исус Христос. Ако дом

своје личности градиво без Бога, без јаког темеља, без духовног усавршавања, онда је је та грађевина слаба и осуђена на пропаст. Без темеља склона је паду и рушењу, као и све што је без Бога.

У току Литургије, Владика Јован рукоположио је у чин ђакон Стевана Илића, дугогодишњег вероучитеља у клубарско-посавском намесништву. Новорукоположеног ђакон Владика је поучио о томе шта је ђаконска служба и да треба служити Богу гордости и сујете. Служити Богу смисао је живота свакога човека, а понајвише ђакон и свештеника чији је то императив и начин живота. Бог је дошао у овај свет да служи људима, понизио се да би се човек узвисио. У наставку Сабрања, Епископ је причестио велики број верника, а највише деце која су живо учествовала у Светој Литургији.

После Свете Литургије уследила је додела признања за несебичан труд и залагање на изградњи светиње у Крушевици. Архијерејским граматама признања награђени су: Милош Томовић из Лазаревца, Срећко Стојановић из Трбушнице, Мирослав Несторовић и Радосав Павловић из Крушевице. Његово Преосвештенство Владика Јован одликовао је чином протонамесника свештеника Родољуба Војиновића, наградивши га за досадашњи труд на повереној му парохији, а највише за изграђивање живе Цркве, истакнувши га тако за пример млађим свештеницима.

После Свете Литургије и послужења окупљених верника у порти цркве, уприличена је трпеза љубави у локалном ресторани.

Влада Димитријевић, протонамесник

ПРОСЛАВА ВИДОВДАНА У БЕЛОШЕВЦУ

У четвртак, 28. јуна, на Видовдан, када наша Света Црква прославља Светог великомученика кнеза Лазара Косовског и све мученике и новомученике српске, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован началствовао је Светим Евхаристијским сабрањем у новоизграђеном летњиковцу храма Светог великомученика кнеза Лазара у Белошевцу уз саслужење свештенства Шумадијске епархије.

Окупљеном свештенству, монаштву и верном народу обратио, се по благослову Епископа, протојереј ставрофор др Зоран Крстић рекавши да Свети јеванђелист Јован између осталог описује како се Господ у синагоги обраћа Јеврејима и говори им да је Он хлеб који је сишао са небеса, и да су јеврејски преци јели ману у пустињи и огладнели, а да онај ко буде јео од овога хлеба који силази са небеса неће никада огладнети. На то Јевреји одговарају да је то тврда беседа и питају ко ће то слушати. И заиста се можемо запитати да ли су све хришћанске речи тврда беседа. Врло често ни ми сами не желимо да признамо ни другима а ни себи да је хришћанство тврда беседа. Другим речима, да је то тежак живот на који нас позива Христос. А јасно нам је из соп-

ственог искуства да када човек бира између тешког и лаког, готово увек ће изабрати лако. Али су резултати избора лаког врло слаби и слабог домета. Све оно што је у животу вредно постиже се тешким трудом, и то не може другачије да буде. И ево данас ми прослављамо Светог великомученика кнеза Лазара и косовске јунаке и заправо управо о томе говоримо да је реч о њима тешка беседа, и да ако хоћемо да их следимо да је то исто тако тешко. Јер између тешког и лаког они су изабрали најтеже. Јер тешко и лако нису и не треба да буду основни критеријум, већ основни критеријум треба да буду истина и лаж. А када ми хришћани говоримо о истини, за нас је јасно да је то Христос. Дакле Христос и истина су синоними, и када ми хришћани кажемо истина заправо мислимо на Христа, а када кажемо Христос ми мислимо на истину. И ту се ми опредељујемо између тешког и лаког, заправо између Христа и животне лаж.

Још је отац Зоран истакао да се Свети великомученик кнез Лазар и косовски мученици сведоци Христови и да су се они на дан косовског боја определили не за мучеништво већ су се превасходно определили за сведочење Христа.

Светој тајни Евхаристије приступили су верници и великом броју као и ученици из ОШ „Драгослав Луковић Шпанац“ и „Вук Стефановић Караџић“ са својим вероучитељима. Након тога је Епископ благословио славско жито и колач, и преломио са овогодишњим колачаром Срђаном Јоковићем који је затим предао колач новој колачарки Ани Павловић. Након Свете Литургије ово евхаристијско сабрање настављено је у сали парохијског дома уз трпезу љубави коју је припремио овогодишњи колачар Срђан Јоковић са својом породицом.

Деца из ОШ „Драгослав Луковић Шпанац“ и „Вук Стефановић Караџић“ пре ручка су одржали пригодни програм песама и рецитација у част Светог кнеза Лазара и свих косовских мученика и новомученика Српских.

Немања Стојковић, ђакон

СЛАВА КАПЕЛЕ У МАНАСТИРУ КАЛЕНИЋУ

У среду 4. јула, када наша Света Црква прославља Светог Јулијана Тарсијског и преподобну мати Анастасију Српску, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је Свету Архијерејску Литургију у манастиру Каленићу поводом славе манастирске капеле која је посвећена Светој Анастасији. Преосвећеном су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Молитвено сабрање су својим слаткопојем улепшали припадници певачког друштва „Србски православни појци“ из Београда.

По прочитаном јеванђелском зачалу, Преосвећени се обратио присутнима подсећајући их на важност родитељства, као и да ћемо сви бити питани где су нам деца. Народна изрека каже да не стоји кућа на земљи него на жени. Данас се многи позивају на Немањиће, али није довољно само позивати се већ и упоређивати се са њима. Света Анастасија треба да буде свима узор, јер је узела крст свој и пошла за Господом. Свој крст је носила часно и управо зато се неће постидети када је Господ буде питао шта је урадила са породицом. Господ ће питати и сваког Епископа шта је урадио са својом епархијом и свештеника шта је урадио са својом парохијом и игуманије шта су урадиле са својим манастирима. Преосвећени је преподобну Анастасију упоредио са оних пет мудрих девојака које су доливале уља у своја кандила вере и у срца своја, како би дочекале женика Христа. Света Анастасија је била богата врлинама, кротошћу, побожношћу, и због тих врлина Бог ју је благословио да роди свети пород. Да није ништа добро у животу урадила, било би довољно то што је родила просветитеља. На самом крају Епископ је нагласио да је Свети Сава молитвама ис-

прошен, што показује да уколико се и ми сами будемо молили Преподобној Анастасији и она ће се молити Богу за нас. После заавне молитве, Преосвећени је пресекао славски колач. Након отпуста, литургијско сабрање је продужено трпезом љубави коју је уприличило сестринство манастира, на челу са игуманијом Нектаријом.

Александар Јаћимовић, јереј

СЛАВА ЦРКВЕ У СЕЛУ КОПЉАРИ КОД АРАНЂЕЛОВЦА

У четвртак 5. јула, када молитвено прослављамо преподобну Анастасију Српску, мајку Светог Саве, у храму посвећеном овој светитељки је служена Света Литургија. Литургијом је началствовао Архијерејски намесник орашачки, протојереј ставрофор Мићо Ђирковић.

Након Свете Литургије свештенство и окупљени народ ишли су у свечани опход око цркве, а потом је пререзан славски колач који су спремили овогодишњи домаћини славе. У току Свете Литургије, беседу је одржао протонамесник Александар Миловановић и том приликом је окупљене вернике поучио примеру који нам свима даје Света Анастасија Српска и којим нас позива да се окренемо ка Господу и кренемо његовим путем. У порти цркве је након Свете Литургије уприличена Трпеза Љубави којој је такође присуствовао велики број мештана и гостију.

Немања Искић, ђакон

ПОД ЛИПАМА МАНАСТИРА ТРЕСИЈЕ

У суботу 7. јула, када наша Црква прославља Рођење Светог Јована Крститеља – Ивандан, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију у манастиру Тресије на Космају. Епископу су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

У препуном храму вернима се беседом обратио Епископ Јован рекавши да се величина Светог Јована Крститеља огледа у његовом светом животу и Божанској улози у припреми народа за долазак Месије, за долазак Спаситеља света. Његова улога била је да унапред објави Бога, да људима врати у свест оно што је Господ обећао роду људском, када је човек послушавши нечастивог окренуо лице од Бога. Тај прародитељски грех ми спирамо у Светој Тајни Крштења, односно ако живимо у ономе у чему смо крштени.

Свети Јован Претеча је ишао испред Господа Христа како би помогао роду људском да крене за Христом и да покаже човеку пут исцељења од свих његових грехова и страсти, да покаже како човек може да се поправи, а то је чинио својом проповеђи: „Покајте се, јер се приближило Царство Небеско“ (Мт 3, 2).

Кроз покајање задобијамо усиновљење Божије, али покајања нема без жртве, покајања нема без молитве, без вере, без одрицања, без Благодати Божије, а Божија Благодат јесте

сам Христос кроз кога се и спасавамо. Зато је покајање веће од свакога греха. И зато у животу наше Свете Цркве, после Пресвете Богородице, највеће поштовање исказано је Светом Јовану Претечи и Крститељу Господњем. Због његовог подвига и његовог светог живота Господ га је удостојио да положи руку на главу Христову приликом крштења. Живећи благодаћу Божијом и просвећен Духом Светим, у тој великој маси света која је дошла на Јордан, Свети Јован Крститељ препознаје Господа Христа и каже „Гле, Јагње Божије које узима на себе грехе света“ (Јв 1, 29).

Овај дан и празник даје нам се као порука да погледамо у себе, да уђемо у себе, да осветимо себе како би помогли да се и други око нас освете, а то ћемо моћи само кроз покајање. Након Свете Литургије одржан је програм где се присутнима поздравном речи обратио председник ГО Сопот Живорад Милосављевић, а у програму су учешћа узели: драмска уметница и професорка на Академији лепих уметности Биљана Ђуровић и вокални солиста Марија Вучковић с пратњом. Присутнима је представљена издавачка делатност Библиотеке града Београда и издања општина Младеновац и Сопот, као и Центар за културу Сопот: Ликовна колонија „Тресије – Неменикуће 2018“.

Бојан Миленовић, вероучитељ

ПРОСЛАВА СВЕТИХ АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА У АРАНЂЕЛОВЦУ

У четвртак, 12. јула када наша Света Црква прославља спомен на Свете апостоле Петра и Павла, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован је служио Свету Архијерејску Литургију у храму посвећеном овим светитељима у Аранђеловцу. Његово Преосвештенство су свештеници и чланови црквеног одбора дочекали на почетку града у свечаним кочијама и у поворци која је прошла улицама града допратили до храма Светих апостола Петра и Павла где је Његово Преосвештенство Г. Јован служио Свету Литургију, уз саслуживање свештеника Епархије шумадијске.

Ово Свето сабрање су својим појањем улепшали чланови хора „Света Анастасија Српска“ из Аранђеловца и чланови певачког друштва „Србски православни појци“ из Београда. Епископ Јован је након читања Светог Јеванђеља присутним верницима честитао празник и храмовну славу, а потом је уследила беседа којом је Преосвећени поучио све верне. Он нас је најпре подсетио да је примарна делатност апостола била проповед и да је наша вера назидана на темељима које су изградили апостоли управо својим проповедањем. Епископ је навео да је наша Света Црква једна, света, саборна и апостолска, како се каже у Символу вере, а да је епитет „апостолска“ добила зато што су је основали сами апостоли, Христови ученици. Сваки Хришћанин је позван да буде апостол и сведок вере Христове, а најбољи начин да се сведочи

јесте наш живот, јер само делима се вера потврђује. Свети апостоли су најбољи пример који у животу можемо да имамо. Човек наравно није савршен, али је створен да може да се покаје за своје грешке. Владика Јован је цитирао речи Преподобног Јустина Ћелијског који је свете апостоле Петра и Павла назвао најбогатијим сиромасима, јер су били сиромашни за наша схватања немајући ништа на земљи, али су зато имали нешто што се не може мерити никаквим благом овога света, а то је Царство Небеско.

У току Свете Литургије након Великог Входа Епископ Јован је рукоположио Немању Искића, ђакон при храму Светих апостола Петра и Павла у Аранђелову, у чин презвитера и том приликом поучио њега и окупљене вернике веома дирљивом поуком у којој је новорукоположеном свештенику рекао да Благодат коју добија на Светој тајни рукоположења мора чувати и умножавати и трудити се да иако падне, што је одлика нас људи, никада не остане у том паду или да не дај Боже тоне још дубље, већ да се Божијом помоћу придигне и благодари Господу на тој лекцији.

Преосвећени Владика је по заамвној молитви заједно са вернима учинио опход око храма, а потом је пререзао славски колачи домаћину славе Милосаву Милојевићу из Аранђеловца, који је за све окупљене вернике и госте са својом породицом припремио славски ручак. У порти храма су чланови КУД „Електропорцелан“ извели сплет игара и тиме улепшали ову прославу.

Након Свете Литургије Епископ Јован је доделио грамату признања вођи хора „Света Анастасија Српска“ Бојани Србљак из места Бања код Аранђеловца, грамате захвалности хору „Света Анастасија Српска“ из Аранђеловца и Ани Влајић координаторки верске наставе и наставици из Аранђеловца.

У току славског ручка старешина храма Светих апостола протојереј ставрофор Мићо Ћирковић се обратио и захвалио Његовом Преосвештенству, домаћину славе, свештенству, монаштву и верном народу, честитајући им празник и подсетивши их на људе без којих наша црква и порта не би данас изгледала тако како изгледају, пре свега на покојног ктитора, Раденка Маријановића, а потом и на болесног бившег председника ЦО Слободана Дамјановића, замоливши нас све да се усрдно помолимо за његово оздрављење.

Њемања Искић, јереј

СЛАВА ЦРКВЕ СВЕТОГ АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА У РАЧИ

Црква Светог Апостола Петра и Павла у Рачи и ове године на Петровдан сабира верни народ из Раче и околине под својим сводовима. У име Његовог Преосвештенства Епископа шумадијског Г. Јована Светом Литургијом је начелствовао протојереј ставрофор Миладин Михајловић уз саслужење свештеника Епархије шумадијске.

Вероучитељи Саше Павловића и Владимира Глишића су са својим ученицима улепшали ово богослужење тако што су као мешовит хор одговарали на Светој Литургији.

На Светиј Литургији беседио је протојереј ставрофор Видоје Рајић, истичући значај Светог апостола Петра за Цркву. На крају своје беседе прота је пожелео срећну славу и да се на многе године окупљамо око Чаше Господње, која је једини извор наше сигурности и наде у Вечни живот.

Празнична трпеза љубави је припремљена са пуно труда и залагања протонамесника Владе Бранисављевића и колачара Драгослава Вићентијевића.

Марко Лазовић, чтец

СЛАВА ПЕТРОПАВЛОВСКЕ ЦРКВЕ У ЈАГОДИНИ

Празник светих првоврховних апостола Петра и Павла – Петровдан, свечано и молитвено је прослављен 12. јула у Јагодини.

Молитвено празновање храмовне славе отпочело је празничним бденијем у част Првоврховних апостола, а сутрадан настављено Светом Литургијом, којом је начелствовао протојереј ставрофор Радосав Станковић уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске.

Пригодну беседу о празнику произнео је протонамесник Миломир Тодоровић. Благољепију богослужења допринеле су и чланице хора „Свети апостоли Петар и Павле“. Након завршетка Свете Литургије уследио је опход око храма испред кога је пререзан славски колач, а заједничарење је настављено пригодним послужењем за све присутне у порти храма.

Верни народ који је испунио храм, као и порту храма имао је и ове године прилику да ужива у традиционалном Етно-сајму који је окупио бројне излагаче, њих сто десет. Окупљени на Етно-сајму изложили су готово све што људска рука може да произведе. Све излагаче испред братства храма поздравио је јереј Милан Ђорђевић и свима пожелео топлу добродошлицу. У културно-уметничком програму учествовали су чланови КУД-а „Света Тројица“ из села Бобова.

Петровдан је слава и Скупштине града Јагодине, тим поводом свештенство је у просторијама Скупштине града пререзало славски колач, и том приликом протојереј ставрофор Небојша Младеновић је поздравио представнике градске власти, честитао славу и захвалио на њиховом разумевању за нашу Свету Цркву и за досадашњу успешну сарадњу.

Трудом и љубављу братства храма, у част храмовне славе као и славе женског хора при Петропавловском храму, организована је трпеза љубави у сали Црквене општине. Трпези љубави између осталих присуствовали су: градоначелник града Јагодине Ратко Стевановић са сарадницима, декан Педагошког факултета са сарадницима, командир Полиције са сарадницима, директор Културног центра, секретар Црвеног Крста, председници Црквених Одбора са територије града Јагодине, бројни привредници и други.

Милан Ђорђевић, јереј

ДАНИ МИЛОВАНА ВИДАКОВИЋА У НЕМЕНИКУЋАМА

На празник Светих апостола Петра и Павла, 12. јула, на дан храмовне славе Цркве у Неменикућама, са благословом Његовог Преосвештенства Епископа шумадијског Г. Јована, одржана је 23. културно-уметничка манифестација у част првог српског романописца Милована Видаковића, рођеног у Неменикућама.

Манифестација се благословом Епископа одржава сваке године у организацији Црквене Општине неменикућске, Општине Сопот, Библиотеке Града Београда и Библиотеке Сопот.

Пре почетка програма, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је у цркви помен Миловану Видаковићу уз саслужење свештенства архијерејског намесништва космајског.

Културно-уметнички програм отворили су поздравном речју протонамесник Горан Лукић, парох неменикућки и Живорад Милосављевић, председник ГО Сопот, а потом се родољубивим стиховима присутнима обратио песник Матија Бећковић. Глумица Вјера Мујовић говорила је стихове песникиње Десанке Максимовић, поводом 120 година од њеног рођења, а затим је учешће у програму узела интерпретаторка духовне музике Дивна Љубојевић са својим вокалним ансамблом „Мелоди“.

Књижевна награда „Мома Димић“ додељена је књижевнику Горану Гоцићу за путописно дело „Последња станица Британија“, а награду је уручио професор др Јован Делић. Награда се додељује сваке друге године, а додељује је Општина Сопот.

Културно-уметничко друштво „Космај“ из Сопота је улепшало програм играма из Србије.

После програма, Црквена Општина Неменикуће и верни народ, за све присутне приредили су трпезу љубави.

Бојан Миленовић, вероучитељ

ПРОСЛАВА ЦРКВЕНЕ СЛАВЕ У ЗАГОРИЦИ

У суботу, 14. јула, када наша Света Црква прославља Свете бесребренике и чудотворце Козму и Дамјана, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију у селу Загорици код Тополе. Његовом Преосвештенству саслуживали су свештеници Епархије шумадијске.

За лепо појање побринула се хоровођа Марија Ракоњац и свештеници опленачког намесништва.

У беседи Владика је истакао да су Свети Козма и Дамјан били лекари који су вером у Бога добили дар да исцељују људе, па сходно томе нису ништа друго тражили за узврат од оних које су лечили, до само да и они верују у Господа нашег Исуса Христа који је једини исцелитељ свих болести и патњи људских. Време у којем су живели Свети Козма и Дамјан било је опасно и тешко за хришћане, јер сваки онај који је исповедио да верује у Христа сам себе је осудио на највеће муке, а најчешће и на најгору смрт. Тадашњи незнабожни римски цар Карин тражио је од Светих лекара да се одрекну Христа и да принесу жртву идолима. Међутим, они не само што се нису одrekli Христа већ су саветовали самога цара да и он поверује у Бога који није створен, него

је сам Створитељ свега. Разјарени цар је наредио да Свети лекари буду мучени до смрти. Тако су ови дивни светитељи Божији мученички пострадали за Христа који их је прославио славом непролазном у Царству Божијем.

Након Свете Литургије трудом јереја Николе Симића и његових парохијана уприличена је трпеза љубави у парохијској сали.

Потом је Епископ Јован пресекао славски колач у удружењу „Загрљај“ у Тополи, које се брине о деци са посебним потребама. Тамо су га дочекали директорка те установе Славица Павловић, председник општине Топола Драган Живановић, председник скупштине и народни посланик Драган Јовановић и протонамесник Александар Петровић. Преосвећени владика се захвалио домаћинима на позиву и истакао да су труд и жртва који они подносе за децу у тој установи велики пред Богом.

Стеван Илић, ђакон

СЛАВА ЦРКВЕ У ДЕСИМИРОВЦУ

На дан Свете великомученице Недеље у истоименом храму у Десимировцу, Архијерејску Литургију служио је Епископ шумадијски Г. Јован уз саслужење свештенства Шумадијске епархије.

Лепоту богослужења украсио је хор младих из Крагујевца, а благољепију Литургије допринела су и дечица својим умилим гласовима.

После прочитаног Јеванђеља у надахнутој беседи Првојерарх епархије шумадијске је говорио о светој великомученици Недељи, поучивши нас на њеном примеру о хришћанском животу.

У току Свете Литургије Епископ је произвео протонамесника Дејана Петровића у чин протопрезвитера са поуком да још ватреније дела за име Господње у дужностима које му Света Црква поверава.

Причешћен је велики број верника, а највише деце. После Свете Литургије пререзан је славски колач домаћина Ненада Андоровића, а одмах потом освештан је парохијски дом који је комплетно реновиран засијао у новом сјају.

После пригодног програма пријатеља из Груже, приређен је од стране свештеника, домаћина славе и верног народа ручак за све госте и присутне.

У току ручка надлежни парох бираним речима поздравио је Епископа и све госте са обећањем да ће се и даље радити на духовном плану исто као и грађевинском, а све на корист Свете Цркве.

Дејан Петровић, протојереј

ПРОСЛАВА СВЕТОГ ПРОКОПИЈА У ОВСИШТУ

Дана 21. јула, када славимо Светог великомученика Прокопија, Свету Литургију у храму Светог великомученика Прокопија у Овсишту служио је архијерејски намесник опленачки протојереј ставрофор Миладин Михаиловић, а саслуживали су му свештеници Епархије шумадијске. Лепоти Свете Литургије допринео је хор храма Рођења Пресвете Богородице у Тополи, на челу са хоровођом Маријом Ракоњац.

Након завршетка Божанствене Литургије уследила је Литија, а затим и сечење славског колача. Домаћин храмовне славе ове године био је Владан Павловић са породицом. Трудом домаћина Владана Павловића, свештеника Слободана Радивојевића и парохијана уприличена је трпеза љубави.

ПРОСЛАВЉАЊЕ ИКОНЕ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ ТРОЈЕРУЧИЦЕ У МАНАСТИРУ КАЛЕНИЋУ

У среду 25. јула, када наша Света Црква прославља Чудотворну икону Пресвете Богородице Тројеручице, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је Свету Архијерејску Литургију у манастиру Каленићу у ком се чува копија ове иконе. Овом приликом Преосвећеном су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Молитвено сабрање су својим појањем улепшали чланови певачког друштва „Српски православни појци“ из Београда.

По прочитаном јеванђелском зачалу Преосвећени Владика Јован се обратио присутнима говорећи о значају Богородице за наше спасење. Захваљујући њеном смирењу Бог је баш њу изабрао и Духом Светим осветио управо њену утробу како би Син Божији постао човек. Захваљујући њој ми данас знамо ком се Богу клањамо и ком се Богу молимо. Захваљујући њој ми данас можемо да се причестимо, јер је кроз њу Бог постао човек и прими тело којим се данас причешћујемо.

Говорећи о самој чудотворној икони Пресвете Богородице Тројеручице, која се прославља на данашњи дан, Преосвећени Владика Јован је рекао да има многих који би ишли да се поклоне овој чудотворној икони, али не могу. Зато је Епископ нагласио да се баш у овој Светињи чува копија ове иконе пред којом се такође дешавају чудеса. Али да би се догодило чудо на првом месту потребна је вера. На крају је Преосвећени позвао све да се помоле Пресветој Богородици која је мајка свију нас, јер нас све воли и за све нас се моли Сину свом да нас помилује и спасе. Чак и неписмен човек може да научи речи молитве „Пресвета Богородице, моли се за нас“, јер ако се она непрестано моли за нас, можемо и ми да се сетимо да се једном у току дана помолимо њој.

По заамвној молитви Преосвећени је пресекао славски колач. Након отпуста литургијско сабрање је било продужено трпезом љубави коју је својим трудом и залагањем уприличио сестринство манастира, на челу са игуманијом Нектаријом.

Александар Јаћимовић, јереј

ПРОСЛАВА СВЕТОГ АРХАНГЕЛА ГАВРИЛА У АРАНЂЕЛОВЦУ

Дана, 26. јула, када наша Света Црква прославља успомену на Светог архангела Гаврила, у Аранђеловцу су своју храмовну славу прославила три храма.

Први храм који је данас прославио своју храмовну славу је храм Светог архангела Гаврила (Врбичка црква), где је Светом Литургијом началствовао Архијерејски намесник орашачки протојереј ставрофор Мићо Ћирковић.

Након прочитаног Светог Јеванђеља протојереј ставрофор Мићо Ћирковић је честитао храмовни славу свештенству и домаћинима, а потом је одржао поучну беседу којом је све окупљене вернике поучио значају празника и улози архангела Гаврила у небеској јерархији.

Након Свете Литургије око храма је уприличена свечана Литија након које су пререзани славски колачи домаћина славе Градске Управе Аранђеловца и породице Тасић из Аранђеловца.

Храмовна слава је прослављена и у Буковичкој Цркви у Аранђеловцу и у Манастиру Венчац у месту Брезовац.

Домаћини славе су након Светих Литургија уприличили трпезе љубави и на њима угостили своје госте и верни народ окупљен у храмовима на овај свечани дан.

Немања Искић, јереј

ПРОСЛАВА СВЕТОГ АРХАНГЕЛА ГАВРИЛА У МАНАСТИРУ ВОЉАВЧА

У четвртак, 26. јула, када наша Црква прославља Сабор Светог Архангела Гаврила служена је Света Литургија у манастиру Вољавчи. Светом Литургијом је началствовао архијерејски намесник опленачки протојереј-ставрофор Миладин Михаиловић, а саслуживали су му свештеници и монаси Епархије шумадијске. Свечаности и лепоти Свете Литургије допринеле су монахиње својим појањем.

Након литије и сечења славског колача, уприличена је трпеза љубави трудом настојатељице манастира монахиње Евгеније и протојереја Јована Биберића.

Монаштво, свештенство и верни народ који је био присутан на Светој Литургији имао је прилику да се поклати моштима Светог Кириака Отшелника и да их целива.

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У ХРАМУ СВЕТЕ ВЕЛИКОМУЧЕНИЦЕ МАРИНЕ У ГОРЊОЈ САБАНТИ

Дана 30. јула, када наша Света Црква прославља Свету Великомученицу Марину, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у цркви која је посвећена поменутој светитељки, у селу Горња Сабанта у левачком намесништву.

Нашем Епископу су саслуживали архијерејски намесник лепенички и в.д. левачки протојереј ставрофор Саво Арсенијевић и свештеници Епархије шумадијске.

Свету архијерејску Литургију улепшали су својим појањем „Српски православни појци“ из Београда.

У својој беседи Епископ Јован је између осталог нагласио зашто је потребно да се угледамо на светитеље и зашто је потребно да будемо послушни.

Након резања славског колача, Епископ је уз саслужење свештеника осветио парохијски дом који је са парохијанима села Горње Сабанте и Сугубине подигао и завршио протојереј Живомир Газдић.

Након тога приређена је трпеза љубави од стране Радоја Петровића.

МАЛО ОСВЕЋЕЊЕ ЦРКВЕ У РАБЕНОВЦУ

Дана 21. јула, када наша Света Црква прославља Светог Великомученика Прокопија, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију и извршио је мало освећење Цркве и освећење новог иконостаса у цркви Светог Архангела Гаврила у Рабеновцу.

Нашем Епископу су саслуживали свештеници Епархије шумадијске. Литургијско појање предводили су „Србски православни појци“ из Београда.

Пре самог почетка Свете архијерејске Литургије, Владика Јован је најпре обавио свечани чин „Мало освећење храма“, а затим је осветио и нов иконостас који је израдио дуборезац Мирослав Медић из Крагујевца, док се за осликавање икона побринуо иконописац Слободан Јанићијевић из Јагодине.

Епископ Јован је на малом входу чином протојереја одликовао старешину цркве протонамесника Новака Илића уз поучне речи и упутства за напредак у даљем свештеничком раду.

На самом крају Свете архијерејске Литургије грама-том признања одликован је Председник Општине Рековац др Александар Ђорђевић, док су архијерејским граматама захвалности одликовани Витомир и Драгољуб Васић из Вукмановца, Славољуб и Божидарка Јовановић из Кавадара, Драган Јеремић из Вукмановца, Драган Васић из Белушића и Живомир Јовановић из Кавадара.

Литургијско славље и радост настављени су за трпезом љубави која је приређена од стране одборника Црквене општине.

Црква у Рабеновцу у пролеће 2015. године била је зубом времена толико оштећена, нарочито њена унутрашњост која је потпуно била захваћена влагом због тога што је кров прокишњавао, да је санација постала неопходна и ургентна, јер је питање да ли би издржала још једну зиму. И порта није била у много бољем стању, на пример све бетонске стазе су биле готово уништене. И кров парохијског дома је прокишњавао.

Овако лоше стање рабеноваче богомоље мотивисало је верни народ овог села и надлежног свештеника да у периоду од марта 2015. године па до њеног поновног освећења изведу многобројне радове који се по обиму могу упоредити са подизањем нове цркве. За цео пројекат санације и рестаурације утрошено је око шездесет хиљада евра. Средства су прикупљена од парохијана, али и многобројним донацијама. Значајан допринос је дала и општина Рековац.

Кров је потпуно реконструисан, постављен је део новог бакарног покривача са одговарајућим заштитним лимовима. Црква је добила и нове крстове. Сређене су спољашње и унутрашње фасаде, отворена су четири нова прозора, а постављена су и нова улазна врата. Олтар је преуређен уз изградњу новог Горњег места.

Изграђен је и постављен нови иконостас, као и мермерни под са инсталацијом за грејање. Црква има нове полијелеје, нови мобилијар и сав прибор за богослужења.

Порта је добила нови изглед. Крсиће је преко седамдесет новозасађених стабала и биљака.

Поред звоника, који је потпуно реновиран, комплетно је сређен и парохијски дом на којем је замењен кров. И фасаде су реновиране, а замењена је и употпуњена столарија. Потпуно је обновљен помоћни објекат, а изграђен је и нови летњикови. Простор је утврђен са два потпорна зида.

Његово преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован, Мало освећење цркве Светог архангела Гаврила у Рабеновцу извршио је деведесет пет година након подизања и осамдесет година од освећења које је обавио викарни Епископ сремски Сава (Трлајић) који је 1998. године канонизован као свештеномученик.

Извод из Летописа рабеновачке цркве

Из Летописа који је установио трећи парох тадашње Течићке парохије Драгомир С. Мркић из Рабеновца 29. септембра 1928. године види да је црква саграђена 1923. године и да је подизана упоредо са црквом Светог Романа у Рековцу. Обе цркве су зидале исти мајстори и свој ангажман су мењали у зависности од финансијских могућности ових места. Због неодговарајуће локације и лошег извођења, темељи рековачке цркве су се урушили, па је градња настављена педесет метара североисточно од првобитног места. То је и данашња локација цркве Светог Романа.

Течићка црква првобитно је била посвећена Светом великомученику Прокопију који се прославља 21/8. јула. Сеоска слава била је 26/13. јула, на Сабор Светог архангела Гаврила. Свети Прокопије патрон ове цркве био је све до јула 1938. године, што се види из црквених матица.

Према наводима у Летопису и причама старијих мештана Рабеновца, те године, на Сабору Светог архангела Гаврила, непосредно после освећења, десио се један немио догађај који је вероватно мотивисао парохијане рабеновачке цркве да од тада њен заштитник буде Свети арханђео Гаврило: „У поподневним часовима у порту долази група људи из Рековца и околине и под присликом растурају општеномладо веселе – сабор и музиканте, забављаче и трговце у групи воде у Рековачку порту како би се тамо наставило славље.“ Претпоставља се

да је повод за ово била нека врста ривалства и зависти, јер се у Рабеновцу од 1923. године код цркве увек окупљало више људи него у Рековцу.

Плац за цркву у Рабеновцу, као и за школу која је подигнута непосредно поред ње, поклонио је један верник из овог села.

У Летопису освећење 26/13. јула 1928. године од стране викарног епископа сремског Саве описано је на следећи начин:

„Преосвећени Господин Сава стигао је у очи дана освећења 25/12 у Јагодину, у пратњи протојереја Василија Бранковића, председника Духовног суда у пензији, Нићифора Јанковића, чл. духовног суда у пензији и ђакон Бранка Петровића – чиновника Духовног суда. На јагодинској станици дочекао га је арх. намесник белички г. Младен Вукићевић и већи броја свештеника. Око 17 часова по подне Преосвећени је кренуо из Јагодине за Рабеновац преко Рековца, у пратњи проте Василија Бранковића, Нићифора Јанковића, левачког арх. намесника Драгомира Милосављевића, Младена Вукићевића и ђакон Бранка Петровића. На једном километру испред Рековца (8 км од Рабеновца), Преосвећеног је дочекала коњица, из парохије течићке, где су га поздравили и придружили се његовој

пратњи. На уласку у саму парохију течићку, на крају села Течић, направљен је словолук са натписом 'Добро нам дошли' и ту је Преосвећени очекиван од стране претседника Течићке општине, претседника црквене општине на челу са месним учитељем г. Ђорђе

Димитријевићем који је уједно и претседник црквене општ. савета и већа маса народа. Ту је Преосвећени поздрављен од стране учитеља Димитријевића кратким али садржајним говором у којем је пожелео добродошлицу Преосвећеном Владици. Владика је са неколико речи захвалио учитељу на искрености и таквом дочеку и замолио да напред пође у Цркву на молитву. Затим је цела

поворка кренула кроз село Течић. На челу поворке била је народна коњица, затим Његово Преосвештенство са пратњом и великом масом народа. Пут којим је владика с пратњом пролазио кроз цело село Течић, био је опседнут народом, с обе стране. На сваких стотину метара, био је по један словолук, са разним натписима. Народ је клицао Патријарху Српском и Владици. Најдирљивији моменат био је када је извешан број девојака зауставио на сред села Владика и окитио га венцима и цвећем.

Поворка се лагано приближила Цркви праћена огромном масом народа. Са црквеног торња разгласила су се звона. Громки пуцањ прангије најављује долазак Његовог Преосвештенства кога су пред Црквом дочекали свештеници среза Левачког на челу са месним свештеником и прот. Г. Милуном Јовановићем из Крагујевца (иначе родом из Вукмановца). Пред самом црквом Владика је дочекан од стране месних учитеља са децом и великим бројем грађана. Декор пред Црквом одговарао је овом свечаном моменту. Пред самом Црквом подигнут је велики словолук, од храстовог лишћа, окићен државним и црквеним заставама, са натписом: 'Благословен градиј во имја Господње'. Од славолука до уласка у Цркву земљиште је било застрто народним рукотворинама – ћилимовима. Долазак Његовог Преосвештенства народ је радосно ишчекивао. Он силази из кола, пролази кроз словолук, улази у само двориште, а њему у сусрет прилазе свештеници, подносе му крст и јеванђеље на целивање. Владика благосиља свештенство и народ. Месни парох Г. Драгослав Мркић поздравља Преосвећеног Владика, истиче значај овог момента и чина који се има обавити. Говори о напорима који су учињени да се храм доведе у ред, а затим о расположењу народа који је дочекао да Православни Владика буде међу њима. Владика се захваљује на поздраву и дочеку и позива народ у Цркву на молитву. По доласку у Цркву одмах почиње свечано бденије. Владика заузима своје место а бденије служе протојереји В. Банковић, М. Јовановић и Д. Милосављевић са ђаконом Бранком Петровићем. За певницом се налазе свештени-

ци из арх. намесништва левачког. Народ је присуствовао у великом броју, тако да је сама порта црквена пуна народа, који је стојао са запаљеним свећама. После свршеног бденија сервирана је вечера у парохијском дому а потом је Владика пошао на починак, у дом месног свештеника. Сутрадан, на сам дан освећења Цркве, рађање сунца наговештава да ће дан бити врло леп и пријатан после јучерашње кише. Од раног јутра море народа, са свих страна одмицало је ка Цркви. У 7 часова почиње сам чин освећења, Цркве и после тога служба одвија се у присуству изасланика Њ. К. В. господина министра правде, бана Моравске бановине. Службу је служио Владика Сава уз асистенцију протојереја В. Бранковића, Нићифора Јанковића, Младена Вукићевића и ђак. Бранка Петровића. Ток освећења и службе Божје трају до 11 часова. По свршеној служби Владика у пратњи излази из храма, одлази на терасу црквеног дома, обавља лично чин резања славског колача, а потом држи народу проповед. Објашњава да народ треба да се радује дану данашњем, када нам је Црква потребна, и чему може да се поучи долазећи у Цркву, на молитву. Проповед Владике народ је са великом пажњом саслушао, нарочито где је давао савете, моралне поуке на живот данашњи. Његову проповед народ је баш радо слушао што је говорио живим, лаким, и рационалним народним језиком. После овога један од протојереја прска народ освећеном водицом и владика чини посету месном учитељу одакле прелази на спремљену софру по народном

обичају, под шумњачом. За време ручка прву здравицу одржао је православни владика Њ. Вел. Краљу у којој позива присутне да се помоле Богу за дуг живот, срећну владавину нашег младог Краља, наше узданице, нашег поноса и нашег надања са молитвом Господу. Господ да му подари храброст Карађорђево, мудрост Петрову а врлине Александрове. У току ручка устаје прота Милун Јовановић и држи здравицу Патријарху Српском Г. Гаврилу, и захваљује. Наводи примере пожртвовања извесних лица, па и целог народа око подизања Цркве. Захваљује свима као рођени син овог места. По обављеном ручку, Преосвећени устаје у 2 сата и повлачи се у канцеларију црквену, где извесно време проводи у разговору са свештеником и другима. Диви се свечаном дочеку и свему ономе што су парохијани спремили за освећење. Било је 65 брава на ражњу, приности од парохијана. Око 3 сата по подне Преосвећени одлази са пратњом преко Лоџике за Јагодину. Уз звуке звона, пуцања прангије, громогласну песму свештеника Владика иде у кола, која тешко успевају да се крећу од силне масе народа, који трчи да још једном види Владика, пољуби руку и пожели срећан пут. По свечаном испраћају Владике, Краљевог изасланика и других званичних гостију настаје народно весеље које траје до дубоко у ноћ. И тако Господу Богу нека је хвала, обави се освећење Цркве наше у Рабеновцу на дан 26/13 јула 1938. Св. Арх. Гаврила и омогући да Црква и народ славе своју стару црквену славу Св. Арх. Гаврила. За рода свог и Г. Богу слава! 20. 08. 1938. Рабеновац.“

Извод из Летописа приредио Новак Илић, протојереј

ОКРУГЛИ СТО ДВА ВЕКА СТАРЕ ЦРКВЕ У КРАГУЈЕВЦУ (1818-2018)

„Два века Старе цркве у Крагујевцу (1818 -2018)“ назив је округлог стола који је 1. јуна одржан у крагујевачком Хотелу Шумарице у организацији Српске православне епархије шумадијске и саме Старе цркве. Представљено је девет радова и то проф. др Сузана Рајић: „Држава и црква у обреновићевској Србији“, проф. др Радоша Љушића: „Ктиторска плоча Старе цркве у Крагујевцу – извор за реконструкцију биографије кнеза Милоша“, проф. др Предрага Пузовића: „Однос кнеза Милоша према вери и цркви“, Вука Даутовића: „Литургијски предмети из Старе крагујевачке цркве и примењена уметност у Србији 19 века“, Александре М. Стефановић: „Стара црква у Крагујевцу културно добро кроз два века“, као и радови Предрага Илића: „Изградња у Крагујевцу од 1818 до 1841“, мр Небојше Ђокића: „Где су се тачно налазили средњовековни трг Крагујевац и црква посвећена Св. Петру“, доценткиње др Ане Костић: „Програмско решење иконостаса Старе цркве у Крагујевцу“ и Милоша Станковића: „Сакрална архитектура у време прве владавине кнеза Милоша“.

Присутне је најпре поздравио старешина Старе цркве протојереј Милић Марковић указујући на духовни значај сабрања уз Стару цркву и поздрављајући присутне госте међу којима су били Милета Радојевић, директор Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама при Министарству правде Републике Србије, Миљан Бјелетић, градски већник за културу, Здравко Јовановић, професор Богословског факултета у Београду, изасланик Светог Синода на матурском испиту крагујевачке Богословије и многи свештеници, културни и јавни радници из Крагујевца и Србије.

Поздравном речју присутнима се обратио и Његово преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован истичући да можда два века Старе цркве није јубилеј какав прослављају манастири из доба Немањића, али је значајно сведочанство прилика и неприлика у животу Цркве на овим просторима. Он се захвалио свом свештенству Старе цркве у Крагујевцу и оном „које је на небу“ и овом садашњем на несебичном труду у изградњи духовног, али и културног живота у Крагујевцу.

Потом је присутне поздравио Милета Радојевић наводећи да и сами службеници Министарства, као и цела Србија, уче са оваквих скупова нашу националну историју, која је и црквена и културна и која доприноси очувању наших корена. Слично је говорила и др Сузана Рајић са Катедре за историју Филозофског факултета у Београду која је изразила задовољство и што ће ускоро изаћи Споменица Старе цркве чији је она рецензент, која ће писаном речју озваничити и оно што се причало на Округлом столу.

У радном делу изношене су многе значајне чињенице за историју Старе цркве, али и Обреновића и Крагујевца. Др Сузана Рајић је истакла да је у 19. веку Србија имала најмањи буџет у Европи, а упркос томе Милош Обреновић и његови наследници су изградили преко 400 цркава. Она је говорила о различитим аспектима односа Цркве и државе у веома значајном 19. веку истичући и понеке сукобе, као онај који је био између краља Милана и митрополита Михајла, па и чињеницу да је на самог краља Милана Обреновића био изведен атентат у београдској Саборној цркви. Она је такође истакла обичајну побожност Обреновићевске династије, али је навела да није сачувано много сазнања о њиховој стварној вери и о томе како је она утицала на њихову владарску идеологију.

Др Радош Љушић је одмах истакао да Милоша Обреновића сматра најзначајнијим владаром 19. века, иако има историчара који другачије мисле. У наставку је говорио колико су ктиторске плоче Старе цркве у Крагујевцу и Старе цркве у Јагодини помогле да се реконструише тачан датум рођења кнеза Милоша. Погрешно се, по његовим речима, а под утицајем Вука Стефановића Караџића, веровало да је кнез Милош

и значајне свештенике који су богослужили у време династије Обреновић.

Историчар уметности са Филозофског факултета у Београду Вук Даутовић истакао је значај неких литургијских предмета из Старе крагујевачке цркве за примењену уметност 19. века. Они су репрезентативни примерци, нарочито престони крст, кандила, као и венчила и стара плаштаница за које се тврди да су дар самог кнеза Милоша, иако нема писаних података о томе.

Александара М. Стефановић из Завода за заштиту споменика Крагујевац представила је Стару цркву као културно добро кроз два века, а о сличном је говорио и историчар Предраг Илић из Историјског архива Шумадије, подсећајући све присутне да је Србија у 19. веку имала тек 300000 становника, а сам град Крагујевац око 1200 – 1300, то јест 193 куће. Он је говорио и о кулучком раду на изградњи храмова, двора и првој калдрми управо око двора кнеза Милоша.

Мр Небојша Ђокић је говорио о средњовековним трговима међу којима је био и Крагујевац и поставио неколико претпоставки о средњовековним црквама у Крагујевцу верујући да је посебан значај престоне цркве имала Петровица посвећена Светом Петру која данас не постоји и не зна се где је постојала.

Доценткиња др Ана Костић представила је сватри значајна уметника која су радила на иконостасу Старе цркве, разјаснила чија су која дела, али и представила неке посебности овог иконостаса, као што су грбови и положај иконе Светог Николе на самом иконостасу. На крају је говорио Милош Станковић и то о сакралној архитектури у време прве владавине кнеза Милоша, наглашавајући да је Стара црква у Крагујевцу настала после цркви брвнари а пре Саборног храма у Београду и да је била та златна средина у веку у коме су се цркве копирале из Карловачке митрополије и често биле под утицајем Хабсбурговаца, па их неки данас мешају и са католичким.

По завршетку излагања развила се жива дискусија, а након Округлог стола свештенство Старе цркве у Крагујевцу приредило је трпезу љубави – агапе за присутне госте.

Гордана Јоцић

рођен 1780. године, али ове ктиторске плоче потврђују да је рођен 4/15. марта 1783, дакле три године касније и да је Стару цркву зидао у својој 35 години. Он је реконструисао и Средњу Добрињу као место рођења кнеза Милоша иако и о томе има спорења у историји.

Проф. др Предраг Пузовић због болести није могао да присуствује, али је његов рад прочитао протојереј ставрофор др Зоран Крстић, ректор крагујевачке Богословије и такође професор на Богословском факултету. У овом раду говорило се детаљније о односу кнеза Милоша према вери, о томе како је знао да поштује правила поста, улажења у храм без капе на глави и слично, али како је знао и да кажњава свештенике када му се није допадало оно што раде. Такође нас је проф. Пузовић подсетио на број епархија и саме епископе

МАНАСТИР ДИВОСТИН

Манастир Дивостин, посвећен Благовестима, налази се у истоименом селу, шест километара удаљен од Крагујевца. По предању од свога оснивања био је женски манастир, због чега је и назван Дивостин (дијевин стан). Манастир Дивостин ужива на далеко поштовање нашег народа. Народ верује да је код манастира погребен један српски светитељ и да је извор, познат у народу као Светиња, целитељниј.

На месту данашњег Благовештенског храма манастира Дивостина, подигнутог 1974. године, налазило се у прошлости више манастирских цркава. То потврђује слојевито народно предање, али и научно потврђени историјски извори.

Претпоставка Стојана Новаковића¹ да се црквени топоним Διβιστόχον, из повеље византијског цара Василија II о организацији Охридске архиепископије после слома Самуиловог царства (почетак XI века), односи на Дивостин код Крагујевца, је данас углавном одбачена.² Када говоримо о Дивостину интересантно је да сви аутори који су се бавили овом темом превиђају један податак. На западној страни села Крњева, поред пута Крњево – Смедеревска Паланка, у живописној котлини Дивостин, обраслој храстовом и грабовом шумом, богатом изворима, налази се крњевачка црква брвнара поред које протиче поток, чији су извори у црквеној шуми и потесима Грабар и Саставци, и који се улива у Језаву код Сараораца.³ Један од најбољих познавалаца шире околине Смедерева, покојни др Леонтије

Павловић, је сматрао да је црква брвнара у Крњеви подигнута на темељима манастира Дјевотина.⁴

Да је место, у близини Крагујевца, на коме је саграђен манастир Дивостин због повољног комуникацијског положаја, од давнина било живо, сведоче археолошки остаци неолитског и римског насеља. Прстен из Дивостина, потврђује постојање насеља и некрополе у доба XII – XV века.⁵

Међутим, одмах се поставља питање првобитне посвете манастира. Храмовна слава Свети цар Константин и царица Јелена практично не долази у обзир јер немамо података да је у Шумадији постојала црква или манастир посвећен овим светитељима пре цркве брвнаре у Павловцу, у Лепеници, саграђене у време Првог српског устанка.⁶ И док се још и може расправљати да ли је ипак било мирских цркава са том посветом, заиста је мало вероватно да је постојао манастир посвећен Светом цару Константину. Дакле Дивостин је имао неку другу посвету, само се поставља питање коју. Одговор нам можда даје један други врло поуздан документ *Описаније њеких манастиреј в Србији находјаишчихсја* настао 1804. или 1805. године. У њему се у Крагујевачкој нахији поред појушних манастира Лончарице (Грнчарице), Камичка (црква Каменичка), Драче и Враћевшнице спомиње и запустели манастир посвећен Сreteњу.⁷ Сreteње је такође врло ретка посвета код цркава и нема је ни једна црква или манастир на простору каснијег округа крагујевачког за време

прве владе књаза Милоша. Постоје релативно обимни архивски подаци и о црквиштима и манастириштима на истом простору и у исто време. Једино манастириште, са простора каснијег крагујевачког округа, које се спомиње у периоду од 1818. до 1837. године а које би могло да се повеже са запустелим манастиром Срећењем из 1804. или 1805. године је Дивостин. Наравно, под условом да неки храм који је 1804. године имао зидове до свода (а можда и сам свод) није током Првог српског устанка срушен до темеља, што је мало вероватно премда не и у потпуности искључено. Због тога сматрамо да је манастир Дивостин у ствари манастир Срећење из пописа манастира из 1804. или

случају тешко га је повезати са неким од манастира који се помињу у османским дефтерима.

Први пут се у изворима спомиње у Најперговом попису из 1718. Године, у коме се уз село Дивостина спомиње манастир, док се истовремено уз оближње насељено село Драчу (Draze) не спомиње никакав манастир.¹² Међутим, пошто се у каснијим врло детаљним српским пописима појушчих цркава и манастира на простору ваљевске епархије од 1732. до 1735. године не спомиње манастир Дивостин можемо претпоставити да је те 1718. године био пуст.

Аустријски обавештајни официр Митесер забележио је током свог пропутавања Србијом 1784. године и манастир Дивостин (der alten Kloster Devoschtine) који је био активан у време његовог проласка.¹³

Следеће спомињање у изворима манастира Дивостина је из 1818. године. Наиме, код манастира Драче се и почетком XIX века, на Успеније пресвете Богородице одржавао велики сабор. Међутим на Велику Госпојину 1818. године десио се веома интересантан догађај. Том приликом се народ окупио не око манастира Драче већ око остатака манастира Дивостина. На сабор код Драче стигли су обор кнез Петар Топаловић и крагујевачки прота Милосав Поповић који су били веома зачуђени што нема народа. При повратку из Драче прота се упути

у Дивостин јер је сазнао да се народ тамо окупио. Тамо се, у међувремену, окупљена маса договорила да каменује првог ко наиђе од државних или црквених власти (обор кнеза, проту или игумана). И тако, када је прота наишао окупљена маса га је напала са каменицама. Прота се бекством једва спасао. Обор кнез Петар такође у повратку за Крагујевац упути се на Дивостин. Међутим, маса народа која је вероватно схватила шта је урадила, чим је чула да долази обор кнез удари у општу бежанију. Чим је стигао у Дивостин, кнез Петар је започео истрагу о овом догађају и о свему обавестио књаза Милоша писмом од 19/31. августа 1818. године.¹⁴

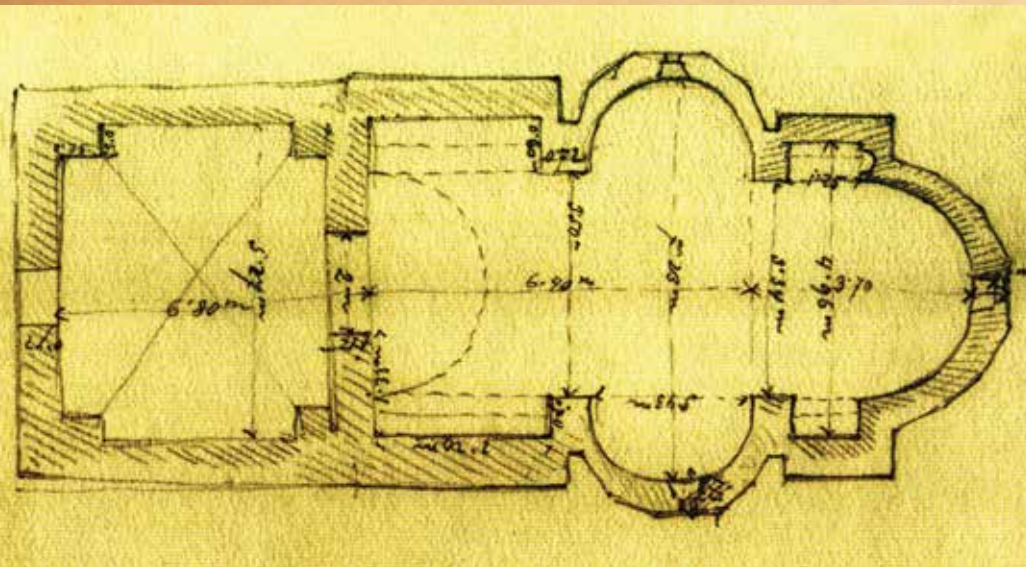
Народно веровање у исцелитељску моћ манастирског изворишта Светиње, посвећеног Пресветој Богородици, и гробног места неког богоугодног човека, вероватно је заживело у време османске владавине. Светилиште су посећивали не само болесници из Крагујевачког округа, него и из других крајева – Мораве и Рудника, нарочито у XIX веку. Ту су се купили младом недељом и петком и у време док је манастир био у рушевинама. Култ се састојао у лежању болесника на гробу, братимљењу и одласку на водицу, која обилно извире испод цркве, а ради умивања и пића. Водица се некада звала „крвава бара“ због црвенкасте боје земље која је давала румену воду. Символи гроба поштованог светитеља, кивот и надгробна плоча, данас се налазе у манастирском храму. Из којег је времена свечев гроб, не зна се. Смештен је у цркви поред јужног зида.¹⁵

Подстрек за обнову светиње у Дивостину, дало је монаштво манастира Драче. Први покушаји за обнову се могу датирати још 1860. Године, да би се коначно

1805. Године, тј. да је првобитна посвета Дивостина била Срећење.

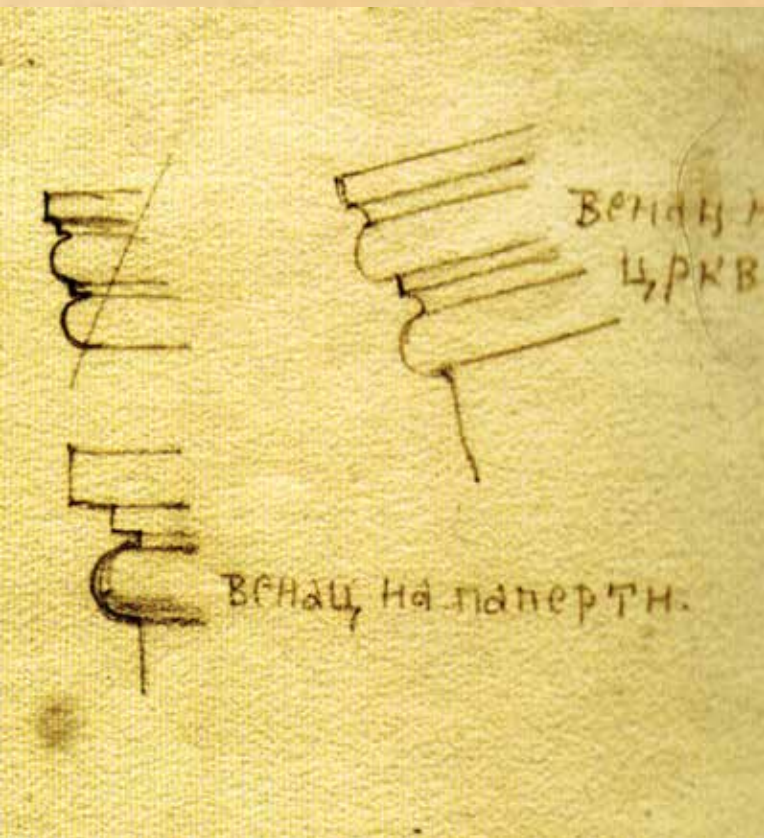
Традиција која је још увек жива у народу Шумадије, подизање манастира Дивостина повезује с временом деспота Стефана Лазаревића.⁸ В. Ристић на основу сачуваних остатака првобитног храма Дивостин сврстава у исту групу са Вољавчом, Драчом, Јаковцем (на Мојсињу), Св. Романом, Св. Архенђелима (код Сталаћа), Манастирком (код Рековца) и Орашјем (код Варварина). Ове храмове карактерише распон олтарске апсиде готово једнак ширини наоса и (ако их храм има) изузетно плитке бочне конхе са знатно помереним центрима кружнице.⁹ Међутим, не можемо се сложити са Ристићем. Најпре, Вољавча, Св. Роман и Орашје су скоро извесно старији храмови.¹⁰ Цртежи основе манастира које израдио Михаило Валтровић нам дају другачију слику манастира. Дивостин нема директну аналогију међу познатим храмовима, али има прилично сложenu основу. Ако је Валтровићев цртеж тачан, црква је у неком моменту, по свему судећи, нешто проширена. У сваком случају, оригинална црква се пре може датовати негде на почетак Моравске Србије, тј. време кнеза Лазара него на време деспота Стефана. Највероватније је црква првобитно била гробна црква неког великаша а затим је, у неком моменту, претворена у манастир када је и дозидана припрата. Том приликом је и црква нешто проширена.¹¹

О животу манастира Дивостина од XV до XVIII века нема сачуваних поузданих историјских података. Могуће је да је био у тесној вези са суседним манастиром Драчом, чији ће метох бити касније. У сваком

у обнову кренуло највероватније 1870. године. Премда митрополит Михаило наводи како је црква посвећена Светом цару Константину и Светој царици Јелени довршена 1872. године¹⁶ градња нове цркве потрајала је до 1873. године када је обновљен и свечев гроб.¹⁷

Цркву је 5. септембра 1861. године обишао Феликс Каниц и ево шта је забележио:¹⁸

„Јутро 4. августа 1897. затекло ме је са професором Селесковићем на оном истом, недавно поправљеном милановачком друму којим сам још 5. септембра 1861. са уметнички настројеним саветником Јованом Гавриловићем из Крагујевца путовао у 7 km удаљени Дивостин, да бих погледао тамошњу црквицу, која је била предложена за реновирање. Обрасла у плаве пузавице, живописна рушевина је надалеко била чувена по својој неоспораваној чудотворности. Мада јој је купола била већ толико накривљена да је сваког тренутка могла да се сруши, под њом су лежали болесници који су довођени чак и из врло удаљених места; поред њих су палили свеће, а њихови пратиоци су у оближњој механи чекали њихово излечење до следећег дана. Као што сам већ чуо, па и сам видео, мој савет је послушан. Сељаци су се дуго опирали рушењу њихове чудотворне црквице; најзад је ова архитектонски безвредна грађевина ипак срушена, а камени блокови су употребљени за изградњу цркве Св. Константина и Јелене, која је са куполом и торњем завршена 1872. и потчињена манастиру Драчи, удаљеном 4 km у правцу југоистока.“

Иначе, митрополит Михаило наглашава како је црква саграђена на старом месту. Била је грађена у духу моравске архитектуре, имала је мало кубе, торањ и звонару и била је покривена лимом. Грађена је каменом и опеком с малтерисаним и сиво креченим фасадама. У унутрашњости није била живописана а иконостас је био без уметничких вредности. Обновљена црква није била добро фундирана и њени темељи су убрзо почели да се

слежу. Сводови и бочни зидови су попуцали и грађевина је постала неупотребљива и затворена за вернике. Већ 1890. године црква је била „трошна и рабаћена“. Ова црква, претворена 1958. године у манастир и посвећена Светом цару Константину и Светој царици Јелени, срушена је 1969. године јер није могло да се изврши статичко санирање.¹⁹ Последњу Литургију одслужио је те године први епископ шумадијски Валеријан у недељу пред Светог Илију, на дан традиционалне манастирске заветине. Већи део новца за подизање нове цркве, по пројекту архитекте Драгомира Тадића (у облику триконхоса са јако издуженим главним бродом), приложио је Вељко Максимовић из Лонодона, по чијој жељи је посвећена Благовестима. Цркву, око чијег грађења су се много потрудиле игуманије манастира Драче, Јелена и Февронија, осветио је 30. маја 1974. године епископ Валеријан.²⁰

Основа нове цркве је у облику триконхоса са јако издуженим главним бродом. На западном делу, лево и десно од улаза, налазе се два квадратна бочна травеја. Њима су аналогни ђаконикон и проскомидија у олтарском простору, који излазе из бочних зидова и стварају утисак разубежене троделне олтарске апсиде. Црква је засведена полуобличастим сводом а изнад централног простора уздиже се витка октогонална купола. На западу је мала спратна галерија а изнад ње масивни торањ, који је у доњем делу квадратног а у горњем кружног пресека. Звоник је на спратном делу олакшан великим декоративним бифорама, а завршен слепом калотом. Улазни део цркве је декоративно обрађен, портал је фланкиран са два слободна стуба изнад којих је формиран полукружни лук и лунета са мозаиком Благовести Богородичине. Фасаде су омалтерисане и окречене, и на њима се налазе многобројни скулптовани орнаменти. Декорација је сконцентрисана на улазном порталу, бифорама, розетама и кровном венцу. Геометријског је карактера и углавном се састоји од преплета двочлане траке, карактеристичног за моравску уметност.

Данашњу Благовештенску цркву манастира Дивостина живописали су 1978. и 1979. године јеромонах Данило Марунић и Момир Кнежевић. Живопис је ктиторски прилог епископа шумадијског др Саве за покој душе оцу Василију и мајци Милици. Престоне иконе на иконостасу рад су монахиње Јефимије. Резбарени иконостасни оквир урадио је Милић Урошевић. Живопис је рађен у поствизантијском стилу и одликује се одмереним колоритом, оштрим цртежом и наглашеном моделацијом. Иконостас и намештај у цркви рађени су у плитком дуборезу и допуњују општи утисак који ентеријер оставља на посетиоца. Изнад улазног портала 2001. године постављена је мозаичка икона Благовести, рад сликара Мише Младеновића. Натпис изнад улазног портала гласи: „Живописа се овај Благовештењски храм у време шумадијског епископа Саве, игуманије драчко – дивостинске Февроније, духовника јеромонаха Николаја и Мирона и сестара монахиња Ефимије, Јулије, Анисије, Зинаиде, Варваре, Аполинарије, Матроне, Анастасије, Пелагије, Нине, Агатије, Евгеније, Иринеје, Аквилине, Јустине, Магдалине, Татјане, Параскеве, Марине, Марије, Зиновје, Наталије, Ефросиније, искушеника Павла, Јордана и Борислава Господње године 1978 – 1979. Цркву живописах сликари Момир Кнежевић и Данило Марунић

– јеромонах.“ Живопис манастирске капеле Светих цара Константина и царице Јелене у конаку, подигнутом осамдесетих година двадесетог века, насликала је и манастиру поклонила иконописна радионица Матеја Минића из Београда.

Југозападно од цркве у манастирској порти налази се спомен чесма посвећена краљу Милану Обреновићу. Рађена је у облику камене коцке са пирамидалним кровом и великим крстом на врху. Квадратне је основе, са декоративним венцем на висини од три метра од подножја. Чесма је сазидана од великих тесаника црвеног штокованог камена гранита. На чеоној страни испод венца уклесан је датум рођења и смрти краља Милана: „рођ. 10. августа 1854 – умро 29. јануара 1901“, а испод текста је бронзани рељеф са попрсјем владара. Милан Обреновић је моделован у строгом профилу, окренут у леву страну. Приказан је до појаса као младолик крупан човек округлог лица, са карактеристичним подигнутим брчићима. Испод груди постављена је декоративна храстова гранчица са мноштвом стилизованих листова. У доњем делу рељефа је урезан текст: „Краљу Милану Крагујевачко савезно ловачко удружење“. Рељеф је рад познатог вајара Симеона Роксандића. Око чесме је постављен камени оградни зид са улазним степеништем на северној страни. Спомен чесма саграђена је непосредно након смрти краља Милана 1901. године. Из ње и данас тече питка вода коју користи околно становништво.²¹

Аутори мозаичке иконе су Миљан и Јекатерина Милетић.

У манастиру Дивостину одржано је између два светска рата више богомољачких сабора о којима је писао владика Николај Жички у књизи Диван.

У манастиру је у периоду од 1994. до 2002. године било сиротиште, где су биле смештене девојчице (њих 30) углавном из Републике Српске, чији су родитељи погинули у рату 1991 – 1995 године.

Напомене:

¹ Новаковић С., *Охридска архиепископија у почетку XI века. Хрисовуља цара Василија II од 1019. и 1020.*, Глас СКА LXXVI (1908), Београд 1908, 34 – 44; Петковић В., *Преглед црквених споменика кроз повесницу српског народа*, Београд 1950, 98; Бошковић Ђ., Вуловић Б., *Манастир Дивостин*, Археолошки споменици и налазишта II, Београд 1956, 140, 191; Динић М., *Српске земље у средњем веку*, Београд 1978, 57.

² Катић В., *Дивичмеђ – раносредњовековно насеље*, Гласник САД 19, Београд 2003, 219 – 220; Ђокић Н., *Да ли је Бела Црква у Београдској епархији из повеље Василија II данашњи Варварин*, Историја Поморавља и два века од Варваринске битке, Историјски архив Крушевац (ед. проф др Синиша Мишић и др Андреј Шемјакин), Крушевац 2010, 65 – 72.

³ Перић Б., *Моравска свитања – Хроника општине Велика Плана*, Велика Плана, 1986, 18.

⁴ Павловић Л., *Споменица поводом прославе стоседамдесет година постојања Основне школе “Димитрије Давидовић” у Смедереву 1806-1976*, Смедерево 1976, 260. Иначе овај манастир, у Смедеревској нахији, се у литератури помиње и као Дивостин и Гневотин. Међутим, то сигурно није манастир Копорин.

⁵ Ђуровић И., *Средњовековни накит из збирки Народног музеја Крагујевац*, Крагујевац 2012, 123.

⁶ АС – ДС – ПБФН°30/836, лист 430.

⁷ Перовић Р., *Први српски устанак – Акта и писма на српском језику књига I (1804 – 1808)*, Београд 1978, бр. 52, 104.

⁸ Радивојевић Т., *Насеља у Лепеници*, СЕ Зборник XXII, Београд 1930, 33.

⁹ Ристић В., *Моравска архитектура*, Крушевац 1996, 175 н. 4.

¹⁰ Св. Роман је подигнут на темљима тробродне базилике, вероватне из времена Василија II Бугароубице или нешто раније – средином X века. У време Моравске Србије президан је тако што је искоришћен срдећи брод базилике и део јужног брода (за параклис). Додате су и бочне пасиде. Црква у Орашју је типична тзв. „тршка“ црква, вероватно из времена краља Милутина. Вољавча је такође саграђена, скоро сигурно, пре времена Моравске Србије.

¹¹ По Валтровићевом цртежу можемо да претпоставимо да је првобитна ширина наоса била око 4,1 до 4,2 м. Након проширења црква је била широка око 4,8 м. На рачун тањих зидова, припрата је била широка 5,27 м.

¹² Пантелић Д., *Попис пограничних нахија Србије после Пожаревачког мира*, Споменик САН ХСХVI, Београд 1948, 23.

¹³ Д. Пантелић, *Војно географски описи Србије пред Кочину Крајину 1783. и 1784. године*, Београд 1936, 78.

¹⁴ Марковић Р., *Књажева канцеларија књига друга – Крагујевачка нахија 1815-1839 – свесак прва 1815-1827*, Београд, 1954: АС – КК – 51, Писмо Петра Топаловића књазу Милошу од 19. августа 1818. године, 41 – 42.

¹⁵ Радивојевић Т., *Лепеница*, Насеља 7, Београд 1911, 33; Петровић Ж. П., *Дивостин*, Живот и рад 109, Београд 1934, 268; Петровић Ж. П., *Живот и обичаји народни у Грузи*, Глас САНУ 58, Београд 1948, 307; Павловић Л., *Култови лица код Срба и Македонаца*, Смедерево 1965, 218.

¹⁶ Митрополит Михаил, *Православна Србска црква у Књаже-ству Срби*, Београд 1874, 17.

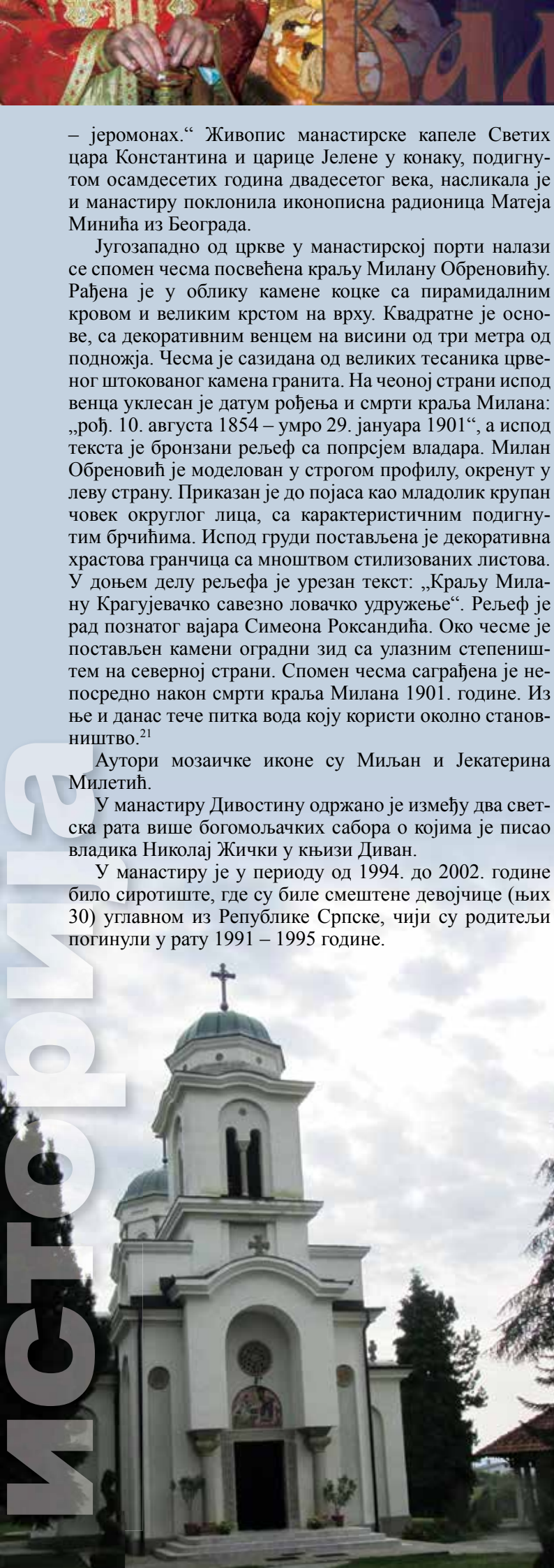
¹⁷ Петровић Ж. П., *Дивостин*, Живот и рад 109, Београд 1934, 287 – 292; Петровић Ж. П., *Живот и обичаји народни у Грузи*, Глас САНУ 58, Београд 1948, 307; Павловић Л., *Култови лица код Срба и Македонаца*, Смедерево 1965, 218.

¹⁸ Феликс Каниц, *Србија, земља и становништво II*, Београд 1985, 308.

¹⁹ Пајкић П., *Опис манастира Епархије шумадијске*, Српска православна Епархија шумадијска 1997, Крагујевац 1997, 180 – 81.

²⁰ Подаци из архиве Епархије Шумадијске.

²¹ Пајкић П., *Опис манастира Епархије шумадијске*, Српска православна Епархија шумадијска 1997, Крагујевац 1997, 182

УПОКОЈИО СЕ У ГОСПОДУ АРХИМАНДРИТ ГЕОРГИЈЕ ИЗ МАНАСТИРА ВЕНЧАЦ

У суботу, 16. јуна 2018. године уснуо је у Господу архимандрит Георгије (Милошевић), игуман манастира Венчац у месту Брезовац.

Архимандрит Георгије је рођен 2. марта 1938. године, од оца Уроша и мајке Софије, у месту Адашевци, код Шида. На крштењу добија име Бранивој. Основну школу завршава у родном месту, а 1962. године долази у манастир Чокешину и постаје искушеник. Био је ученик монашке школе у манастиру Преображење у Овчар Бањи код Чачка од 1963. до 1964. године. Замонашен је у манастиру Чокешина на дан манастирске славе, на Малу Госпојину 1965. године, а монашење је извршио тадашњи Епископ шабачко-ваљевски Јован (Велимировић).

Монашку школу у манастиру Острог похађа од 1967. до 1969. године. Рукоположен је у чин јерођакон 4. децембра 1969. године, а у чин јеромонаха 14. децембра исте године. На предлог игумана манастира Чокешине, бива постављен 1970. године за намесника тог манастира. На Васкрс 1979. је посетио Свету Земљу и гроб Господа Исуса Христа и тада добија титулу Хаци. За пароха манастира Чокешина бива постављен 19. јуна 1985. године. На Лазареву Суботу, 31. марта 2007. године бива унапређен у чин архимандрита од стране Епископа шабачког Лаврентија. Епископ Јован шумадијски га причишљава 2013. године монашкој обитељи манастира Светог архангела Гаврила у Брезовцу где остаје као Игуман манастира све до дана свога представљења у Господу.

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован је у понедељак 18. јуна у манастиру Венчац служио Свету Архијерејску Литургију. Његовом Преосвештенству су саслуживали игуман манастира Денковац архимандрит Серафим, архијерејски намесник опленачки протојереј ставрофор Миладин Михаиловић, архијерејски намесник орашачки протојереј ставрофор Мићо Ћирковић, игуман манастира Кусадак архимандрит Петар (Драгојловић), протођакон Иван Гашић и ђакон Немања Искић.

Светој Литургији је присуствовао велики број свештенства и монаштва и верног народа шумадијске епархије и гостију из других епархија СПЦ.

Након Свете Литургије, Његово Преосвештенство Епископ Јован је одржао опело блаженопочившем архимандриту Георгију уз саслуживање свог окупљеног свештенства и монаштва. После читања Светог Јеванђеља, Епископ Јован се од нашег архимандрита опростио веома дирљивом беседом.

Своју беседу је започео цитатом из Светог Јеванђеља где се каже „Ко моју реч слуша и верује ономе који ме је послао има живот вечни“. Вера је тај живот вечни, како каже Епископ Јован, и вером и животом по тој вери, човек у себе усељава Бога који га не напушта ни после овог живота. Живот вечни је у тим људима који са вером одлазе са овога света. Ако не желимо да умремо душом, пре него ли телом, морамо да живимо Светом Тројицом. Епископ наводи да још док смо на овом свету треба да се усавршавамо у Богу. Док смо на овом

свету ми грешимо, али само на овом свету се за те грехе можемо и покајати. Онај човек који се усавршава у вери, он се усавршава у Божанској љубави, милости и у Божанском смирењу, а смирење је темељ свих врлина. Епископ је своју беседу наставио наводећи речи Светог Јеванђеља: „Ко моју реч слуша и верује ономе који ме је послао, не одлази на суд, већ прелази из смрти у живот“. Човеку који верује победио је грех, а ко је победио грех, победио је смрт. То је могуће само искреним покајањем, а не лицемерним које се не може ни назвати покајање.

Епископ је окупљене подсетио да је наш архимандрит Георгије провео 54 године у манастирима, пре свега у манастиру Чокешина, где је примио и монашки постриг, потом у манастиру Радовашница, а на послетку и у манастиру Венчац, где ће његово тело и бити сахрањено. Владика нас је позвао да се молимо Господу за душу нашег деке Георгија, како су сви волели да га зову, али не само данас, већ свакога дана. Георгије је први монах, после доста, доста година који је сахрањен на манастирском гробљу, манастира Венчац. Након чина опела, Епископ, свештенство, монаштво и верни народ су испратили оца Георгија на последњи починак где ће остати да ишчекује свеопште Васкрсење и Други и славни Христов долазак.

Немања Искић, ђакон

Јелена Луковникова

СИМВОЛИКА СТАРОХРИШЋАНСКИХ ПРЕДСТАВА

Најранија хришћанска симболичка изображења одnose се на времена древне катакомбне Цркве и првих гоњења. Тада се симболика употребљавала пре свега као криптограм, тајнопис, како би једноверци могли да препознају један другог у непријатељском окружењу. Међутим, смисао симбола био је у потпуности условљен религиозним доживљајима; самим тим можемо тврдити да су нам донели богословље ране Цркве.

„Другачији” свет помало се открива у овом свету кроз симболе, зато и симболичко виђење јесте својствено човеку који је предодређен за бивствовање у ова два света. Пошто се Божанствено у овом или оном степену открива људима свих прехришћанских култура, тада није чудно да Црква користи неке од „многобожачких” облика, који заправо не сежу својим коренима у многобоштво, већ у дубине људске свести, где чак и код најватренијих атеиста дрема чежња за богопознањем. Притом Црква очишћава и објашњава ове симболе, показује да се у светлости Откровења иза њих проналази истина вредна труда. Симболи су слични вратима у други свет, која су притворена за многобошце и широм отворена за хришћане. Знамо да је у предхришћанском свету старозаветна Црква била просвећена Богом у највећој пуноћи. Израил је знао пут познања Јединог Бога, а сходно томе, и језик његових симбола био је најадекватнији ономе што је иза њега стајало. Зато многи старозаветни преображавајући симболи природно улазе у хришћанску симболику. То је објективно у вези са чињеницом да су први хришћани били углавном пореклом из јудејске средине.

Симболизам хришћанске уметности тог часа био је „природно” приказивање виђења света религиозног човека, био је начин познања скривених дубина створеног света и његовог Творца.

Однос према непосредном изображавању Бога и „света невидљивог” био је вишезначан чак и међу раним Оцима Цркве; код свих је пред очима био пример многобоштва, у којем се религиозно поштовање одузимало прволику божанства и преносило на његову оваплоћену форму у овом или оном материјалу.

Уметнички пренети тајну Оваплоћења и Крста чинило се веома тешким задатком. Према примедби Леониде Успенског, „ради тога да би макар мало припремила људе ка заиста недостижној тајни Богооваплоћења, Црква им се на почетку није обраћала на директан начин, него језиком који је за њих био пријемчивији”¹. Овим се објашњава обиље симбола у ранохришћанској уметности.

Богат материјал за изучавање ранохришћанске симболике пружају дела Климента Александријског, који пише о првобитним изображењима хришћана. Стапање старозаветних и општекултурних облика налазимо у химни Христу (око 190. године).

„Ослонац страдајућих,
Вечни владика,
Смртног рода
Спаситељ Исус,
Пастир, ратар,
Кормило, ушће²,
Крило Небеско
Светог стада.
Рибар свих смртних,
Тобом спасених
У таласима непријатељским.
Из мора безбожја
Слатким животом уловљени,
Води нас, оваца
Разумних Пастору
Свети, води нас,
Царе деце непорочне.
Стопе Христове су
Пут Небески³.

Главни симболи на природан начин повезани су са оним најсуштинскијим у животу Цркве – са Спаситељем, Његовом крсном смрћу и тајном богоопштења коју је Он утврдио – са Евхаристијом. На тај начин, главни евхаристијски симболи су: хлеб, грозђе, предмети везани за виноградарство, који су најшире распрострањени у сликарству катакомби, у епиграфици; они су приказивани на светим сасудима и предметима свакидашњег живота хришћана.

Прикази винове лозе и хлеба су управо типични Евхаристијски симболи.

Хлеб се приказује у виду класја

(снопови могу да симболишу сабор апостола) и у виду хлебова причешћивања. Наведени цртеж, који јасно указује на чудо умножавања хлебова (Мт.

14, 17–21; Мт. 15, 32–38), у исто време приказује хлеб Евхаристије (о симболици приказивања рибе види ниже). *Винова лоза* је јеванђељски облик Христа, јединог извора живота за човека, који Он даје кроз причешће⁴. Символ лозе има такође значење Цркве: њени чланови су гране; грозђе, које често кљуцају птице јесте симбол Причешћа – начин живота у Христу. Винова лоза у Старом Завету је символ обећане земље, у Новом – раја; у овом значењу лоза се још дуго користи у својству декоративног елемента. Ево савршено приказане лозе мозаика маузолеја Сан-Констанца у Риму.

На симболику грозђа такође се односе прикази пехара и бачви, који се користе приликом његове бербе.

Винова лоза, пехар и крстообразни монограм Христа. Наводимо фрагмент равенског мозаика VI века, који приказује лозу, монограм Христа и пауна – птицу која симболише препород за нови живот.

Са самим Спаситељем повезани су прикази *рибе* као својеврсног упућивања на Христово име; *Доброг Пастир* (Јн. 10, 11–16; Мт. 25, 32); *Јагњета* – Његовог старозаветног прволика (на пример, Ис. 16, 1; уп.: Јн. 1, 29), а такође Његовог *имена*, израженог у знаку (монограму) и у прикривеном приказивању Крста у облику *сидра*, *брода*.

грам потиче од речи Апокалипсе о „печату Живог Бога” (Откр. 7, 2) и „ново име написано” (Откр. 2, 17) – верном у Царству Божијем.

Грчки назив монограма *stigma* (заправо „помазање, миропомазање”) може да се преводи као „печат”. Форма монограма суштински је променила изглед током времена. Древне форме: $\text{P}\omega$. Најраширенија варијанта $\text{P}\omega$ усложњава се у ранохришћанском периоду: $\text{P}\omega$, око 335. године преображава се у $\text{P}\omega$ (ишчезава слово Х). Оваква форма била је веома распрострањена на истоку, нарочито у Египту.

Често се украшава палмовим гранчицама или се учвршћује у лаворовом венцу (антички симболи славе), праћена словима α и ω . Наводимо приказ детаља саркофага из II века, на којем није присутна посебна хризма, али се сачувало значење. Тако употреба α и ω улази у текст Апокалипсе: „Ја сам Алфа и Омега, почетак и крај, говори Господ, који јесте и који беше и који долази, Сведрижатељ” (Откр. 1, 8; види такође Откр. 22, 13). Почетно и завршно слово грчког алфавета на тај начин показује Божанствено достојанство Исуса Христа, Његов однос према свету, као првоизворника свега и коначног циља сваког бића”⁵. Такво је изображање хризме на монети императора Константина II (317–361).

Као додатно упућивање на Христа може да послужи натпис, који је био монограм Његовог имена Христос

– „риба”. Поред просте анаграмске сличности, ова реч је задобијала и додатно симболично бreme: њу су тумачили као абревијатуру фразе „Исус Христос, Син Божији, Спаситељ”⁶.

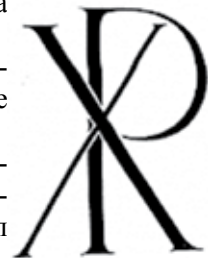
Упореди сребрну плочицу из IV века (Трир).

Изображена хризма је стални мотив хришћанске

уметности. Наведимо и интересантну савремену графичку варијанту хризме – амблем часописа „Sourozh”.

Сви ови прикази су стварно криптографија: иза извесне форме слова алфавита и др. скрива се облик **Распећа**

Оваплоћеног Бога и могућност за човека да се измени кроз присаједињење тајни Крста.

Овакав приказ је на гробном камени (Тунис, VIII век). На такве облике такође се односи и сидро – символ хришћанске наде у будуће Васкрсење, као што о томе говори апостол Павле у Посланици Јеврејима (Јевр. 6, 18–20). Ево приказа сидра из римских катакомби.

би II века.

Ово је још једна графички обрађена варијанта истог сижеа.

Други раширен символ је брод, који такође често укључује облик Крста. У

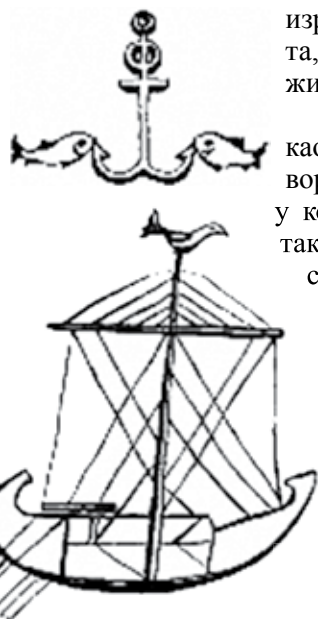
многим древним културама брод је символ човечијег живота који плови као неизбежном пристаништу – смрти.

Али у хришћанству брод асоцира на Цркву⁷. Црква као брод вођен Христом – распрострањена је метафора (в. горе у химни Климента Александријског). Али и сваки хришћанин такође

ΙΧΘΥΣ ΖΩΝΩΝ

може да се пореди са бродом који следи за Црквом-бродом. У хришћанским приказивањима брода, којег носе таласи животног мора под знаком крста и којег управљају ка Христу, адекватно је

изражен облик хришћанског живота, чији је плод задобијање вечног живота у јединству са Богом.

Окренимо се ка лику Христа као Доброг Пастира. Основни извор овог лика је јеванђељска прича, у којој Христос самог себе назива тако (Јн. 10, 11–16). Заправо лик Пастира има корен у Старом Завету,

где се често предводници народа израиљског (Мојсије – Ис. 63, 11, Исус Навин – Бројеви 27, 16–17, цар Давид у псалмима 77, 71, 23)

називају пастирима, о самом Господу каже се: „Господ је Пастир мој” (Пс. 23, 1–2).

Н а

тај начин Христос у јеванђељској причи указује на испуњење пророштва и стицање утехе народа Божијег. Осим тога лик пастира имао је и има сасвим јасан смисао, тако да је и до сада у хришћанству прихваћено називати свештенике пастирима, а лаике – паством. Христос-Пастир приказује се у виду античког пастира, обученог у хитон, у пастирским запертланим сандалама, често са штапом⁸ и посудом за млеко; у рукама може држати тршчану флауту. Посуда за млеко симболише Причешће; жезал – власт; флаута – сладост Његовог учења („Никада човек није тако говорио као овај човек”, Јн. 7, 46) и уздања, наде.

код ногу. Јагње на плећима Доброг Пастира је начин богоопштења, божанствене радости због пронађене

Такав је мозаик са почетка IV века базилике из Аквилеје.

Као сликарски прототипови лика могли су да послуже антички прикази пастира, покровитеља стада Хермеса са јагњетом на раменима, Меркурија са јагњетом

овце – покајаног грешника – у Јеванђељу од Луке (Лк. 15, 3–7), где се открива и пророштво Исаије: „Јагње ће узети на руке и носити на грудима својим, и водити дојилице” (Ис. 40, 11). Овде је тајна искупљења света у Христу, о односима Бога „који полаже живот свој за овце” (Јн. 10, 11), према људима. Овца у датом случају јесте обличје човечије пале природе, опажене од стране Бога и уздигнуте ка Божијем достојанству.

Са ликом Доброг Пастира у ранохришћанској уметности налази се и обличје Јагњета – старо-заветног пралика жртве Христове (жртва Авеља; жртва Авраама, пасхална жртва) и јеванђељског Јагњета, „који узима грехе света” (Јн. 1, 29). Јагње – Христос често се приказује са својствима пастира, што буквално прате речи Откровења: „Јагње [...] ће их напасати и водити на изворе воде живе” (Откр. 7, 17).

Јагње је евхаристијски облик и у хришћанској иконографији често се приказује на дну литургијских сасуда. *Агнецом* се назива у савременој литургијској пракси и део просфоре која се освећује у Евхаристији.

Јагње може да се приказује на стени или камену, из чијег подножја избијају млазеви четири извора (символи Четворојеванђеља), према којима се усмеравају остала јагњад – апостоли или, шире, уопште хришћани.

Јагње са мозаика из Равене (VI век) приказано је са нимбом, на којем је хризма; самим тим његово

поређење са Христом потпуно је неоспорно.

Приказивање Христа у виду Јагњета наговештавало је тајну Крсне жртве⁹, али је нису приказивали пред нехришћанима; међутим, за време широког распрострањања хришћанства било је забрањено 82. правилом VI (V–VI) Васељенског Сабора 692. године, пошто првенство у поштовању треба да припада не пралику, већ самом лику Спаситеља „по човечанској природи”. У ондосу на „прави лик” такви симболи већ се појављују као остаци „јудејске незрелости”¹⁰.

У Новом Завету симболика рибе повезује се са проповеђу; некадашњи рибари, а потом апостоли, Христа називају „ловцем људи” (Мт. 4, 19; Мк. 1, 17), а Царство Небеско описује се као „мрежа која се баци у море и сабира рибе од сваке врсте” (Мт. 13, 47).

Евхаристијско значење рибе пове-зује се са прото-типским јеванђељским трпезама: насићивањем народа у пустињи посредством хлеба и рибе (Мк. 6, 34–44; Мк. 8, 1–9), трпезом Христа и апостола на Тиверијадском језеру после Васкрсења (Јн. 21, 9–22), која се често приказује у катакомбама, спајајући се са Тајном Вечером. У Писму Христос каже: „Постоји ли међу вама човек од кога ако син његов заиште хлеба, камен да му да? Или ако рибу заиште, да му да змију?” (Мт. 7, 9–10). По мишљењу тумача, облик рибе односи се на Христа који је истински Хлеб Живота, у супротности са змијом, која симболише ђавола¹¹. Приказивање рибе често се спаја са приказивањем корпе са хлебовима и вином, и на тај начин символ рибе повезује се са самим Христом. Горе смо написали да ово поређење омогућује и графички облик грчког назива рибе. Символика рибе показује се повезаном и са тајном Крштења. Као што каже Тертулијан: „Ми смо малене рибе”, знањем наших „ми се рађамо у води и не можемо се другачије спасити, осим боравећи у води”¹².

На цртежу је приказана риба која је служила као вињета на писму Светог Василија Великог.

Крст Христов и Његово Васкрсење, апокалиптичко очекивање свеопштег васкрсења и прави живот Цркве у Тајни Евхаристије – ето суштине облика који се скривају иза симбола првих векова хришћанства, чији се део постепено, почињући од времена Константина Великог, све више потискује правим иконама.

Превео са руског Горан Дабетих

Напомене:

¹ Успенский Л. *Богословие иконы Православной Церкви*. Издательство Западно-Европейского Экзархата. Московский Патриархат, 1989, с. 11.

² Реч *устье* (ушће) може да значи и „лука”.

³ Цит према: Граф А. С. Уваров. *Древнехристианская символика*. М., 1908.

⁴ Према речима Климента Александријског, како лоза даје вино, тако Божанствена Реч даје своју крв; уп. Јн. 15, 1 („Ја сам истински чокот”).

⁵ Архим. Христофор. *Древнехристианская иконография как выражение древнецерковного мирозерцания*. Спб., 1886, с. 60.

⁶ Овакво тумачење је, по мишљењу проф. Голубцова, могло настати у Александрији – центру алгоријске егзегезе. Голубцов А. П. *Из чтений по церковной археологии и литургике*. Т. 1. Сергиев Посад, 1918, с. 189.

⁷ Голубцов А. П. *Из чтений по церковной археологии и литургике*. Т. 1. Сергиев Посад, 1918, с. 189.

⁸ Приметимо да се штап као знак пастирског достојанства уручује православним игуманима и епископима.

⁹ У овом значењу облик Јагњета наследило је касније приказивање Распећа.

¹⁰ Успенский Л. *Богословие иконы Православной Церкви*, с. 64.

¹¹ Голубцов А. П. *Из чтений по церковной археологии и литургике*, с. 191.

¹² Цитирано према: Успенский Л. Исто, с. 40–41.

Дела хришћанске књижевности у издању Шумадијске епархије

Каленик

ИЗЛАЗАК

Дневна соба породице Аврамовић је веома пространа. У једном њеном делу је храстов трпезаријски сто за осморо људи, а у другом, са кога се излази на терасу, је салон са кожним троседом, двоседом, једном фотељом и два табуреа, таман да, такође без гурања, може осморо да седне. И ове суботње вечери та соба изгледа ушушкана и топла. Топлину јој, поред радијатора који греју јер је новембар и које не рачунамо, даје и пригушена светлост две лампе у угловима. На зидовима се налази много слика, углавном домаћих сликара, које је Петар Аврамовић наследио од своје мајке и ујака, лекара и љубитеља уметности. На комодама су фотографије деце, успомене са путовања и разне друге посуднице и украси. Цео стан породице Аврамовић је простран, са две дечије собе, њиховом спаваћом собом, Петровом и Мартином, кухињом и малом радном собом и библиотеком. Све у свему, деведесетак квадрата сасвим довољних да се удобно сви сместе, он и супруга и њихово двоје још мале деце која овог тренутка мирно спавају.

Петар седи за трпезаријским столом и погледом обухвата целу дневну собу и део ходника. Пред собом, на столу, има Свето Писмо које лагано листа са жељом да нешто прочита пред спавање, али без јасне представе шта тачно. Више листа и гледа не би ли га привукла нека реч, неки библијски стих на који би му пао поглед. Гледа час у књигу, час у Марту, која лежи на троседу и помало гледа телевизију а више дрема, час по соби која му даје осећај удобности и мира. Откад памти, увек се тако осећао у овој соби. Тако је било и док је ту живео са својим покојним родитељима. Сада та соба не изгледа исто, али је сачувала спокој који су његови родитељи у њу уградили. Кад год би ушао у њу или можда и пре него што би ушао, при самој помисли на њу, дневне тензије би спадале. Ово је простор који је за њега посебан, измештен из света, улице, посла нарочито. Понекад је приговарао Марти што проблеме с посла уноси у ту одају. Доживљавао је такву ситуацију као неку врсту скрнављења светости њихове дневне собе. „О послу можемо само у кухињи да говоримо, овде не“, говорио би јој, мада то није увек успевало. Марта је о послу ћутала и ту, у дневној соби. Пријатељи који су код њих долазили потврђивали су и сами да је „овде баш пријатно“. Поносан је што су његови родитељи толико труда и емоција уносили у изграђивање удобности ове собе и целог стана а сада он и Марта и њихова деца у томе уживају и даље изграђују.

„Идемо сутра у цркву?“, пита Петар Марту, а ни сам није сигуран шта жели и још при том слуги негативан одговор.

Марта за тренутак ћути као да није чула питање а онда поспаном гласом одговара:

„Не могу. Сутра ћу да прескочим литургију. Уморна сам. Била је напорна седмица, свакакве глупости на послу и хоћу да се испавам. Видиш и какво је време, хладно, киша. Стварно не могу.“

Зна Петар да је то тачка. Не вреди је убеђивати. Кад Марта нешто одлучи то је тако. Ништа је више не може убедити да промени мишљење. Код ње су ствари црно-беле, нема средине ни нијанси. Нема *можда*, само *да*

или *не*. Понекад му то прија и омогућава да и он не буде неодлучан а понекад то доживљава као тврдоглавост, зависно од прилика. Овог пута му њена изричитост не помаже јер је сâм неодлучан. И иде му се и не иде у цркву.

За дивно чудо, а да Петар и не слуги, и Марта је неодлучна, само што она то ни за живу главу не би признала. Сад кад је рекла, сигурно зна да она сутра неће ићи у цркву. А није баш да јој се не иде. Цела породица

од самог почетка живи литургијски. У цркви су се упознали а и касније, у браку, то је био важан израз њиховог заједништва и њихове вере. Деца, и воле и не воле да иду с њима, како кад и како им дође. У тренутку ћутања и неодлучности Марти су кроз главу пролазиле све могуће сцене недељног ранијег буђења за цркву. Хоће ли деца хтети да иду с њима? Можда једно хоће а друго неће. Онда га треба возити код бабе и деде а то значи буђење још пола сата пре. Па убеђивање око облачења. Анђелија је посебно незгодна, нећу ово, хоћу оно што је баш на прању. Спава ми се још, нећу да идем, ако је тако решила. Све су то свакодневне сцене радног дана и припреме за вртић, па зар још и недељом. Марта некад има снаге за ту борбу, а некад не. Жељна је да се ујутру спонтано пробуди, без сата. Заправо, да и не зна колико има сати кад се пробуди, али да осећа да се наспавала. Да у спаваћници попије кафу и деци спреми доручак, и то све полако, без журбе, без јутарње нервозе.

„Не, сутра ће све бити у лењом ритму“, помисли пре него што је одговорила на Петрово питање.

Петар је и даље неодлучан. И њему се сличне мисли мотају по глави, али он још мисли и да ли баш сваке недеље треба ићи на литургију.

„Да буде вољен? Откуд сад ово Марти?“, размишља у себи Петар, „Онда и Аврам жели да буде вољен, осећа љубав Божију и верује Му чим креће из дома оца свог. Речи вољеног бића су важније од сигурности. Могло би тако бити. Ко би, иначе, напустио дом оца свога тек тако, на позив онога коме не верује и чију љубав и бригу не осећа.“

„Марта, а шта мислиш“, опет ће гласно Петар, „с ким ће човек напустити сигурност?“

„У неизвесност идеш са оним ко те воли и кога ти волиш“, одговара Марта као из топа, готово несвесно и не сањајући да Петар размишља о Авраму, обећању путницима и поверењу у Бога.

„Па добро, шта фали сигурности?“, пита Петар.

„Само та ситница да овде не постоји. Она се дарује путницима, на крају пута“, одговара Марта.

„Знаш шта Марта, идем сутра сâм у цркву, али да знаш да то не волим. Следеће недеље идемо сви.“

„Ма добро, шта си запео, ићи ћемо, пусти ме да одгледам до краја серију“, закључује Марта ову гласну и безгласну вечерњу дискусију о конфору и неизвесности пута.

Фебруар 2018.
З. К.

„Па шта ако неку прескочимо? Јака ствар. Ићи ћемо следеће“.

За разлику од Марте, Петар не може да донесе одлуку а да за њу не нађе јак разлог. За сутрашње, евентуално, ленчарење, још увек не може да га пронађе. Двоуми се.

„А баш ти је то нека јака вера кад треба себе да си лишиш да одеш у цркву“, гризе себе даљим питањима. „Овде је тако лепо и топло. Једно мирно јутро са породицом, каквих је мало, сем на летовањима... Зар ти баш то не недостаје?“, нема краја Петровој дилеми.

Док тако мучи себе, поглед му пада на стих из *Књиге Постања*:

И рече Господ Авраму: иди из земље своје и од рода својега и из дома оца својега у земљу коју ћу ти ја показати.

„Иди? А где да идем? Да кренем и ја попут многих из моје генерације из земље? Аврамовић кренуо попут Аврама у обећану земљу Немачку. Шта ми фали овде? Иде се из лошег у боље, а мени боље не треба од овог што имам“, и закључује да у Немачку свакако неће ићи.

„А шта ћемо са овим *из дома оца својега*“, наставља Петар са својим вечерњим тумачењем Библије и тај унутрашњи дијалог почиње да га забавља.

„Ово је заиста дом оца мога, тек ми је ту лепо. Где год одем, једва чекам да се у њега вратим. Зашто бих напуштао ову топлину, сигурност и удобност?“, мисли, а онда гласно пита:

„Марта, јел' да да сваки човек жели сигурност?“

„Не. Сваки човек жели да буде вољен“, у пола гласа одговара Марта.

СЛУЖБЕНИ ДЕО – ПРОМЕНЕ У ЕПАРХИЈИ ШУМАДИЈСКОЈ

Његово преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован благоизволео је у периоду од 1. јуна до 31. јула 2018. године:

Осветити:

Фрескопис у храму Светог Атанасија Великог у Селевцу, Архијерејско намесништво јасеничко, 3. јуна 2018. године;
Палионицу свећа при храму Светог Саве на Липару у Трбушници, Архијерејско намесништво колубарско-посавско, 16. јуна 2018. године;

Обновљени парохијски дом при храму Свете великомученице Недеље у Десимировцу, Архијерејско намесништво крагујевачко, 20. јула 2018. године;

Обновљени храм Светог архангела Гаврила у Рабеновцу, Архијерејско намесништво левачко, 21. јула 2018. године.

Иконостас за обновљени храм Светог архангела Гаврила у Рабеновцу, Архијерејско намесништво левачко, 21. јула 2018. године;

Новоподигнуту цркву Светог деспота Стефана Лазаревића у селу Бабама, Архијерејско намесништво космајско, 29. јула 2018. године.

Рукоположити:

Стевана Илића у чин ђакона 16. јуна 2018. године у храму Светог Саве на Липару у Трбушници.

Ђакон Немању Искића у чин презвитера 12. Јула 2018. Године у храму Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу.

Основати:

Српску православну парохију трећу буковичку при храму Светог архангела Гаврила у Буковику, Архијерејско намесништво орашачко.

Извршити регулацију:

Између друге и треће парохије аранђеловачке при храму Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу, Архијерејско намесништво орашачко.

Одликовати:

Правом ношења напрсног крста

Протојереја Лазара Илића, привременог пароха трећег јагодинског при храму Светих архангела Михаила и Гаврила у Јагодини, Архијерејско намесништво беличко;

Чином протојереја

Протонамесника Дејана Петровића, привременог пароха десимировачког у Десимировцу, Архијерејско намесништво крагујевачко;

Протонамесника Новака Илића, привременог пароха течичко-рабеновачког у Рабеновцу, Архијерејско намесништво левачко;

Достојанством протонамесника

Јереја Родољуба Војиновића, привременог пароха рудовачког у Рудовцима, Архијерејско намесништво колубарско-посавско;

Орденом Светог Саве II степена

Саву Степановића из Париза;

Орденом Светог Симеона Мироточивог

Протојереја ставрофора Љубишу Смиљковића из Сопота;

Орденом Војска Карађорђа

Драгана Стојанкића из Трнаве;

Томислава Стојановића из Винораче;

Протојереја ставрофора Милисаву Симића;

Милоша Ђорђевића из Баба;

Милоја Здравковића из Сиљевице;

Славка Лукића из Бара;

Архијерејском граматом признања

Бојану Србљак из Бање;

Ану Влајић из Аранђеловца;

Ненада Белинчевића из Београда;

Стевана Јевтића из Београда;

Александра М. Ранковића из Баба;

Протојереја ставрофора Радослава Јоцића;

Зорана Хусара из Београда;

Розмари Милетић Гленца из Будве;

Ивана Јеличића из Калудре;

Александра Јеличића из Калудре;

Радослава Николића из Крагујевца;

Милисаву Јовановића из Сиљевице;

Првослава Миловановића из Сиљевице;

Миодрага Милошевића из Сиљевице;

Радована Мијајловића из Сиљевице;

Микицу Миловановића из Сиљевице;

Архијерејском граматом захвалности

Хор Свете Анастасије Српске из Аранђеловца;

Никола Марковића из Београда;

Миланку Јовановић из Београда;

Ненада Марковића из Бара;

Милована Петровића из Бара;

Дејана Лукића из Бара;

Хранислава Алексића из Бара;

Милосаву Ђорђевића из Сиљевице;

Архијерејском захвалницом

Стефана Ђорђевића из Јагодине;

Радмила Цекића из Јагодине;

Мирослава Ђорђевића из Јагодине;

Предрага Јеремића из Трнаве;

Драгана Илића из Јагодине;

Зорана Рашића из Јагодине;

Ивицу Маринковића из Јагодине;

Предузеће *Кастор* из Јагодине;

Предузеће *Јела* из Јагодине;

Предузеће *Релакс* из Јагодине;

Јавно предузеће *Уређење и јавно осетљење* из Јагодине.

Поставити:

Новорукоположеног ђакон Стевана Илића на дужност парохијског ђакон тополског при храму Рођења Пресвете Богородице у Тополи, Архијерејско намесништво опленачко;

Новорукоположеног јереја Немању Искића на дужност привременог пароха четвртог аранђеловачког при храму Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу, Архијерејско намесништво орашачко.

Преместити:

Ђакон Уроша Костића, парохијског ђакон при храму Рођења Пресвете Богородице у Тополи, на дужност парохијског ђакон виноградског при храму Свете Петке у Крагујевцу, Архијерејско намесништво крагујевачко;

Протонамесника Дејана Тодоровића, привременог пароха јеловичког при храму Светог апостола Томе у Јеловику, на дуж-

ност привременог пароха другог буковичког при храму Светог архангела Гаврила у Буковику, Архијерејско намесништво орашачко;

Јереја Милоша Митровића, привременог пароха венчанског при храму Светог великомученика Георгија у Венчанима, на дужност привременог пароха трећег буковичког при храму Светог архангела Гаврила у Буковику, Архијерејско намесништво орашачко;

Јереја Милоша Мијатовића, привременог пароха четвртог аранђеловачког при храму Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу, на дужност привременог пароха венчанског при храму Светог великомученика Георгија у Венчанима, Архијерејско намесништво орашачко.

Поверити у опслуживање

Протонамеснику Дејану Тодоровићу, привременом пароху другог буковичког при храму Светог архангела Гаврила у Буковику, упражњену парохију јеловичку при храму Светог апостола Томе у Јеловику, Архијерејско намесништво орашачко.

Разрешити:

Ћакон Уроша Костића, парохијског ђакон при храму Рођења Пресвете Богородице у Тополи, даље дужности парохијског ђакон при храму Рођења Пресвете Богородице у Тополи, Архијерејско намесништво опленачко;

Протонамесника Бранислава Бороту, привременог пароха другог буковичког при храму Светог архангела Гаврила у Буковику, даље дужности привременог пароха другог буковичког при храму Светог архангела Гаврила у Буковику, Архијерејско намесништво орашачко;

Протонамесника Дејана Тодоровића, привременог пароха јеловичког при храму Светог апостола Томе у Јеловику, даље дужности привременог пароха јеловичког при храму Светог апостола Томе у Јеловику, Архијерејско намесништво орашачко;

Јереја Милоша Митровића, привременог пароха венчанског при храму Светог великомученика Георгија у Венчанима, даље дужности привременог пароха венчанског при храму Светог великомученика Георгија у Венчанима, Архијерејско намесништво орашачко;

Јереја Милоша Мијатовића, привременог пароха четвртог аранђеловачког при храму Свестих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу, даље дужности привременог пароха четвртог аранђеловачког при храму Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу, Архијерејско намесништво орашачко.

Поделити канонски отпуст

Протонамеснику Браниславу Бороти за свезу клира Архиепископије београдско-карловачке.

Поделити канонски пријем

Ивану Гавриловићу, из свезе клира Епархије жичке.

Примити у први разред богословије

Михајила Петровића из Драгоцвега;
Душана Димитријевића из Јагодине;
Вељка Ракића из Младеновца;
Тадију Марковића из Рајковца;
Јована Јовановића из Смедеревске Паланке;
Ђорђа Михаиловића из Барошевца;
Огњена Антонијевића из Вреоца;
Милана Ковачевића из Барајева.

Завршили богословију:

Михаил Голић;
Радиша Голубовић;
Милош Михајловић;
Зарије Петровић;

Милош Терзић;
Стефан Глигић;
Миодраг Марковић;
Ђорђе Одавић;
Вукашин Медић;
Александар Несторовић;
Јован Павловић.

Поделити благослов за упис на Православни богословски факултет Универзитета у Београду:

Милошу Михајловићу;
Радиши Голубовићу;
Зарији Петровићу;
Вукашину Медићу;
Јовану Павловићу;
Ђорђу Одавићу;
Миодрагу Марковићу;
Милошу Терзићу;
Александру Несторовићу;
Стефану Глигићу;
Николи Мирковићу;
Александру Радовановићу;
Анђелки Станковић.

Поделити благослов за упис на Православни богословски факултет Светог Саве у Либертивилу:

Михаилу Голићу.

Поделити благослов за упис на постдипломске студије на Екуменском институту у Босеу:

Срећку Петровићу.

Упокојио се у Господу:

Архимандрит Георгије (Милошевић), игуман манастира Светог архангела Гаврила – Венчац.

**Продајни
центар
Епархије
шумадијске**

**Интернет продавница
црквених предмета за
цео свет**

www.eparhija.com

**Опрема за храмове
Опрема за свештенство
Иконе, крстови, тамјан
Филигрански програм
Јеванђеља, књиге
Црквени артикли**

www.eparhija.com

СЛУЖЕЊА ПРИЈЕМИ И ПОСЕТЕ ЕПИСКОПА ШУМАДИЈСКОГ ГОСПОДИНА ЈОВАНА

Од 1. јуна до 31. јула 2018. године

ЈУН 2018. ГОДИНЕ

1. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;

Учествовао у раду Округлог стола *Два века Старе крагујевачке цркве (1818-2018)* у крагујевачком хотелу *Шумарице* на којем је саопштено десет научних радова о двовековном трајању ове цркве;

Присуствовао у Богословији Светог Јована Златоустог у Крагујевцу матурском испиту из Светог Писма Старог и Новог Завета.

2. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Горњој Трешњевици код Аранђеловца;

Венчао у тополској цркви Рођења Пресвете Богородице Александра и Весну Алексић.

3. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Атанасија Великог у Селевцу и освештао живопис ове цркве – Фестива црквених хорова Шумадијске епархије.

4. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродром;

Присуствовао у Богословији Светог Јована Златоустог у Крагујевцу матурском испиту из Етике и Догматике.

5. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Сушица;

Присуствовао у Богословији Светог Јована Златоустог у Крагујевцу матурском испиту из Опште историје Цркве и Историје Српске православне Цркве;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

6. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Јоаникија Девичког у Крагујевцу – Бресница;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

7. јун 2018:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;

Присуствовао у Богословији Светог Јована Златоустог у Крагујевцу матурском испиту из Црквеног и брачног права;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

8. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;

Присуствовао у Богословији Светог Јована Златоустог у Крагујевцу матурском испиту из Литургике;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

9. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Николе Мирликијског у Сибници код Лазареваца;

Посетио манастир Свете Петке у Сибници;

Учествовао у Саборној цркви у Даљу у чину наречења из-

абраног Епископа осечкопољског и барањског архимандрита Херувима, настојатеља манастира Успења Пресвете Богородице у Даљској Планини.

10. јуна 2018:

Саслуживао на Литургији у Саборној цркви Светог великомученика Димитрија у Даљу Господину Иринеју, Патријарху српском, током које су обављене хиротонија и устоличење новоизабраног Епископа осечкопољског и барањског Господина Херувима.

11. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Луке Кримског у Заводу за збрињавање одрслих лица у Малим Пчелицама и пререзао славски колач поводом храмовне славе;

Примио у Владичанском двору у Крагујевцу Његово преосвештенство Господина Илариона, Епископа тимочког и предао му дужност Епископа војног.

12. јун 2018:

Служио Литургију у Основној школи *Драгиша Луковић – Шпанац* у крагујевачком насељу Белошевац;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

13. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Јоаникија Девичког у Крагујевцу – Бресница;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији;

Освештао нова постројења компаније *Бекамент* у Бањи код Аранђеловца.

14. јун 2018:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;

Председавао заседању управних органа Фондова Шумадијске епархије.

15. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

16. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Саве Српског у Трбушници (на Липару) и освештао новоподигнуту палионицу свећа; током Литургије рукоположио вероучитеља Стевана Илића у чин ђакон и поставио га за парохијског ђакон у Тополи; надлежног пароха јереја Родољуба Војиновића одликовао достојанством протонамесника;

Учествовао у Саборној цркви у Београду у чину наречења изабраног викарног епископа ремезијанског архимандрита Стефана, старешине цркве Светог Саве у Београду.

17. јуна 2018:

Саслуживао на Литургији у крипти храма Светог Саве у Београду Господину Иринеју, Патријарху српском, током које је обављена хиротонија новоизабраног Епископа ремезијанског Стефана, викара Патријарха српског.

18. јуна 2018:

Служио Литургију у манастиру Светог архангела Гаврила – Брезовцу и опело архимандриту овог манастира Георгију (Милошевићу).

19. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Пантелејмона у Крагујевцу – Станово;
Председавао у Владичанском двору у Крагујевцу заседању Одбора за прослављање два века од подизања Старе цркве у Крагујевцу.

20. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Јоаникија Девичког у Крагујевцу – Бресница;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Рад у Патријаршији СПЦ.

21. јун 2018:

Учествовао у раду Светог архијерејског синода СПЦ и Патријаршијског управног одбора.

22. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Посетио цркву Силаска Светог Духа у Остриковцу код Јагодине ради надгледања радова који су у току.

23. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Силаска Светог Духа у Кораћници код Младеновца;
Посетио цркву Рођења Светог Јована Крститеља у Стојнику код Младеновца ради надгледања радова који су у току;
Посетио цркву Светог Јоакима и Ане у Међулужју код Младеновца ради надгледања радова који су у току;
Учествовао у Саборној цркви у Новом Саду у чину наречења изабраног епископа мохачког архимандрита Исихија.

24. јун 2018:

Саслуживао на Литургији у Саборној новосадској цркви Господину Иринеју, Патријарху српском, током које је обављена хиротонија новоизабраног епископа мохачког Исихија, викара епископа бачког.

25. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродром;
Посетио манастир Тресије ради надгледања радова на извођењу новог живописа манастирског храма.

26. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Сушица;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

27. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Јоаникија Девичког у Крагујевцу – Бресница;
Крстио у Саборној цркви у Крагујевцу малу Павлу, кћерку Немање и Тијане Младеновић;
Служио беденије у саборној крагујевачкој цркви.

28. јун 2018 – Видовдан:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Лазара Косовског у Крагујевцу – Белошевац и пререзао славски колач поводом храмовне славе.

29. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;

Одржао пријемни испит за ученике првог разреда богословија СПЦ из Шумадијске епархије;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

30. јун 2018:

Служио Литургију у цркви Вазнесења Господњег у селу Голубоку код Смедеревске Паланке које је пре неколико дана пострадало од града.

ЈУЛ 2018:

1. јул 2018:

Служио Литургију у манастир Никољу у Шаторњи и двадесетогодишњи парастос монахињи Јелисавети;
Посетио манастир Вољавчу у Страгима ради надгледања текућих радова.

2. јул 2018:

Служио Литургију у манастиру Дивостину и пререзао славски колач породици Борић;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

3. јул 2018:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Пантелејмона у Крагујевцу – Станово;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

4. јул 2018:

Служио Литургију у манастиру Каленићу и пререзао славски колач поводом славе манастирске капеле – Свете Анастасије Српске;
Рад у Патријаршији СПЦ, састанци о завршним радовима на храму Светог Саве на Врачару.

5. јун 2018:

Учествовао у раду Светог архијерејског синода СПЦ.

6. јул 2018:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;
Присутствовао на Економском факултету Универзитета у Крагујевцу одбрани мастер рада Иване Станојевић.

7. јул 2018 – Рођење Светог Јована Крститеља:

Служио Литургију у манастиру Тресије. Учествовао у програму посвећеном сећању на српског писца Милована Видаковића;
Посетио цркву Светог деспота Стефана Лазаревића у селу Бабама на Космају ради надгледања радова пред освећење цркве;
Посетио протојереја ставрофора Велибора Ранђића у Смедеревској Паланци поводом прослављања крсне славе.

8. јул 2018:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Георгија у Дрену код Лазаревца;
Посетио село Шопић ради надгледања радова на цркви који су у току.

9. јул 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродром;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Састао се у Председништву Србије са Николом Селаковићем, генералним секретаром председника Србије. Тема састанка били су завршни радови на храму Светог Саве на Врачару.

10. јул 2018:

Учествовао у раду Светог архијерејског синода СПЦ о завршним радовима на храму Светог Саве на Врачару.

11. јул 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Јоаникија Девичког у Крагујевцу – Бресница;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији;

Служио беденије у манастиру Ралетинцу.

12. јул 2012- Петровдан:

Служио Литургију у цркви Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу и пререао славски колач поводом храмовне славе; током Литургије рукоположио Јакона Немању Искића у чин превитера;

У цркви Светих апостола Петра и Павла у Неменикућама служио помен српском писцу Миловану Видаковићу и присуствовао уметничком програму у част овог књижевника.

13. јул 2018:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

14. јул 2018 – Свети врачеве Косма и Дамјан:

Служио Литургију у цркви Светих врачеве Косма и Дамјана у Загорици и пререао славски колач поводом храмовне славе;

У Дому за децу са посебним потребама у Тополи пререао славски колач поводом славе установе.

15. јул 2015:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Георгија у Брајковцу поводом славе Заједнице за рехабилитацију и ресоцијализацију оболелих од болести зависности *Земља живих*. Саслуживао Епископ мохачки Исихије;

Посетио цркву у Шопићу ради надгледања радова који су у току; Посети манастир Свете Петке у Сибници у којем се гради нова црква.

16. јул 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродром;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

17. јул 2018:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Сушица;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

18. јул 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Јоаникија Девичког у Крагујевцу – Бресница;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији;

Служио опело у цркви Чудотворне иконе Богородице Тројеручице у Малим Пчелицама Радојку Новаковићу. На опелу саслуживало петнаест свештеника.

19. јул 2018:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији;

У цркви Светог Саве у Крагујевцу – Аеродром председавао заседању одбора за довршење овог храма.

20. јул 2018:

Служио Литургију у цркви Свете мученице Недеље у Десимировцу и пререао славски колач поводом храмовне славе; освештао нови парохијски дом; надлежног пароха Дејана Петровића одликовао протојерејским чином.

21. јул 2018 – Свети великомученик Прокопије:

Служио Литургију у цркви Светог архангела Гаврила у Рабеновцу коју је освештао, после потпуног обновљења малим освећењем; надлежног пароха Новака Илића одликовао чином протојереја;

Учествовао у Саборној цркви Васкрсења Господњег у Подгорици у чину неречења изабраног Епископа диоклијског, архимандрита Методија.

22. јул 2018:

Саслуживао на Литургији у Саборној подгоричкој цркви Његовој светости Господину Иринеју, Патријарху српском, током које је обављена хиротонија новоизабраног Епископа диоклијског Методија, викара Митрополита црногорско-приморског.

23. јул 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродром;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

24. јул 2018:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Пантелејмона у Крагујевцу – Станово;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији;

Служио беденије у цркви Чудотворне иконе Богородице Тројеручице у Малим Пчелицама.

25. јул 2018:

Служио Литургију у манастиру Каленићу и пререао славски колач поводом празника Чудотворне иконе Богородице Тројеручице;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији;

Отворио у Народном музеју у Јагодини изложбу посвећену двестогодишњици подизања Старе јагодинске цркве.

26. јул 2018 – Сабор архангела Гаврила:

Служио Литургију у Старој јагодинској цркви током које је обележена двестогодишњица подизања овог храма.

27. јул 2018:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији;

Освештао манастирски рибњак у Благовештењу Рудничком.

28. јул 2018:

Служио Литургију у цркви Светог архангела Гаврила у Аранђеловцу – Врбичкој цркви;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији;

Посетио цркву Светог цара Константина и Свете царице Јелене у Опарићу ради утврђивања програма обнове крипте ове цркве;

Посетио манастир Каленић у којем се одржава манифестација *Прођох Левац, прођох Шумадију*.

29. јул 2018:

Освештао цркву Светог деспота Стефана Лазаревића у Бабама на Космају у којој је служио Литургију; Архијерејског намесника космајског протојереја ставрофора Љубишу Смиљковића одликовао оредном Светог Симеона Мироточивог; Милоша Ђорђевића из Баба одликовао оредом Војда Карађорђа.

Посетио цркву Светих Јоакима и Ане у Међулужју код Младеновца ради надгледања радова који су у току.

30 јул 2018:

Служио Литургију у цркви Свете великомученице Марине у Горњој Сабанти и пререао славски колач поводом црквене славе;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

31. јул 2018:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Виногради

Рад и приједи у Епархијској канцеларији;

У Патријаршији СПЦ председавао заседању Одбора за довршење храма Светог Саве на Врачару;

Учествовао у манастиру Копорину (Браничевска епархија) у јавном представљању објављених књига из серије *Сабрана дела протојереја Георгија Флоровског*.

ДЕЧИЈА СТРАНА

“КО НЕ ПРИМИ ЦАРСТВА БОЖИЈЕГА КАО ДЕТЕ НЕЋЕ УБИ У ЊЕГА”

НЕПРЕКИДНО ПРЕОБРАЖЕЊЕ

Исус Христос се и даље преображава, баш као што је учинио на планини Тавор, али сада се Он преображава у нама, деловима Његовог тела. Његова моћ преображења сада је подарена нама. Његова светлост и слава могу да зраче кроз читав свет док се придржавамо царског свештенства које нам је Он дао крштењем (Прва Петрова 2, 9), и са Исусом Христом постајемо помирителји (Друга Коринћанима 5, 19), дозвољавајући му да оствари свој исцелитељско, брижно, искупљујуће дело у нашем животу. Јер знамо да је наш живот у Христу непрекидно посезање и труд да постанемо „светлост од светлости“. За нас који га познајемо, живот је непрестани процес преображења све више и више у Његову светлост и славу.

Владимир Лоски је писао: „Огањ милости, који Свети Дух запали у срцима хришћана, чини да они сијају попут воштаница пред Сином Божијим.“

Господ Исус Христос није престао да обасипа светитеље својом светлошћу, чинећи да њихова тела и лица светле Његовом славом, као што је сијао Мојсије на гори Синајској, и Мојсије и Илија на Преображење. Има још много примера у Светом Писму и историји Цркве за то. Када је Свети апостол Павле срео Господа Исуса Христа на путу за Дамаск, био је изненада окружен блиставом светлошћу са неба. Свети Макарије Велики је сијао у тами своје монашке келије. Док је Свети Сисоје лежао на самрти, лице му је сијало светлошћу која се постепено појачавала, све док није последњи пут удахнуо, а онда је постала сјајна као муња. Док је Свети Арсеније био на молитви, читаво његово тело сијало је попут огња. Тако је преображени Господ и сада присутан у Његовим светитељима, чија сјајна лица и тела постају продужетак Његовог преображења.

Тропар Преображења:

*Преобразио се јеси на гори, Христе
Боже, показавши ученицима твојом славу твоју, колико могаху. Нека обасја и нас грешне вечна светлост твоја,
молитвама Богородице, Светлодавче, слава Теби.*

Кондак Преображења:

*На гори преобразио се јеси, и колико могаху, ученици твоји, христе Боже, славу твоју видеше, да би, када те
виде распета, разумели вољно страдање твоје и свету проповедали да си ти заиста Очева светлост.*

ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА

Реч Богородица за Мајку Божију изражава веру свих црквених отаца и хришћана верника у Христово божанско порекло. Ту нема простора за грешку. Баш друго Лице Пресвете Тројице родила је Дева Марија. Богородица је Мајка Божија.

Христов идентитет се и данас доводи у питање. Зато се појединци љуте када чују реч Богородица. Како Марија може бити Мајка Божија, питају они. Да ли је вечног Бога који одувек постоји родило људско биће? Да, одговара Црква. Марија није родила две личности, већ једну божанску особу, која је своју човечност примила од Марије. Она заиста није Христородица, мајка људског бића по имену Христос, већ Богородица, Мајка Божија.

Богородица је драгоцену реч за православне хришћане – реч која савршено изражава и чува нашу веру да је истински Бог постао истински човек ради нашег спасења. Богородица је титула која се даје Марији, не да бисмо је уздизали, већ да заштитимо идентитет њеног сина, да бисмо сачували сигурност нашег спасења у Исусу Христу, Господу нашем.

ЗАЧЕЋЕ

Свети Јефрем Сирин каже да је Пресвета Богородица зачне на уво, она је чула и сачувала реч Божију. И ми можемо бити оплођени семеом речи Божије да носимо стварност присуства Христовог у свом животу. Када семе речи Божије падне на плодно тле нашег срца и укорени се, у њему се рађа Христос. У јеванђељским причама повезаним са празницима Пресвете Богородице читамо: „Благословене дојке које те нахранише.“ Исус одговара: „Не, благословени они који реч чују и сачувају је.“

То није критика Пресветој Богородици. Она је у потпуности једна од нас. И ми смо позвани да учинимо оно што је она урадила: да чујемо реч Божију и да је сачувамо. То је била и њена и наша мисија!

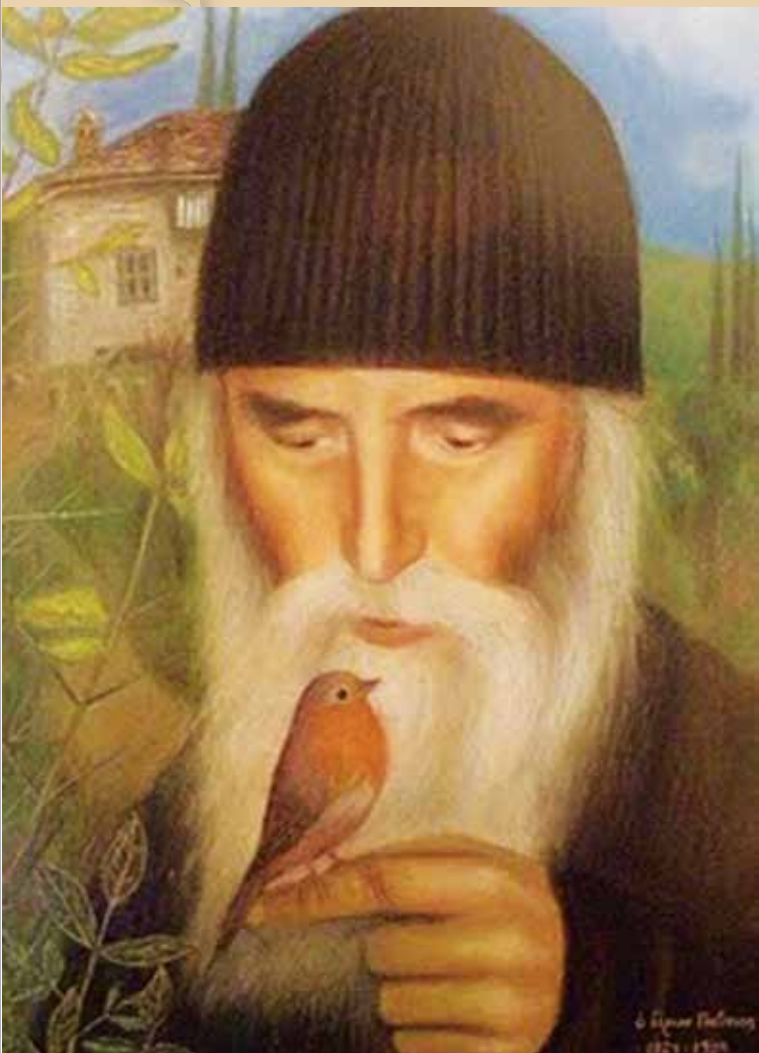
Друга прича из јеванђеља на празник Пресвете Богородице говори нам како су јавили Исусу: „Твоја мајка и твоја браћа стоје напољу и желе да те виде.“ Исус одговори: „Ови што слушају и извршавају реч Божију – они су моја мајка и моја браћа.“

Свети Амвросије Медиолански је то добро изразио: „Свака верна душа зачне и рађа реч Божију; Христос, по нашој вери, је плод свих нас, па смо тако сви мајке Христове.“ Исти Христос се рађа у нама и борави у нама, баш као у Пресветој Богородици.

О СТАРЦУ ПАЈСИЈУ И ЊЕГОВИМ ШУМСКИМ ПРИЈАТЕЉИМА

У прошлим временима многи светитељи дружили су се са животињама. Преподобном Серафиму Саровском прилазио је медвед и хранио се из његових руку, Преподобном Герасиму служио је лав, а Свештеномученика Власија дивље звери су чекале испред келије како би слушале његов глас и примиле благослов. И наш савременик, Свети старац Пајсије, предивно се слагао са шумским зверчицама. Ето о томе је наша прича

Једанпут је код оца Пајсија било много гостију. Сви су се разместили по дворишту поред колибе и са нестрпљењем очекивали када ће бити могуће да почну разговор са старцем. Али је около било тако много птица које су својим цвркутом заглушиле гласове људи.

Старац је схватио да ако тако даље наставе, неће успети да поразговарају. Било је потребно нешто учинити да птичице макар привремено заћуте.

– Ма, смирите се, ви, брбљивице – рекао им је старац.

Али рекао је то тако нежно, као што може казати човек који воли све што је Богом створено. „Смирите се” не значи „умукните”, већ „говорите тише, примирите се”. И птичице су послушале.

А једанпут се старац сусрео са медведом. Старац се увек одушевљавао када је причао о том случају. У околној шуми живело је много медведа. Када је једном ишао стазицом, обрео се спрам медведа. Када је медвед угледао страца, померио се у страну да уступи стазу. Али старац је стао да показује да ће он њега пропустити. Медвед се није сложио. Подигао је шапу и почео да подстиче оца Пајсија, показујући да овај треба да прође. Ето каква сусрет се догодио старцу са домаћином шуме.

И змије је волео, бранио их.

– Оче, кажу да је код вас много змија. Истина? – упита га један ђакон.

А старац му са осмехом одговори:

– Оче ђаконе, ускоро ћеш постати свештеник, теби ће се исповедати, тада ћеш видети какве змије обитавају у човековој души. Ето, то су прави гадови. А шта су ове змије? Ове змије су безопасне.

Била је код оца Пајсија и малена перната дружба. Поред старчеве колибе на узвишици беше пољана где је волео да одлази и моли се на бројаницама. Једном је предвече седео на пољани. Ту је долетела малена птица и села право наспрам њега. Уочивши да птичица стоји непокретно, старац се осмехнуо, пружио руку и опрезно је помиловао, рекавши:

– Ево, молим за милост, молим за милост!

Тако је почело дружење монаха и малене птице. Други пут је опет долетела, села подаље и почела да осматра. Отац Пајсије стаде да је дозива. Али како да је зове, јер нема имена?

– Но, дођи, дођи! – нежно је позвао птичицу, као да је дете.

Али птичица се није покретала. Позва је још једном. Опет није послушала. Старац је позва и трећи пут, изговарајући притом необичну реч:

– Но, Олет, дођи овамо!

Некако се сама измигољила старцу ова реч – на језику бедуина она значи „дете”. Срце је дојавило. Када је птичица долетела и села поред, помиловао ју је по главици и рекао:

– Изгледа да ти се твоје име допало. Мени исто. Тако ћу те и звати.

Превео са руског Горан Дабетић

ПАД ГРАДА

Када је Цариград био под турском опсадом у петнаестом веку, војници који су чинили посаду на зидинама послаше по свештенике и монахе да дођу и охрабре их тако што ће прошетати по бедемима показујући трупамa духовну снагу. Али епископи и монаси одговорише да би то прекинуло њихово богослужење и молитве, па су зато молили да их ослободе те дужности. Неопходно охрабрење за војнике у борби било је затражено и одбијено. Моћни Цариград, престоница хришћанског Византијског царства током 1000 година, пао је у

руке Турака муслимана, и више никад није враћен у руке хришћана.

Присуствовати Литургији, примити свете тајне, молити се, изучавати реч Божију – све је то важно у животу хришћана. Али, ако је то све што ми као верници чинимо, онда нисмо оно што Бог жели да будемо. Погледајте око себе! Да ли други хришћанин у вашој близини пати? Да ли је некоме потребна ваша подршка? Да ли је неко на ивици да се преда због недостатка наде? Да ли неко у свом хришћанском ходу посрће? Онда, охрабрите тог човека! Говорите му о Божијој снази. Подсетите га на Христова обећања. Покажите му своју бригу. Дајте му храбрости. Охрабрење је диван дар Божије милости – једна од најлепших кћери љубави.

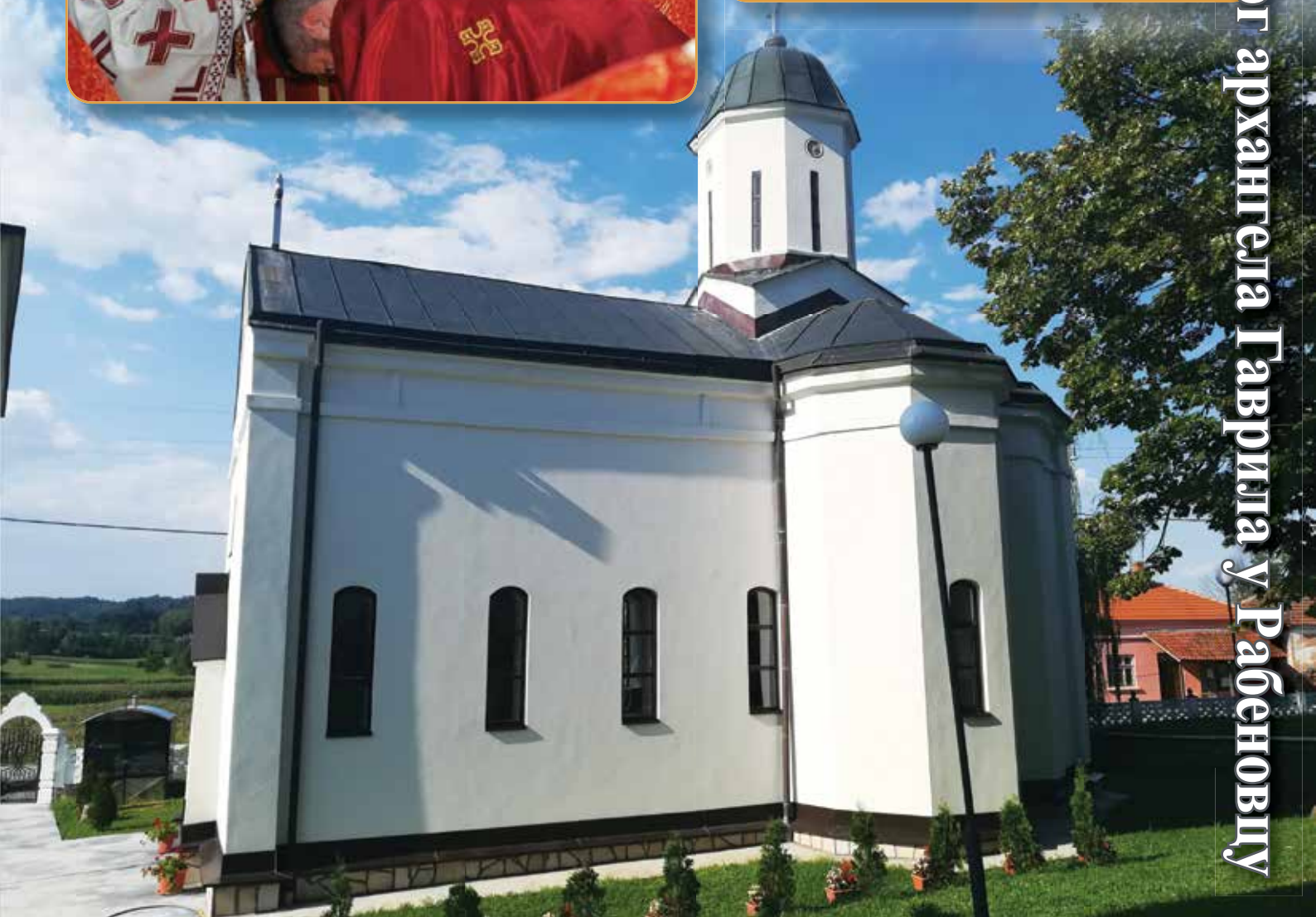
ПРОВЕРИТЕ СВОЈЕ ЗНАЊЕ

- Како се зову првостворени људи?
А) Адам и Ева
Б) Аврам и Сара
В) Јоаким и Ана
- На чему је Бог дао заповести Светом пророку Мојсију на гори Синају?
А) на листу папира
Б) на две камене плоче
В) изрезбарене на дрвету
- Колико је заповести Бог дао Мојсију на Синају?
А) две
Б) осам
В) десет
- Којим речима почиње Молитва Господња коју нам је Христос дао у Јеванђељу?
А) Господе...
Б) Оче наш...
В) Боже мој...
- У чије име се врши Света тајна Крштења?
А) У име Оца и Сина и Светога Духа
Б) У име родитеља онога који се крштава
В) У кумово име
- Која су имена четворице јеванђелиста?
А) Петар, Павле, Андреј и Филип
Б) Јаков, Тома, Варнава и Јосиф
В) Матеј, Марко, Лука и Јован
- Ко се налази на челу православне епархије?
А) Архимандрит
Б) Владика
В) Протојереј
- Како се зове садашњи Патријарх српски?
А) Гаврило
Б) Павле
В) Иринеј
- У ком граду столује Епископ шумадијски?
А) У Крагујевцу
Б) У Јагодини
В) У Нишу
- Како се назива служба у цркви током које се причешћујемо?
А) Јутрење
Б) Вечерње
В) Литургија

Решања: 1. А; 2. Б; 3. В; 4. Б; 5. А; 6. В; 7. Б; 8. В; 9. А; 10. В.

фото репортажа

Мајло освешћење цркве Светог архангела Гавријела у Рабеновцу

www.kalenic.rs

ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ

Каленик

Н О В А И З Д А Њ А

